p platon plasajec

BUČEN OSUNCEM

Marijanske

I dio

varaždin 1977

28033

p platon plasajec ofm

BUČEN O SUNCEM A

Marijanske

I dio

varaždin 1977

D o z v o l o m Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu br. 1900/76. od 6. 9. 1976., te Franjevačkog provincijata Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda br. 530/76. od 7. 7. 1976.

S V A P R A V A P R I D R Ž A N A

Na temelju M I Š L J E N J A Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu S R H br. 6276/2 1976. od 21. 1 .1977. oprošteno od poreza na promet.

Izdao: P l a t o n P l a s a j e c, B. Adžije 8, V a r a ž d i n.

Tisak: P l a m e n, grafičko poduzeće, Omladinska ul. 24
S l a v o n s k i B r o d

Veleučenom

DR. KARLU BALIĆU

učenjaku svjetskog glasa među mariolozima, najzaslužnijem za Marijinu slavu,

koji je svijetom pronio slavu hrvatskog uma i srca pobožnog prema Mariji,

a s kojim me veže davno srdačno poznanstvo od skotičkog kongresa u Zagrebu 1935.

u znak divljenja i štovanja

posvećuje

P i s a c

PREDGOVOR

Kad je Bernardica opisala kiparu svoju nebesku Gospu da iskleše njezin kip, on je to pokušao prema njezinu opisu učiniti. Ali kad je Bernardica ugledala tako isklesan kip, uzdahnula je: O Gospo, kako su te nagrdili! Te mi riječi dolaze na pamet dok susrećem pokušaje mnogih današnjih propovjednika da kistom svojih riječi izrade i prikažu lik B. D. Marije, kako oni kažu, na »koncilski« način. Taj lik ispada toliko bez krvi, bez života kao neki kostur ili pretpotopna okamina, a ne živo, a kamo li nebesko biće naše nebeske Majke. Sveti Pavao među ostalim velikim grijesima pogana navodi da su bili bez srca. Kao da je upravo taj grijeh prešao na današnje propovjednike dok govore o Mariji. Janzenistički hladno, suho, suhoparno, mrtvo — kao da je to jedini ispravni stav koji kršćanin mora imati prema Mariji. Da se ne bi, ne daj Bože, nigdje porodila ni iskrica osjećaja ili čuvstva, a kamo li ljubavi djeteta prema majci.

A Isus je imao srca za svoju majku Mariju. I ako je za vrijeme zemaljskog života naoko izgledao tvrd prema majci, ipak njegova briga za majku, na križu usred najvećih boli, divno pokazuje kako je imao srca za nju. Ta on koji nije mogao gledati suze rasplakane majke udovice da joj ne ulije ulje utjehe i reče: Ne plači i koji je usred vlastite muke imao srca za žene da plače nad njima i nad njihovom djecom — taj Isus imao je srca! Kad bi samo današnji propovjednici imali toliko srca koliko ga je imao Isus prema svojoj majci Mariji!

Neka me dakle grde ljudi bez srca da ga ima previše u mojim marijanskim propovijedima! Bolje je da me grde oni nego da me grdi Isus što nisam imao srca za njegovu i svoju Majku. A neka nebeska Majka svrne svoje oko na ovo malo djelce, njezinom milošću njoj na čast stvoreno, i neka ga nagradi smiješkom svoga srca na času moje smrti!

Pisac

SUNCEM OBUČENA

Bezgrešno začeće

BRANA GRIJEHA

Pregled: Brana milosti zaštitila je Mariju od istočnog grijeha.
Bezgrešno začeće brana nama protiv grijeha općenito,
protiv nečistoga grijeha,
protiv vječnoga grijeha.

Bilo je to godine 1906. Vulkan se Vezuv probudio i počeo rigati goruću lavu iz svojeg usijanog ždrijela. Lava se valjala niz padine brijega i prijetila je da će zasuti na daleko i na široko čitavu okolinu brijega. Tako je nastala golema opasnost i za selo Torre Anunziata podno brijega. Lava je bila već dosegla prve kuće tog sela.

Tada župnik tog sela pograbi s oltara u crkvi kip B. D. Marije i potrči ususret ogromnoj rijeci lave. Pred samu tu rijeku postavi na tlo Marijin kip i počne glasno moliti:

— Čuj, naša draga Gospođo, sada pomozi sebi i nama! Odvrati propast od nas! Ako toga ne učiniš, izgorjet će tvoj kip zajedno s našim selom.

I što se dogodi? Kao da je neka nadzemaljska ruka načinila branu, ustavu, zaustavi se bujica lave do nogu Marijina kipa, okrene se na stranu i kraj sela poteče prema moru.

Možda ste već čuli taj događaj iz našega vijeka. No taj je događaj prelijepa slika današnje svetkovine i njegove tajne. Tu je divna slika velike tajne Bezgrešnog začeća.

Iz dubine je samog pakla provalila strašna lava koja je zahvatila čitav svijet. Kroz grijeh je prvih ljudi ta paklena lava provalila i svojim je smrtonosnim pepelom pokrila sve ljudske duše. Sve je ljudske duše pokrila ta lava da nikada ne bi vidjele Božjega lica.

Znate tu paklenu lavu. Znate da je to istočni grijeh. Nijedno ljudsko dijete, potomak Adama i Eve nije ostalo pošteđeno od poplave te lave, čisto od istočnog grijeha. U času samog čovječjeg začeća svaka je ljudska duša zasuta tom paklenom lavom. Ona nije kadra vidjeti sunca Božjega lica.

Na sve se duše izlila ta paklena lava. Ali kad je došla do duše one koja je imala postati Božjom majkom, ta je lava stala. Brana Božje milosti, stvorena iz Kristove krvi stala joj je pred Marijom na put. Ona je zaustavila tok svoga prokletstva. Marija je ostala pošteđena od njezine smrti. Od prvog svoga časa Marija je bila sposobna vidjeti Božje lice.

To je velika tajna današnje svetkovine. To je tajna Marijina bezgrešnog začeća. Događaj iz Torre Anunziata je lijepa slika te tajne.

* * *

Ali spomenuti događaj slika je odmah i za naš život. On divno predstavlja što čini lik bez grijeha Začete za cijelo čovječanstvo.

Kao što je Marijin kip u Torre Annunziata postao silnom branom koja je zaustavila lavu da ne uništi i ne pokopa to selo, tako lik bez grijeha Začete predstavlja branu za cijelo čovječanstvo, a napose za vjerno čovječanstvo da ga brani od paklene lave koja nosi strašniju smrt nego vezuvska lava. Lik je Bezgrešne najsilnija ustava i brana protiv grijeha. Jedan od prvih plodova štovanja bezgrešnog Marijina začeća brana je protiv grijeha. Misao i pogled na Mariju, kao bez grijeha začetu, kao da tjera grijeh od naših duša.

Teološki se pisac Krebs nalazio u Rimu. Na Piazza della Sagrestia kod Campo Santo slučajno je sastao čovjeka koji je proputovao mnogo svijeta. No bio je nevjernik, pristaša nekog neodređenog panteizma. Taj je čovjek ušao u razgovor sa spomenutim svećenikom teologom. U tom je razgovoru rekao i ovo:

Kad bih ja mogao vjerovati, postao bih katolikom. A znadete li zašto? Zbog dogme o bezgrešnom začeću.

Teolog se začudi, a nevjernik nastavi:

Ako se u crkvenim dogmama nalazi uopće istina, tada po dogmi o bezgrešnom začeću saznajemo da je u čovječanstvu postojala i još postoji barem jedna duša koja, i ako običan čovjek, nije bila nikada taknuta grijehom. Mogu vam reći: ja sam dobro upoznao svijet. To je ono što mi trebamo — ta duša, barem jedna takva duša, duša neokaljane, posvema Čiste bez ljage — da možemo k njoj dignuti pogled kao k idealu čovječje duše u neokaljanosti čistoći i svetosti. Da opet naučimo vjerovati u čovještvo, potrebna nam je Imakulata u koju vi možete vjerovati — vi katolici.

Taj je nevjernik pogodio beskrajno značenje koje ima dogma o bezgrešnom začeću za grešno čovječanstvo. Čovječanstvo treba ideal bezgrešnosti. To čovječanstvo ima svoju vjeru. A kao prva dogma te vjere jest vjera u grijeh. Čovjek vjeruje u grijeh kao u prvo i najveće dobro. Čovjek vjeruje u grijeh kao u nužnost. Čovjek vjeruje u grijeh kao u općenitost. Zbog te vjere čovjek je postao potpuni rob grijeha, idolopoklonik grijeha. On nema ni snage srca ni snage uma da se iskopa iz tog ropstva, da zbaci okove ropstva grijeha.

Međutim, dogma u Bezgrešnu kadra je rastrgnuti te lance grijeha na čovjeku. Ta dogma ruši sve temelje vjere čovječanstva u grijeh. — Nije grijeh apsolutni gospodar čovječanstva! Njegovo se carstvo ne proteže nad svim dušama. Njegova sila nije zavladala nad svim srcima. Tako nam dovikuje dogma bezgrešnog začeća. Za čovjeka je dakle otvorena sloboda od ropstva grijeha.

A ti, čovječe, koji si vjerovao da je grijeh najveće i vrhovno dobro pogledaj samo ljepotu koja sja s lika Bezgrešne! Sva si lijepa, prijateljice moja, i nema ljage na tebi! Tako kliče zadivljen sam Bog pred likom Bezgrešne. Što su sve ljepote svijeta prema ljepoti koja zanosi samoga Boga! Tko da još vjeruje u vrhovnu ljepotu i dražest grijeha?

A tko je ta zvijezda koja blista nad noću naše grešnosti? Nije li to naša majka? Naša nebeska majka sja u bjelini bezgrešnosti. Tim samim Marijina je bezgrešnost neodoljiv poziv našim dušama prema bezgrešnosti. Kad mladi slavujić sluša pijev svoga roditelja na grani, neće li se i njegova prsa širiti da i on zapjeva njegovu rajsku pjesmu? Dok slušamo pjesmu neokaljanih visina iz srca svoje bezgrešne Majke, neće li se i naše srce zanijeti prema tim melodijama koje dižu iz blata?

Tako je bezgrešno začeće uistinu presilna brana za čovječanstvo protiv grijeha. Dok vjerujemo u Bezgrešnu, ne možemo cijelom dušom vjerovati u grijeh. Paklena se lava grijeha mora zaustaviti barem na našem umu. A kad se zaustavi na umu, pomalo će se zaustaviti i na srcu.

* * *

No ima jedan grijeh koji na poseban način zaustavlja dogma o bezgrešnom Marijinom začeću. Ima jedan grijeh kojemu je posebno silna brana Bezgrešna. Pogled na Bezgrešnu prije svega i iznad svega tjera od ljudske duše grijeh koji je posebno spojen s istočnim grijehom kao neka prva njegova posljedica. To je nečisti grijeh.

Prva posljedica koju su ljudi osjetili poslije svoga grijeha kaže Pismo, bila je da su im se oči otvorile i vidjeli su da su goli. Požuda se rodila u njihovu tijelu. Provreo je duboki, blatni izvor u čovječjoj naravi koji će cijeli rod ljudski pretvoriti u jednu kaljužu. Požuda koja je majka nečistim grijesima ima dakle istog oca i mater koje ima i istočni grijeh u ljudskoj djeci. Tako su nečisti grijesi najbliži rod istočnom grijehu. Baš tome grijehu najsilnija je brana lik bez grijeha Začete. Pogled na Mariju bez grijeha začetu ima snagu da nas brani od toga grijeha.

Nigdje se naime čovjek ne osjeća toliko slab i toliko bespomoćan kao što se osjeća prema nečistom grijehu. U moru je lako plivati i mora netko biti potpun neplivač ako se u moru utopi. U rijekama je, međutim drukčije. Rijeke kriju opasnost i za najvrsnije plivače. U rijekama se skrivaju virovi koji povuku na dno i prve plivače svijeta. Tako je i s grijesima. Drugi se grijesi dadu lako svladati.

Treba samo malo dobre volje i čovjek neće sagriješiti. Ali kad se radi o nečistim grijesima, kao da se radi o virovima i vrtlozima najopasnijih rijeka. Kao da nema plivača koji bi im se oteo. Čovječanstvo je već odavno bespomoćno pustilo ruke i od pokušaja da se s tim grijesima bori. — Pa to je narav! To je nužda prirode! Čovječanstvo je jednostavno očajalo o mogućnosti borbe protiv nečistoga grijeha.

Što nam, međutim, doziva u pamet dogma o bezgrešnom začeću? Doziva nam doduše, u pamet da smo začeti u istočnom grijehu. Doziva nam u pamet da je u nama ostala požuda i onda kad smo se oslobodili istočnog grijeha. Niti svetim krstom nismo dakle vraćeni u stanje iskonske pravednosti gdje požude nije bilo. S te bi strane Marijino bezgrešno začeće možda samo povećalo naš očaj obzirom na pobjedu nad nečistim grijehom.

Ali bezgrešno nam začeće doziva u pamet da ipak postoji pobjeda nad požudom i da je ona zato moguća. Bezgrešno nam začeće pokazuje na naš sveti krst. Sveti je krst slika milosti bezgrešnog začeća. I ako svetim krstom nismo oslobođeni od požude, po svetom smo krstu primili pravo na milost koja je kadra pobijediti požudu. Što je Marija po bezgrešnom začeću primila izravno, to mi po svetom krstu primamo neizravno. Bezgrešno je začeće Mariju oslobodilo od požude, sveti krst nas oslobađa od vlasti požude.

Ispravite oslabljene ruke i mlohava koljena! Tako nam dovikuje Marija po svom bezgrešnom začeću. Dignite srca! Pouzdajte se, ja sam nadvladala svijet! I vi ga možete. Iz prečistog nam se lika Marijina smiješi već pobjeda nad nečistim grijesima.

A ujedno nam to bezgrešno začeće pokazuje i temelj našem pouzdanju. Pokazuje nam milost na kojoj stoji naša pobjeda nad nečistoćom. Božja je ruka uhvatila Mariju da ne padne u blato istočnog grijeha. Samo Božja ruka kadra je nas sačuvati da ne padnemo u blato nečistoga grijeha. Pouzdajte se dakle, ali molite se! To je klicaj bezgrešnog začeća. Pouzdajte se, ali ne u sebe nego u Boga, pa ćete biti čisti kao anđeli!

Na taj je način bezgrešno začeće prava brana i protiv poplave lave nečistoga grijeha.

* * *

Ali ono je brana i protiv najstrašnijeg grijeha, grijeha od kojega nema spasa. Bezgrešno je začeće brana i protiv vječnoga grijeha.

Svaki je grijeh strašan. On je u sebi neka vrsta neizmjernog zla. Pa ipak svaki je grijeh ipak ograničeno zlo jer je zemaljska stvarnost, ograničena vremenskom mjerom. Ali postoji grijeh koji je uistinu neizmjeran. A to je grijeh koji postane vječnim. Grijeh koji izgubi svoje vremensko ograničenje i pretvori se u vječnu stvarnost — to je uistinu neizmjerno zlo, neizmjerno kao što je neizmjerna vječnost.

Taj grijeh znate. To je grijeh kojemu smrt oduzme njegove vremenske granice. Smrt u smrtnom grijehu pretvara grijeh u vječni grijeh.

Bezgrešno je začeće brana i od tog najstrašnijeg zla, od neizmjernog zla vječnoga grijeha i obrana od nesretne smrti u smrtnome grijehu. Ili zar niste vidjeli bezbrojno puta sliku Marije, bez grijeha začete? Divan i sjajan lik, ali sa zmijom pod svojim nogama. Bez grijeha začeta satire glavu paklenoj zmiji. Što je ta slika nego prikaz riječi samoga Boga na kojima stoji i dogma bezgrešnog začeća: Neprijateljstvo stavljam između tebe, paklena zmijo i između Žene. Ti ćeš vrebati za njezinom petom, a Ona će tebi satrti glavu. Marijina je pobjeda nad sotonom po njezinu Djetetu. To je navijestio Bog već u raju zemaljskom.

Bezgrešno je začeće jedna od tih pobjeda Marije na sotonom. To je bila prva pobjeda Marije nad sotonom, pobjeda u prvom času njezina začeća. Zato je ona simbol ili znak svih drugih pobjeda.

A što je smrt u smrtnome grijehu, što je vječni grijeh nego konačna pobjeda sotone nad jednom dušom? To je i triumf sotone. A odakle ta pobjeda i triumf? Odakle nego odatle što Marije tamo nije bilo? Bezgrešna ne može izgubiti bitku sa sotonom. Ona koja satire zmiji glavu ne može biti nadvladana od sotone. Gdje je čovjekov poraz, a triumf sotone, tamo Marije nema. Tamo ne blista nad čovjekom znak Bezgrešne. Čovjek koji postane nesretnikom s vječnim grijehom, nije se stavio pod zastavu Bezgrešne. On se nije bacio cijelim srcem pod Marijinu obranu.

Tu je tragedija vječnoga grijeha i vječnoga grešnika. On je bio bez Marije. Na njemu nije bilo znaka Bezgrešne. On je zato bio pobijeđen od sotone.

Ali zato svaki onaj koji se uhvati za Mariju, koji se cijelim srcem preda Mariji, sigurno se stavlja pod znak njezina bezgrešnog začeća. A taj je znak znak pobjede nad sotonom. Ti ćeš satrti zmiji glavu! Ta riječ odjekuje nad čovjekom nad kojim sja znak Marijine pobjede, znak Marijina bezgrešnog začeća.

Stavimo se dakle pod taj veliki znak pobjede! Štujmo Mariju bez grijeha začetu! Štujmo je, i nasljedujmo kao bezgrešnu! Neka nas Bezgrešna brani od grijeha! Neka nas Bezgrešna na poseban način brani od nečistog grijeha! Tada se možemo nadati da će nas Bezgrešna obraniti i od vječnoga grijeha. Satrt će zmiji glavu i na smrtnom našem času. Amen.

Trsat, 1964.

Bezgrešno začeće

MARIJINA POVLASTICA NAŠA BORBA

Pregled: Dogma o Marijinu bezgrešnom začeću dogma je o našem grešnom začeću.

Ta nam dogma govori
o potrebi Kristova spasenja
po svetom krstu,
po milostima,
po odricanju.

Lijepa se Gospođa već petnaest puta ukazivala maloj Bernardici Soubirous u Masabjelskoj špilji, ali joj nije još rekla svoje ime. Pa kad je mala Bernardica došla k župniku s nalogom od Gospe da joj se sagradi kapelica, župnik nije htio čuti o tome dok Gospođa ne kaže svoje ime. Bernardica je dakle željno čekala čas kad će lijepa Gospođa otkriti svoju osobu i izreći svoje ime. To se dogodilo na blagdan Navještenja, 25. ožujka 1858. Bernardica je već rano ujutro oko pet sati bila kod svoje špilje. Našla je špilju već osvijetljenu i Marija je već čekala. Nakon duge i slatke ekstaze Bernardica se konačno odluči i upita: Gospođo, hoćete li biti tako dobra i reći mi tko ste vi, reći mi svoje ime! Gospođa se nasmiješi, ali ne odgovori. Bernardica nije klonula. I drugi puta postavi isto pitanje. Isti odgovor: Smiješak i šutnja. Bernardica ne popusti. Zapita i treći puta. Kad li Gospođa pokaže u licu neizrecivu sabranost, raširi ruke, podigne ih prema nebu i spusti. A tada sklopi ruke na prsima, sagne glavu i reče: Ja sam Bezgrešno začeće!

Ja sam Bezgrešno začeće! To su bile riječi koje su izrekla sama neprevarljiva usta B. D. Marije. Ali bile su to samo riječi koje su samo ponovile ono što su izrekla neprevarljiva usta jednoga čovjeka na zemlji. Bile su to riječi koje su ponovile svečanu definiciju dogme o bezgrešnom začeću koju je četiri godine prije izrekao sveti Otac Papa Pijo IX. 8 prosinca 1854. taj je sveti Otac svečano proglasio kao vjersku istinu naše katoličke vjere koju svaki katolik mora vjerovati kao i sve ostale vjerske istine da je Marija bez grijeha začeta, začeta bez istočnog grijeha.

Bezgrešno Marijino začeće dogma je, dakle, vjerska istina naše svete katoličke vjere. Mi moramo vjerovati, ako želimo biti katolici, da je Marija primila posebnu povlasticu te za nju ne vrijedi zakon koji vrijedi za svu djecu Adamovu da u času svoga začeća kad prime tijelo od svojih roditelja i dušu od Boga, prime i grijeh od svojih praroditelja. Mi moramo vjerovati da je Marijina duša u prvom času svog opstanka bila puna milosti, vrijedna da joj Bog utisne poljubac mira i ljubavi. Vjerujemo da je Marijina duša poput Noine lađe uzdignuta nad opći potop blata Adamova. Vjerujemo da je Marijina duša kao sunce iznad prašine zemlje Adamove. To je vjera naša. To je ispovijedanje naše. Vjerujemo u bezgrešno začeće Djevice Marije.

* * *

Bilo je to nakon proglašenja dogme o bezgrešnom začeću. Neki umišljeni racionalist došao je slučajno u razgovor s jednim katoličkim svećenikom pa tom svećeniku iz visoka reče: Kako vi katolici možete nešto takvo vjerovati? Kako možete vjerovati da je Marija bez grijeha začeta? Ja to ne mogu vjerovati. Svećenik ne odgovori ništa nego upita tog racionalistu: — Ali, gospodine, da li vjerujete da ste vi začeti u istočnom grijehu? Da li uopće vjerujete u istočni grijeh? — Ah, ja ni u to ne vjerujem — odgovori gospodin. — Dakle, gospodine, vi ne vjerujete da bi Marija bila bez grijeha začeta, a vjerujete da ste vi bez grijeha začeti.

To je prava značajka današnjeg nevjernog čovječanstva. Ono se ruga Marijinoj povlastici bezgrešnog začeća, u koliko uopće i shvaća što je to bezgrešno začeće. Ali to čovječanstvo vjeruje u svoje bezgrešno začeće. Današnji nevjernik smatra da je došao na svijet bez grijeha, čist kao nedužno janje i dobar i nepokvaren kao nebeski anđeo. On vjeruje u čovjekovu nepokvarenu narav. Od kada su natrag otvorena vrata starom grčko-rimskom poganstvu po humanizmu i renesansi ,čovjek je počeo obožavati narav. Narav je postala njegovo božanstvo. Dakako u tom božanstvu on ne može vidjeti bijedu i grijeh pale ljudske naravi. On je morao s Jean Jaque Roussauom uskliknuti: Natrag k naravi!

No baš tu dolazi dogma o bezgrešnom začeću jedine među običnim ljudima kao najveća povlastica jedinog posve čovječjeg bića. Samo je Marija bez grijeha začeta! Samo Marija i nitko drugi. A to znači svi mi drugi začeti smo u grijehu. U svima nama drugima ljudska je narav pala u Adamu. U svima nama drugima ljudska je narav pokvarena. Po jednome čovjeku uđe grijeh na svijet i po grijehu smrt, i smrt prijeđe na sve ljude jer su svi sagriješili. Adam je bio predstavnik sviju ljudi i svi su ljudi bili kao u Adamu dok je činio svoj grijeh i tako su ljudi u Adamu navukli na sebe krivicu da ostanu bez Božje milosti. Tako na svijet ulaze s mrtvom dušom, dušom bez Božje milosti. Nitko bez Božje povlastice ne dolazi na svijet bez grijeha. Nitko nije bez grijeha pa ni dijete od jednoga dana na zemlji jer gle, začet sam u nepravdama i u grijesima me zače majka moja. Tako može kliknuti svako dijete od utrobe majke svoje. To je velika istina i dogma svete vjere o istočnom grijehu koju nam doziva u pamet upravo dogma i istina o Marijinu bezgrešnom začeću. Pa dok slavimo Marijino bezgrešno začeće, odmah se sjećamo i ispovijedamo svoje grešno začeće.

* * *

A baš ta dogma i istina o našem grešnom začeću kao da je nama potrebnija nego sama istina i dogma o Marijinu bezgrešnom začeću. O toj dogmi i istini upravo ovisi cijelo naše kršćanstvo. Ovisi prije svega sam smisao Isusova križa.

Kad bi naša narav bila zdrava, ne bi trebalo liječnika. Kad ne bi bilo grijeha, ne bi trebalo ni Spasitelja. Krist je došao da spasi izgubljeno, da pridigne palo, da izliječi bolesno. Ne trebaju zdravi liječnika nego bolesni — rekao je sam Isus. Srušiti istinu o grešno-

nosti čovječanstva znači porušiti Kristov križ koji je podignut zbog te grešnosti.

Bilo je velikih bogoslova koji nisu mogli prihvatiti nauku o bezgrešnom začeću dok još nije bila proglašena sigurnom crkvenom naukom. A zašto? Baš zato jer su mislili da onda Marija ne bi trebala Spasitelja, da Kristov križ ne bi imao smisla za Mariju. Istom kad je znameniti franjevački bogoslov Ivan Duns Skot riješio i tu poteškoću, kad je pokazao da Krist može biti Spasitelj i bez grijeha začetoj Majci, istom je tada bio otvoren put shvaćanju i prihvaćanju bezgrešnog začeća. Samo dakle Marijino bezgrešno začeće kao da je učinilo nepotrebnim Spasitelja i spasenje. A što tek da kažemo kad uopće ljudska narav ne bi bila pala, kad ne bi ljudska narav u sebi nosila krivicu i ljagu i smrt istočnog grijeha? Je li dakle čudo da svi oni koji zabacuju istočni grijeh, nužno zabacuju i Krista Spasitelja i njegov križ po kojem je došlo spasenje?

Od te nas kuge današnjega doba želi sačuvati dogma o bezgrešnom Marijinu začeću. Ona nam želi duboko usaditi u srce potrebu Kristova križa i spasenja. Sama blažena Djevica Marija mogla je biti sačuvana od istočnoga grijeha samo u vidu zasluga Krista Spasitelja. I Marija je predspašena po Kristovoj krvi i Kristovim križem da ne padne u istočni grijeh. Koliko je onda istom nama potreban taj križ i spasenje koji smo stvarno začeti u grijehu, koji bolujemo od njega od samoga začeća!

* * *

Time nam se otvara pogled i na drugu pouku koju nam daje Marijino bezgrešno začeće. Mi trebamo i konkretno Kristov križ, Kristovo spasenje. Ako mi dolazimo na svijet s okaljanom dušom, s dušom mrtvom za nebo, s dušom bez Božje milosti, s dušom kojom vlada sotona, nama je potrebno da se uhvatimo za Kristov križ po svom krstu. — Svi koji smo kršteni, u smrti smo Kristovoj kršteni, kako piše sv. Pavao. S Kristom smo razapeti na križ. U svetom krstu kršćanin s Kristom uzlazi na križ, sjedinjuje se s njime na križu, da s njime uskrsne na njegov uskrsnuli život. I to je prvi korak k spasenju. Tko se ne preporodi vodom i Duhom Svetim, ne može ući u kraljevstvo nebesko. Kršćanin zato koji vjeruje u Marijino bezgrešno začeće, a prema tome u čovječke grešno začeće, neće pustiti svoje dijete bez svetoga krštenja.

* * *

Ali ni to nije dosta kršćaninu koji vjeruje u grešno začeće, u istočni grijeh. Sa svetim se krstom, doduše, oprašta istočni grijeh. Ali i nakon izbrisanog istočnog grijeha ostaju u duši njegove posljedice. Požuda sa svojih sedam izvora grijeha ostaje u duši i onda kad već sveti krst očisti dušu od istočnog grijeha. A to je požuda posljedica istočnoga grijeha.

Makar dakle ljudska duša poslije svetoga krsta nije više mrtva, ali ona ostaje kao bolesna. Ona treba lijeka. Potrebna je lijeka

kojega je Krist pripremio iz svoje svete krvi na križu. Potrebna je ljekovite milosti. Bez te ljekovite milosti Božje ne može čovjek izliječiti bolesti svoje duše, zaostale u njoj od istočnog grijeha. — Vidim drugi zakon u udovima mojim koji me zarobljava pod zakon grijeha koji je udovima mojim. Ja nesretni čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela? Tko me izbaviti od požude u tom tijelu? Tako pita sveti Pavao. Ali on odmah kliče: Hvala Bogu po Isusu Kristu! Po milosti Isusa Krista, moga Spasitelja koji liječi moju dušu, ja sam sposoban svladati požudu svojega tijela.

Kršćanin dakle koji vjeruje u bezgrešno Marijino začeće, koji prema tome vjeruje u svoje grešno začeće, posegnut će obima rukama za Kristovim milostima. Nijedno sredstvo milosti, a to molitva i sveti sakramenti, kršćanin neće zanemariti jer znade da je njegova bolesna duša potrebna toga Božjega lijeka.

* * *

Kršćanin, međutim, koji vjeruje u istočni grijeh, koji dakle vjeruje u posljedice tog grijeha u svojoj duši, znade i zašto je Bog ostavio i poslije svetoga krsta posljedice istočnog grijeha. Te su posljedice ostavljene za našu kršćansku borbu. Ostavljene su da kršćanin bude prisiljen uzeti križ u ruke, križ života kojim će pobijediti i savladati svoje strasti i požudu. Koji su Kristovi, raspeli su svoje strasti — piše sveti Pavao. Kršćaninu su ostavljene strasti da nosi Kristovu smrt i križ po mrtvenju u svojemu tijelu.

Tko dakle vjeruje u bezgrešno začeće Marijino, koji vjeruje zato u svoje grešno začeće, neće ni pomisliti da može pustiti uzde svojemu tijelu, svojim strastima. Neće reći da želi živjeti po naravi. Zadovoljavati u svemu svoju narav znači u sebi uzgajati svoju bolest, a to znači svoju smrt. Naša je narav bolesna. Potreban joj je lijek. Ne samo lijek milosti pripravljen na križu nego i lijek mrtvenja i odricanja, a to je vlastito raspeće i križ.

* * *

Ja sam bezgrešno začeće! Tako je Marija uskliknula pred više od stotinu godina u masabjelskoj špilji u Lurdu. Ja sam bezgrešno začeće! Tako Marija i po našoj katoličkoj vjeri kliče osobito na današnji dan po čitavom svijetu.

Ali u isto vrijeme kao da odzvanja jeka iz naših duša: Ja sam grešno začeće. Svaki od nas pred Marijom bez grijeha začetom mora ponizno sagnuti glavu i priznati i ispovijediti: Ja sam rođen u grijehu. Ja sam rođen u istočnom grijehu.

Ali dok ispovijedamo svojom vjerom te dvije istine vjere: istinu o Marijinu bezgrešnom i o svojem grešnom začeću, potrebno je da danas shvatimo i potrebu da prema tim istinama i živimo. Ono što je za Mariju bila milost, to za nas mora postati borba.

Prvi čin te borbe mi smo većinom također primili kao milost. Bila je to milost svetoga krsta. Tu smo se sastali s križem Isusovim, a da nismo ni znali. Ali taj prvi sastanak s Isusovim križem,

ne smije biti i zadnji. Cijeli život naš mora nas voditi križu. A to znači prije svega k milostima koje teku iz srca Kristova na križu. A k tim milostima moramo pridodati i svoj vlasiti put križa, sjedinjenje s križem po mrtvenjima i odricanjima života.

To je put prema slici Marije bez grijeha začete. Križ i križevi združit će nas u grijehu začete s našom Majkom, bez grijeha začetom. Amen.

Slavonska Požega, 1957.

Nova Godina

POČETAK NOVOGA SVIJETA

Pregled: Isus je pravi početak novoga svijeta.
Ali s Isusom i Marija.
Marija nosi u sebi oznake novoga svijeta:
čistoću,
produhovljenost,
pobožanstvenje.
Ona je učiteljica i za nas da budemo članovi novoga svijeta.

U knjizi Otkrivenja piše sveti Ivan među svojim viđenjima: Po tom opazih novo nebo i novu zemlju jer su iščezli prvo nebo i prva zemlja. A to piše i otvoreno sveti Petar u svojoj poslanici: Mi očekujemo, prema Kristovu obećanju, nova nebesa i novu zemlju u kojima stanuje pravednost. Novo nebo i nova zemlja — to je dakle dio apostolske vijesti koju im je sam Isus predao.

Nikada nam, međutim, ne dolazi toliko na pamet ova apostolska vijest kao što nam dolazi danas dok slavimo građansku Novu godinu. Ta nam Nova godina samo po sebi ponese pamet i srce prema novom nebu i novoj zemlji koje iščekujemo.

Ali ta nas Nova godina odmah i sjeća da je to novo nebo, i nova zemlja već započela. Ta imamo i jaslicama božansko Djetešce! A baš to Djetešce je novi Adam koji je u svom tijelu započeo novo nebo i novu zemlju. On je, doduše, na dolasku na svijet uzeo na sebe tijelo od staroga Adama. Ali uzeo ga je samo zato da u sebi svojim božanskim snagama to staro tijelo preobrazi u novo tijelo. On se rodio zato da u sebi preporodi ne samo čovjeka nego i čitav svijet. — Evo sve činim novo! Tako dovikuje već malo Djetešce u betlehemskoj štali. Tako u betlehemskom Djetešcu imamo navještaj novoga svijeta, ali i početak tog novog svijeta.

* * *

No Crkva kao da danas malo odvraća svoje oči od Isusa koji je početak novoga svijeta. Ona svoje oko baca na jedno čisto stvorenje koje je u sebi najzornije pokazalo da je s Kristom započelo

novo nebo i nova zemlja, da je s Kristom započeo novi svijet. Crkva danas ne slavi prvotno Malog Isusa. Ona slavi danas svetkovinu B. D. Marije. Crkva slavi majku Isusovu. Danas je svetkovina materinstva B. D. Marije.

A ta svetkovina divno pristaje na Novu godinu kad se sjećamo Isusa kao početka novoga svijeta. Isus je naime upravo na svojoj majci pokazao kako s njegovim rođenjem započinje novo nebo i nova zemlja. Na svojoj majci pokazuje da taj početak nije ostao samo u njemu nego da je iz njega provalio i preplavio i njegovu majku. I Isusova je majka osjetila da je započeo novi svijet. I mi na njoj vidimo početak novoga svijeta.

Prva oznaka novoga svijeta, novoga neba i zemlje, bit će čistoća. Ognjem sudnjega dana bit će spaljena sva nečistoća svijeta. Poslije sudnjega dana neće više biti čistilišta. Sveti Toma zamišlja kako će sva nečistoća biti isprana i oteći u pakao. U taj novi svijet neće ući ništa nečisto, kako kaže knjiga Otkrivenja.

Razumijete li onda zašto je Marija pravi početak tog novog svijeta čistoće i neokaljanosti? Da li taj novi svijet, to novo nebo i nova zemlja mogu biti čišći od najčistije, čišći od one koja je čišća od anđela? Sveti Pavao govori o Crkvi kao Kristovoj zaručnici kako je Krist predao sebe za nju da je posveti čisteći je pa da privede sebi Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična da bude sveta i bez mane. Crkva na zemlji još nije takva. Ona će biti takva istom kad dođe novo nebo i nova zemlja. Ali je zato takva blažena Djevica Marija kao jezgra Crkve, kao prauzor i pralik Crkve, kao prvotna stanica Crkve. U Mariji je Krist ostvario ideal Crkve novoga svijeta. Od prvoga časa svoga opstanka ona je bila sačuvana od svake ljage da i legne u grob sačuvana od svake ljage. Niti Bog svojim okom nije našao ljage i krivice na njoj. — Sva si lijepa, prijateljice moja, ni ljage nema na tebi! Tako može pjevati Bog Mariji od prvog časa njezina opstanka do vječnosti. Svojom je dakle čistoćom Marija uistinu pravi početak novoga svijeta.

* * *

Postoji i druga oznaka novoga svijeta, novoga neba i zemlje u kojima boravi pravednost. Taj je novi svijet produhovljeni svijet. O produhovljenosti ljudskih tjelesa jasno govori i Isus i sveti Pavao. Na zemlji su u starome svijetu ljudska tjelesa životinjska tjelesa sa životinjskim potrebama i zadaćama, kao što je hranjenje i množenje. U novome svijetu svega toga neće biti. Sveti Pavao govori da će ustati duhovna tjelesa, a Isus govori da će ljudi o uskrsnuću biti kao anđeli Božji.

Pa i sama priroda, kako piše sveti Pavao, želi da se preporodi na slobodu djece Božje. I ona će imati dioništvo na duhovnosti ljudskih tjelesa. U knjizi Otkrivenja piše sveti Ivan da u novom svijetu mora više neće biti. More je simbol promjenljivosti i nestalnosti. I priroda će dakle dobiti poput duše neku crtu vječnosti. Mi si to

u svojoj prolaznosti ne možemo ni zamisliti. Ali Bog je kadar učiniti i ono što čovjek nije kadar zamisliti.

Trebam li vam odmah tumačiti zašto se može Marija u pravom smislu nazvati početkom novoga svijeta? Sam njezin bitni nadimak bez kojega Crkva neće spominjati ime Marijino, a to je nadimak Djevica, najljepše je svjedočanstvo o Mariji kao o početku novoga svijeta. Marija je djevica. Ona je prva djevica, predvodnica svih djevica. Ona je djevica koja se za svoje djevičanstvo borila sa samim Bogom. Ona je djevica kojoj je sam Bog potvrdio njezino djevičanstvo svojim nedokučivim čudesima djevičanstva u začeću i djevičanstva u porodu.

No što je Marijino djevičanstvo nego predostvareno uskrsnuće Marija je u sebi osjetila silu uskrsnuća koja je u njoj proizvela preduhovljenje kakvo će se u drugima zbiti istom kod uskrsnuća. Ona je i svojim djevičanstvom postala cvijetom uskrsnuća koji već u zimi ovoga svijeta navješta proljeće novoga svijeta.

* * *

Ima, konačno, i treća oznaka novoga svijeta. Ta je oznaka najznačajnija njegova oznaka. A to je pobožanstvenjenje toga svijeta. Bit će to svijet u kojem će Sin predati svom Ocu svoje kraljevstvo da bude Bog u svemu. To potpuno predanje Bogu, uronjenje u Boga kojim će svijet biti potpuno posvećen i pobožanstvenjen, — to je prvotna oznaka tog novoga svijeta, novog neba i zemlje. S tim potpunim predanjem Bogu, s tim uronjenjem u Boga, s tim pobožanstvenjem svijet će ući, koliko je to moguće u svakom biću na njegov način, u Boga, u Božje blaženstvo, u veselje svojega Boga. Time će Bog otrti svaku suzu s očiju njihovih. Smrti više neće biti. Neće biti više ni tuge, ni jauka, ni boli jer stari je svijet prošao.

No da li svijet može ikada biti toliko Božji, toliko predan Bogu, toliko uronjen u Boga, kao što je od svoga prvoga časa na zemlji bila Djevica Marija? Stara legenda pripovijeda da su Marijini roditelji svoje djetešce još prije rođenja prikazali Bogu, posvetili Bogu. Otuda stari blagdan u Crkvi Marijina prikazanja u hramu. A ta legenda pripovjeda kako su Marijni roditelji taj svoj dar izvršili kad im je kćerka bila stara tri godine misleći da bi se Mariji bilo teško otrgnuti od materina krila i biti u hramu daleko od roditeljske kuće. No kad su je doveli do hrama, Marija im se istrgla iz ruku i sama poletjela u hram. Ta nam legenda slikovito prikazuje Marijino srce. Ono se od prvog časa posvema izručilo Bogu. Ono je od prvoga časa bilo posvema uronjeno u Boga. Od prvog je naime časa Marija bila ispunjena Duhom Svetim po punini milosti. Žarom Duha Svetoga zato je letjela u Boga. Cijelim je srcem ljubila samo Boga. Odatle kasnije i njezin zavjet djevičanstva koji ju je i izvana posvema predao Bogu. Odatle njezino posvemašnje predanje volji Božjoj koje je izrazila riječima: Evo službenice Gospodnje! Odatle njezina radost samo u njezinu Bogu kako joj je pjevalo srce kod

Elizabete. Odatle i njezina materinska ljubav koja ju je posvema privezala uz njezina Sina, a pravoga Boga, da je ni bol pod križem od njega nije mogla rastaviti. Kod Marije je doista Bog bio sve u svemu. Bog je posvema prožeo njezino biće i njezin život. Pobožanstvenje uskrsnuća u njoj je bilo na neki način ostvareno već od njezina prvog časa na zemlji. Nije zato čudo da se to pobožanstvenje odmah izvana pokazalo iza njezine smrti. Ona nije čekala sudnji dan da uskrsne. To se zbilo odmah nakon njezine smrti.

Tako je Marija bila doista pravi cvijet vječnoga proljeća. Ona je već na zemlji pokazivala novo nebo i novu zemlju u kojoj stanuje pravednost. Ona je bila pravi početak novoga svijeta.

* * *

Ne bi li se danas, na dan Nove godine, i u nama porodila želja da i mi pripadamo k tom novom svijetu, da se i u nama, što je više moguće, pokaže novo nebo i nova zemlja? Pođimo u Marijinu školu! Marija je najbolja učiteljica za novi svijet.

Nek nas ona što više očisti od blata ovoga svijeta! Dobro znate koliko majka ima posla oko maloga djeteta da ga čisti u prvim mjesecima života. A i kasnije koliko brige imaju majke da im dijete ne bude prljavo, musavo i zamazano. I Mariji je neizmjerno stalo da mi, kao njezina djeca, budemo čisti i vrijedni novoga svijeta. Kad god načinimo teški grijeh, naša duša plače kao malo dijete kad se onečisti. Opet briga našoj nebeskoj Majci! Kako bi bilo lijepo da joj tu brigu prištedimo!

Ali i druga oznaka novoga svijeta neka se pokaže na nama kako se pokazalo na Mariji! Ne gledajmo svu sreću u tijelu! Naša sreća nije jednaka životinjskoj sreći. Sjetimo se da imamo dušu! Neka nam duša uzdigne tijelo kao žrtvu paljenicu Bogu! Koliko se budemo znali odricati tjelesnih užitaka za ljubav Bogu, toliko će se više u nama pokazivati duhovnost novoga svijeta.

Ali iznad svega neka nas naša nebeska Majka nauči pobožanstveniti sebe i svoj život! Na svijetu smo da se predamo u ljubavi svojemu Bogu. Na svijetu smo da u krilu svojega Boga nađemo svoj mir i blaženstvo. Naša duša valja da kao stvorenje Božje potpuno pripada Bogu kao njegova službenica. Naša duša kao zaručnica Božja valja da bude potpuno Božja u zagrljaju ljubavi. Božji valja da budemo. Time će se u nama pravo pokazati da pripadamo novome svijetu. Tada će i u nama kao u Mariji već započeti novo nebo i nova zemlja. To će biti prava Nova godina. Ali i sretna nova godina. Amen.

Varaždin, 1973.

Bogojavljenje

MAJKA SVIH NARODA

Pregled: Bogojavljenje svetkovina Triju kralja, Isusa Krista, ali i B. D. Marije.
Poklon Mudraca bio je za Mariju posebna radost, ali i izgradnja Marijine ličnosti.
On je imao Mariju izgraditi kao majku svih naroda.
On joj je pokazao da je Isus Spasitelj svih naroda.
To su proroci započeli,
Starac Šimun nastavio, a
Poklon mudraca okrunio.
Marija majka svih naroda, ali i svakoga naroda.

Danas je blagdan Svetih triju kralja. Tako se taj blagdan zove u našem narodu. Naš narod taj blagdan na poseban način posvećuje svetim trim kraljevima ili mudracima s Istoka koji su na današnji dan došli na poklon Malome Isusu. Naš narod štuje te kraljeve danas kao svete. Tako je današnja svetkovina za nas kao svetačka svetkovina.

No Crkva drukčije shvaća današnji blagdan. Makar ona govori i o svetim kraljevima ili mudracima koji su se došli pokloniti Isusu ona ipak ne posvećuje svoju prvu pažnju njima, nego malome Isusu. Za Crkvu je danas gospodnji blagdan, Isusov blagdan. Ona i ne naziva današnji blagdan Triju kraljeva. Ona ga zove Bogojavljenjem.

Kako vam je poznato, u prva kršćanska vremena, na dan 6. siječnja, slavila je upravo blagdan rođenja Isusova. Istom je kasnije Crkva na Zapadu kao ustuk poganskom blagdanu Sunca koji se slavio 25. prosinca, prenijela blagdan Isusova rođenja na 25. prosinca. Tada je počela slaviti na prijašnji dan, t. j. na 6. siječnja objavu Kristova božanstva ili bogojavljenja. Ta se objava božanstva za Crkvu zbila kod dolaska Mudraca s Istoka, ali i kod Isusova kršenja, te kod prvog Isusova čuda na svadbi u Kani Galilejskoj. Zato se Crkva i sjeća na blagdan Bogojavljenja upravo tih triju objava Kristova božanstva. Ta su tri događaja predmet današnjeg slavlja. Tako je za Crkvu danas Isusov blagdan, blagdan Isusove božanske slave.

Ali danas nije samo svetački blagdan kako ga shvaća narod. Danas nije samo Isusov blagdan, kako ga shvaća Crkva. Danas je blagdan i slavlje također B. D. Marije.

* * *

Samo današnje sveto evanđelje povezuje današnje Isusovo slavlje i slavlje svetih Triju kralja sa slavljem blažene Djevice Marije, Nijeste li čuli što kaže sveto evanđelje? — uđoše u kuću i nađoše Dijete s njegovom majkom Marijom. Sveta su tri kralja našli zajedno s Isusom i njegovu majku Mariju. Tako nam, evo, pripovjeda evanđelje. A što je Bog spojio, to čovjek ne može rastaviti. Slavlje Isusovo i slavlje svetih Triju kralja koji su našli Isusa, ne može se rastaviti od Marijina slavlja, od slavlja Marije koju su Tri kralja našla s Isusom.

Ako išto, a ono je danas blagdan četvrte Marijine radosti. Franjevački Red na poseban način štuje radosti blažene Djevice Marije. Franjevci i mole krunicu sedam Marijinih radosti. Četvrta radost koja se spominje u toj krunici upravo je radost kad je Marija trim mudracima svog malog Isusa na poklon pokazala. Tako se moli u toj krunici četvrto otajstvo. Marijino je naime srce plivalo u radosti i veselju kad je vidjela svog sina kako zauzima kraljevstvo čitavog svijeta, kako prima kraljevske darove i poklone predstavnika sviju naroda. Poklon i dar malom Isusu bio je za Mariju poklon i dar samome njezinom srcu. Na tu nas neizrecivu Marijinu radost sjeća današnji blagdan.

No pohod svetih Tri kralja nije bio samo jedan radosni događaj Marijina života. Taj je događaj imao ujedno i izvanredno značenje u božanskoj izgradnji Marijine ličnosti. Tim je događajem Marijina duša potpuno probila uske židovske okvire. Marijino se srce raširilo da bude srce majke čitavoga svijeta. Ili zar niste vidjeli kako pile izlazi iz jajeta na svijet. Najprije se nalazi u jajetu. Posvema ga okružuje ljuska. Kad bi pile imalo pameti, moglo bi misliti da je svijet velik koliko je velika ljuska koja ga okružuje. Ali tada najednom pile počne kljuvati i ono prokljuje iz ljuske. Ono se izvali. Pred njim se najednom pokaže široki svijet.

Nešto slično bilo je i kod Marije. Najprije je ona bila kao zatvorena u pogledu spasenja i Spasitelja u uske ljuske židovskog naroda. Izići će mladicą iz podanka Jesejeva i cvijet proizlazi iz korijena njegova. Tako je prorokovao prorok Izaija. Već sveti Oci gledaju u mladici iz podanka Jesejeva B. D. Mariju, a u njezinu cvijetu dijete Isusa. Marija je mladica iz roda Davidova. Marija je dijete židovskog naroda.

Ali još više nego tijelom, bila je ona duhom dijete toga naroda. Marija je odgojena u školi Zakona i proroka Božjega naroda. Ona je ušla u širine i dubine Božje riječi koju je Bog tom narodu kroz tisuće godine objavljivao. Ta je riječ postala kao krv njezina srca životni sok njezine duše. Najljepše se to vidi iz pjesme koju je zapjevala njezina duša kad joj je Duh Sveti kod Elizabete otvorio srce da se razlije u bujici hvalospjeva svojemu Bogu. U toj pjesmi kao da ne govori Marija nego po njoj riječ Božja Staroga zavjeta.

No što je jezgra sveg Zakona i proroka, što je jezgra čitave objave koju je Bog dao svome izabranom narodu? Jezgra je bila nada i čekanje obećanog Spasitelja ili Mesije. Bog je svom narodu dao baš tu zadaću da čuva kao svetu vatru tu nadu i da se pripravlja na dolazak Spasitelja na svijet. Izraelski je narod bio narod čekatelja Mesije.

Time je Bog toliko povezao izraelski narod s obećanim Spasiteljem da bi se moglo pričiniti kao da je obećani Spasitelj Spasitelj samo izraelskog naroda. Baš zato su i najsvetiji Židovi u vrijeme Isusova dolaska očekivali utjehu Izraela,kako to piše za starca Šimuna ili kao otkupljenje Jeruzalema, kao to kaže sveti Luka za ostale kojima je proročica Ana naviještala vijest o Djetetu Isusu kao obećanom Mesiji. Mesija je bio obojen židovskim bojama.

Niti Marija kao da nije daleko od takvog uskog židovskog shvaćanja Mesije u svojoj velepjesmi. Kao dijete svog naroda ona gleda spasenje i Spasitelja u okviru svog izraelskog naroda, potomaka Abrahamovih. — Pomogao je Izraela, slugu svojega, kao što je obećao ocima našim: Abrahamu i potomstvu njegovu dovijeka! Marijino oko kao da ne gleda još širinu svih naroda. Ona ostaje u klicanju sreće spasenja kod svog izraelskog naroda.

* * *

No Isus nije odabrao poniznu židovsku djevicu da bude majka samo jednome narodu. On ju je pozvao za majku čitavog svijeta. Zato je odlučio otvoriti njezino srce, raširiti njezino srce da u njemu bude mjesta svim narodima. Bog je odlučio da Marija prokljuje iz ljuske izraelskog naroda i da izađe u široki svijet svih naroda, da shvati spasenje i Spasitelja za sve narode ,a time i samu sebe shvati kao majku svih naroda svijeta.

Sigurno su kod tog širenja Marijina srca odigrali veliku ulogu već proroci. Marija, puna Duha Svetoga sigurno je prodirala u njihova proroštva koja su naviještala ne samo izraelskom narodu nego i svim narodima spasenje i Spasitelja. — Evo dao sam ga učiteljem narodima, za kneza i vladaoca narodima!

Još jasnije je to Bog otkrio Mariji starac Šimun u pjesmi koju je Marija čula ,koju je Marija u srce zapisala, koju je Marija i prvoj Crkvi saopćila. Bila je to pjesma rastanka starca Šimuna sa svijetom, pjesma zahvalnica za spasenje svijeta. — Sad možeš, Gospodine, otpustiti slugu svoga da prema tvojoj riječi ide u miru jer mi oči vidješe tvoje spasenje koje si pripravio na raspolaganje svim narodima: svjetlo da rasvjetli pogane i proslavi tvoj narod, Izrael.

Te je riječi Marija duboko usadila u svoje srce. One su joj bile otkrivenje Duha Svetoga. One su joj postale pravi putokaz prema poganskim narodima. Njezino je srce već gledalo pred sobom te narode, kojima će njezino dijete biti spasitelj, a ona njihova majka.

No Bog je htio staviti kao krunu na to širenje Marijina srca. Htio je da Marija ne samo u viziji nego i u samoj stvarnosti osjeti

svoje materinstvo svim narodima. Baš zato je doveo tri Mudraca s Istoka, doveo je te predstavnike poganskih naroda k Marijnu sinu da nađu Isusa s Marijom, a da u njima nađe svu svoju djecu poganskoga svijeta. U svetim je Mudracima Marijino srce prigrlilo i zagrlilo sve narode svijeta. Gledajući svete Mudrace Marijino je srce postalo pravo katoličko srce. Marija kao prauzor i prastanica Crkve u tom je času postala u najpotpunijem smislu prastanica katoličke Crkve.

To je velik i dubok smisao današnjeg blagdana kao blagdana Majke Božje, kao Marijinog blagdana. To je slavlje Marije kao majke svih naroda.

* * *

No time nalazimo u tajni i otajstvu današnjeg blagdana glavni razlog zašto svi narodi mogu Mariju nazivati ne samo kraljicom svijeta, nego i kraljicom svoga naroda. Talijani je zovu kraljicom Talijana, Francuzi kraljicom Francuza, Nijemci kraljicom Nijemaca. A tako je i mi Hrvati također nazivamo kraljicom Hrvata i svečano je pozdravljamo: Zdravo, Djevo, Kraljice Hrvata!

A nije to prazan naslov kad pojedini narod naziva Mariju kraljicom posebno svojega naroda. Marija je kod poklona triju Mudraca postala majkom i kraljicom ne samo svih naroda, nego i svakog naroda posebno. Baš zato Bog nije htio da samo jedan Mudrac bude predstavnik naroda. Htio je da ih bude više, da ih bude barem trojica. Tako je Marija imala priliku da ljubav svoga srca preda ne samo jednom narodu niti svima zajedno nego i svakom narodu napose.

Marija je i u povijesti pokazala kako je majka svakom narodu. Ali možda nigdje toliko kako je to pokazala kod otkrića novoga svijeta u Meksiku. Sigurno ste naime čuli postanak najvećeg Marijina svetišta u cijeloj Americi, jednoga od najglasovitijih i u čitavom svijetu, a to je svetište Majke Božje od Gvadalupe. Postanak tog svetišta povijest je Marijine ljubavi prema indijanskim narodima.

Kad su bili u šesnaestom vijeku Španjolci osvojili Meksiko i već pokrstili znatan dio njegova starosjedilačkog pučanstva, jednog se jutra 1531. godine u prosincu žurio priprosti Indijanac k meksičkom biskupu. Bio je to pastir Juan Diego koji se bio također nedavno obratio i pokrstio. Ušavši k biskupu starac je uzbuđeno pripovjedao kako mu se rano ujutro kraj brda Gvadalupe prikazala neobično lijepa Gospođa. On se prestrašio pred prikazom, ali mu se ona blago nasmješila i rekla: ona želi biti zaštitnicom meksičkoga naroda, siromašnih Indijanaca. A tada mu je naložila neka ide k biskupu te mu javi da joj sagradi u čast svetište kraj brda Gvadalupe.

Biskup je saslušao starca, ali nije vjerovao starom čobaninu misleći da je to samo utvara njegove mašte. Juan Diego otiđe zato tužan. No on se drugo jutro vrati. Tvrdio je da mu se opet javila Gos-

pođa i odlučno zatražila da ponese njegovu poruku biskupu. No biskup ni ovoga puta ne povjerova. Ali se zamislio.

Treći dan dojuri starac s istom porukom. Sad mu biskup naloži da upita prikazu da li je ona uistinu Blažena Djevica. A neka kao dokaz učini da na brdu Gvadalupe procvatu svježe ruže. Bio je na-me prosinac, a na tom brdu niti ljeti ne cvatu ruže. Jedva je tamo bio koji kaktus i drač.

Kad je slijedećeg jutra Diego opet došao na brdo, ostao je zapanjen od udivljenja. Na vrhu brijega izrasle su i procvale svježe mirisave, rosom nakvašene ruže. Stari je Indijac sav izvan sebe kao malo dijete skakutao između ruža, brao i stavljao u svoj veliki pastirski plašt. Nabrao ih je koliko ih je samo mogao nositi. Odmah pohrli k biskupu i pred njime saspe ruže.

No u isto se vrijeme dogodilo i drugo čudo. Na plaštu se pastirovu pojavila ljupka slika Majke Božje, okružena svjetlim zrakama, onakva kakvu je pastir gledao u viđenjima.

Sada ni biskup više nije sumnjao. Počeo je s gradnjom svetišta. U svetištu postave Marijinu sliku koja se čudesnim načinom pojavila na pastirovu plaštu. Tako je nastalo najglasovitije svetište Majke Božje u Novom svijetu. To je svetište Majke Božje, kraljice i zašitnice Indijanaca.

Tu je Marija željela zorno pokazati što je postala kod poklona svetih triju Kraljeva. Na jednom povijesnom primjeru ona je pokazala kako je majkom i kraljicom svakoga naroda.

Kličimo zato i pjevajmo Mariji kao kraljici i našeg naroda. Kličimo i pjevajmo Mariji kao kraljici Hrvata. Ona to uistinu jest. Ali naše slavlje neka ne ostane samo kod toga da pjevamo Mariji slavu kao kraljici našeg naroda. Sveta su tri Kralja došla s darovima. Dođimo i mi k Mariji kao sveta tri Kralja! Dođimo s darovima svetih Triju kralja. Dođimo s tamjanom svoje vjere, mirom svoga ufanja i sa zlatom svoje ljubavi. Dođimo i s darovima priznajmo Isusa svojim kraljem, a Mariju svojom kraljicom!

Kad nas na taj način bude vidjela sa svetim Trima kraljima pred nogama svoga djeteta s darovima vjere, ufanja i ljubavi, tad će ona osjetiti da je majka i kraljica i našega hrvatskog naroda Amen.

Varaždin, 1962.

Bogojavljenje

BLAGDAN CRKVE I MARIJE

Pregled: Tri Bogojavljenja: poklon Mudraca, Isusovo krštenje i prvo čudo. Sva smjeraju prema tajni Crkve.
Ali su sva povezana i s Marijom.

Crkva je: kao tijelo Isusa Glave, kao majka Božje djece i kao Kristova zaručnica nova Eva.
A to je i Marija.
Samo je jedna Eva: dakle Crkva i Marija je jedno. Priroda nam otkriva tajnu: u Mariji kao začetnoj stanici sadržana je Crkva.
Starozavjetna je Crkva bila u Mariji vjerom i nadom u Spasitelja,
Novozavjetna u punini milosti koja se iz Marije prelijeva.

Znadete li kakav blagdan ili svetkovinu danas slavimo? Pa mi slavimo svetkovinu Bogojavljenja ili svetih Triju Kralja. Tako će odgovoriti svako i malo poučeno u svetoj vjeri kršćansko dijete.

Pa ipak to nije posljednji smisao današnjeg slavlja. Danas Crkva slavi nešto dublje od samih kršćanskih uspomena. Ona slavi jednu današnju stvarnost. Danas je blagdan svete Crkve.

Tri su naime uspomene kojih se sjeća Crkva na današnji dan. Ali sve tri uspomene smjeraju prema otajstvu svete Crkve.

Prva je uspomena koju slavimo na današnji blagdan uspomena na dolazak svetih Triju kraljeva ili Mudraca sa Istoka, kao predstavnika poganskih naroda kod Isusa. U Starom je zavjetu Bog bio pustio iz očiju poganske narode da ne gleda njihovih grijeha. Odabrao si je samo jedan narod, izabrani izraelski narod da čuva vjeru i nadu u Spasitelja. No kada se rodio Spasitelj na svijet, Bog se opet sjetio i na poganske narode. Bog je zaželio da bude kralj sviju naroda svijeta, a ne samo židovski kralj. Zato je poslao svoju zvijezdu predstavnicima poganskih naroda da potraže židovskog kralja, pa da se pridruže u Kristu njegovu kraljevstvu. Poklon triju Mudraca bio je dakle poklon prvih članova Kristova kraljevstva među svim narodima zemlje. Oni su bili prvi članovi novoga Božjega naroda na zemlji. Bili su prvi članovi svete Crkve među narodima. Zato je današnji blagdan doista blagdan Crkve.

Danas slavimo i drugu uspomenu. Sjećamo se na bogojavljenje koje se zbilo na rijeci Jordanu kod Isusova krštenja. Dok je Isus nakon krštenja izlazio iz vode, otvorilo se nebo, nad Isusovom se glavom pokazao golub a s neba se čuo glas: Ovo je moj Sin koji mi je omilio! Tako se objavio Bog. Objavilo se čitavo presveto Trojstvo.

No i to je bogojavljenje opet tajna svete Crkve. Tu je na Jordanu bilo kao neko rođenje svete Crkve. Crkva izlazi iz jordanskih stvara Božju djecu i djecu svete Crkve. Crkva izlazi iz jordanskih voda. Sveti naime Oci govore da je Isus sišao u jordanske vode da posveti vodu koja će rađati Božju djecu u svetome krstu. Baš zato se i tu objavilo presveto Trojstvo jer je Isus i nalažući sakramenat krsta rekao: Idite po svem svijetu i stvarajte moje učenike krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

A današnji je blagdan i uspomena trećeg bogojavljenja. Ono se zbilo na svadbi u Kani galilejskoj kad je Isus učinio svoje prvo čudo i pokazao svoju božansku slavu pred svojim učenicima.

I to je bogojavljenje najtješnje povezano s tajnom svete Crkve. Svadba je u Kani prema shvaćanju Crkve bila slika otajstvene svadbe Krista s njegovom zaručnicom Crkvom. Baš zato je došao Krist na tu svadbu jer je tu želio započeti svoje djelo na zemlji koje je smjeralo prema ljubavnom vezu Boga s ljudskim dušama, ljubavnom vezu Krista s njegovom Crkvom. Sa svadbom je htio Krist započeti svoje djelo koje će završiti s vječnom svadbom na nebesima u ljubavnom zagrljaju Boga i ljudi.

Današnji je dakle blagdan, blagdan triju velikih bogojavljenja doista je slavlje svete Crkve. Tajna je Crkve s tim bogojavljenjima najtješnje povezana. Kraljevstvo Božje među svim narodima koje izlazi iz jordanskih voda svetoga krsta, a koje smjera prema zaručničkoj ljubavi s vječnim zaručnikom na nebu — to je jezgra današnjih slavlja, a ujedno i tajna svete Crkve.

* * *

No čim shvatimo ovu tajnu današnjeg blagdana, kao da nam se samo po sebi otvara vidik u još dublju tajnu koju taj blagdan pred nas stavlja. On stavlja pred nas i najdublju jezgru same tajne Crkve. Blagdan naime Bogojavljenja blagdan je Crkve, ali i Marije.

Svakako je zanimljiva činjenica što sveti evanđelista posebno ističe kod prvog bogojavljenja, kod svetih Mudraca: Nađoše dijete s Marijom, majkom njegovom. Marija prema evanđelju, a to znači prema samoj Božjoj zamisli ulazi izravno u tajnu bogojavljenja, a time i u tajnu svete Crkve. Marija je imala biti prisutna kad se stvarala klica Crkve katoličke među narodima.

Jasno je također da je Marija bila i kod trećeg bogojavljenja koje se zbilo na svadbi u Kani galilejskoj. Kad je Isus počeo sklapati zaruke sa svojom zaručnicom Crkvom, Marija je bila prisutna. Ondje bijaše mati Isusova — lijepo ističe evanđelista.

Što se tiče drugog bogojavljenja na rijeci Jordanu, i tu je vjerojatno da je Marija otpratila svoga Sina do Jordana. Sveti Marko ističe: dođe Isus iz Nazareta Galilejskog i krsti ga Ivan u Jordanu. Isus još nije bio ostavio svoje majke. Ravno od svoje kuće došao je na Jordan. Tko bi, međutim smio ustvrditi da Marija nije otpratila svojega miloga Sina kad je pošao na takvo važno putovanje? Tko bi mogao reći da Marija nije slijedila stope svojega bezgrešnog Sina da i ona zajedno s njime ne učini djelo koje je sav pobožni narod židovski činio? Ona koja je imala biti njegova družica kad je završavao djelo križa, zašto da ne bude njegova družica kad je to djelo započimao? Možemo dakle mirno zaključiti da je Marija i kod tog bogojavljenja bila prisutna da označi da će iz vode svetoga krsta primati svoju djecu djecu Crkve.

Tako nas tajna Bogojavljenja vodi ne samo k tajni Crkve nego i k tajni Marije. Tajna Crkve i tajna Marije pokazuju se nerazdvojive.

* * *

No time nas današnji blagdan dovodi pred jedno od najznačajnijih pitanja naše svete vjere, a to je pitanje odnosa Crkve i Marije. To je pitanje bilo temeljno pitanje na mariološkom kongresu u Lurdu prigodom stogodišnjice lurdskih ukazanja. To je pitanje bilo jedno od značajnih pitanja i na posljednjem II Vatikanskom saboru. To dakle pitanje odnosa Marije i Crkve ili Crkve i Marije stavlja pred nas i današnji blagdan. Dobro će dakle biti ako se malo kod tog pitanja zaustavimo.

Kad se govori o Crkvi, redovno se govori o vanjskom licu Crkve, kakva Crkva izgleda pred svijetom. Ona je zajednica kršćana koji imaju istu vjeru, iste sakramente i pokoravaju se istoj vidljivoj glavi, svetom Ocu Papi. Sveti Pavao daje dublji uvid u tajnu Crkve. Crkva za njega prvotno predstavlja tijelo kojemu je Isus Krist glava.Tijelo Kristovo — to je Crkva. Nadalje za istog apostola Crkva je naša majka. U slici nebeskog Jeruzalema i Sare, slobodne Abrahamove žene crta on Crkvu kao našu majku. Crkva je majka Božje djece na zemlji. A isti apostol daje i treću oznaku Crkvi dok je prikazuje kao Kristovu zaručnicu koju je Krist ljubio i za nju se predao. Zemaljska je ženidba, osobito ženidba Adama i Eve, samo velika tajna te zaručničke veze između Krista i Crkve.

To su dakle tri nutarnje oznake Crkve: Kristovo tijelo, majka Božje djece i Kristova zaručnica. A te tri oznake predstavljaju ono što je Bog označio u slici prve žene Eve. Za Evu je rekao Adam: Ovo je kost od moje kosti i meso od mojega mesa i ostavit će čovjek oca svoga i majku svoju i bit će dvoje u jednom tijelu. Evu je dakle Adam shvatio kao svoje tijelo kojemu je on kao glava. A tu je svoju ženu Adam nazvao Eva jer prema židovskom značenju Eva znači život a ona je imala postati majkom svih živih, kako govori Sveto pismo. A samo je po sebi jasno da je Bog stvorio Evu kao ženu prvome čovjeku. Sam ih je Bog povezao u ženidbu.

Na taj način u Evi je Bog naslikao pravu i živu sliku Crkve. Eva je bila pralik Crkve koja je tijelo Isusovo, majka svih živih za nebo i Kristova zaručnica. Kao što je Krist novi Adam, tako je Crkva nova Eva u tom Adamu.

No baš tu se sastaje Crkva na poseban način s Marijom. Poznato je da je u Crkvi od najstarijih vremena, mogli bismo reći od samih apostolskih vremena, iskrsla kao prva misao o Mariji da je Marija nova Eva novoga Adama. Već u spisima učenika apostolskih učenika, svetog Justina i svetog Ireneja pojavljuje se ta misao i ona nikada nije nestala iz Crkve. To je postala jedna od temeljnih nauka o Mariji u Crkvi. Na toj je misli izgrađena čitava nauka o Mariji. Sveti Augustin čak naziva Crkvu kao majku djece Božje, samo

imitacijom B. D. Marije koja je prauzor — majka Božje djece. Marija je prvotna i prava Eva novoga Adama, Isusa Krista.

Aka se zamislimo u tu činjenicu ,kao da nas Bog i nauka Crkve stavlja pred neriješivu zagonetku. Tko je onda zapravo nova Eva? Tko je prava Eva novoga Adama, prava zaručnica Isusa Krista? Da li Crkva ili Marija? Zar Isus ima dvije Eve? dvije zaručnice? Zar je Isus bigamista?

Predobro znamo da je Isus i ljudsku ženidbu priveo natrag prvotnom savršenstvu, koje joj je Bog dao. — Iz početka nije bilo tako — govori Isus o zastranjenjima kod ženidbe. Niste li čitali da je onaj koji je na početku stvorio čovjeka kao muško i žensko stvorio ih .Stvorio je jednog muškarca i jednu ženu. Da li dakle sam Isus mogao pogaziti taj svoj zakon savršenstva ženidbenog jedinstva? To je isključeno. Isus ima samo jednu zaručnicu. Samo je jedna nova Eva novoga Adama.

No što odatle nužnom dosljednošću slijedi? Ako je Crkva i Marija nova Eva novoga Adama to nužno znači da Crkva i Marija moraju u biti biti jedno te isto. To je jasno kao sunce. Ostaje samo jedno pitanje kako može Crkva i Marija biti jedno te isto.

* * *

Na spomenuto nam pitanje daje odgovor sam Bog u svojoj prirodi biološkim zakonima svoje prirode. Sigurno ste svi vidjeli zaklanu kokoš i zametke jaja u njoj. Kažu biolozi da se svi ti zametci već nalaze u embriju same kokoši. Što više, u svim jajima te kokoši nalaze se kao u klici i jaja buduće kokoši koja će iz njih izići. Sva su pokoljenja već u nekoj čudesnoj klici u jednom jajetu. To isto vrijedi za svako živo biće. U svakoj se ženi nalazi u klici sve njezino pokoljenje, kao što se ona nalazila također u tijelu svoje majke i pramajke.

Što međutim, to znači? U tijelu prve majke i pramajke Eve nalazila su se u klici sva njezina djeca. Biološki su sva djeca i sve potomstvo Evino samo kao neko proširenje i razvoj tijela prve majke Eve.

To još ljepše dolazi do izražaja kod svakog pojedinog živog bića. Svako živo biće nastaje iz jedne jedincate stanice. Spojem dviju stanica stvori se prvotna životna individualna stanica. To je tako zvani embrij ili začetak živoga bića. Ali što se događa kod svih viših živih bića iz te jedne stanice? Ona se počne dijeliti. Dijeljenjem same sebe ona se sve više širi i raste dok iz jedne prvotne stanice ne nastane bilijunskostanično biće. Sve te stanice ipak nisu ništa drugo nego razvijena, raširena prvotna stanica.

Nije li tu ključ za rješenje našeg pitanja? Nije li tu odgovor kako Marija i Crkva mogu biti jedno te isto? Kad je Bog u svojem vječnom planu odredio puninu Isusa Krista, ispunjenje Isusa Krista u njegovu tijelu, koje će biti njegova zaručnica, kad je odredio i predvidio svome Sinu, kao nebeskom Adamu, njegovu nebesku Evu,

njegovo je oko gledalo na jednu jedincatu Evu, na jednu zaručnicu. Bila je to Marija.

Ali onaj Bog koji je u svojoj jedinstvenosti i jednostavnosti punina, htio je da i ta jedna jedinstvena zaručnica Kristova bude punina. Kao što je u prirodi bio kadar iz jedne žene stvoriti cijeli ljudski rod i iz jedne stanice stvoriti bezbrojstanično biće, tako je odlučio i svoju zaručnicu učiniti plodnom majkom koja će se raširiti u bezbrojnom potomstvu, učiniti je prvotnom stanicom koja će se razviti i raširiti u puninu svojih stanica. Marija je imala dobiti svoj razvoj i proširenje u Crkvi.

Pramajka Eva i sve njezino potomstvo biološki je nešto jedno. Začetak, prvotna stanica i čitavo tijelo razvijeno iz te prvotne stanice stvarno je nešto jedno .Upravo tako, i još savršenije, Marija je i njezin razvoj i proširenje u Crkvi nešto jedno. Svrhunarav je uvijek savršenija nego njezina slika u naravi. Jedinstvo Marije i Crkve zato je savršenije nego je to kadra stvoriti narav ili priroda.

* * *

Ili mislimo da je sve to maštanje bez stvarne podloge u božanskoj objavi? Sama objava prikazuje Mariju kao jezgru Crkve, kao sunce kojemu su svi članovi Crkve samo zrake koje iz njeg ižaruju.

Crkva u svojoj punini i savršenstvu jest djelo Kristovo. To je tako zvana novozavjetna Crkva. Ali je Crkva opstojala, barem u svojim počecima od postanka svijeta, kako govori sveti Augustin. Bog je osnovao Crkvu u patrijarsima i prorocima. Bila je to starozavjetna Crkva. No što je bila bit te starozavjetne Crkve? Po čemu su ljudi prije Krista pripadali Crkvi i po tome k spasenju? Bit te Crkve bila je vjera i nada u Spasitelja. Kud su doprle zrake te vjere i te nade,tamo je u dušama bila Crkva ili kraljevstvo Božje na zemlji.

No gdje je bilo sunce odakle su sve te zrake vjere i nade u Spasitelja ižarivale? Bila je to prva Božja riječ o Spasitelju, prvo evanđelje: Neprijateljstvo, sotono, stavljam između tebe i Žene! Bog je htio da Žena, da Marija bude sunce iz kojega će žariti zrake nade i vjere u Spasitelja, da skupljaju Božju Crkvu na zemlji.

Baš zato je Bog htio da u Marijinoj duši vjera i nada u Spasitelja postane tako žarka kao pravo sunce. Njezina vjera i nada bila je tako jaka da je na neki način prisilila Spasitelja da dođe na svijet. Ona je našla milost u Bogu. U Mariji je na taj način cijela starozavjetna Crkva došla do svoje kulminacije, do svoje punine. Po vjeri i nadi u Marijinoj duši Marija je u sebi doista sadržavala jezgru, bit starozavjetne Crkve.

* * *

A što je jezgra i bit novozavjetne Crkve? Svi mi to znamo: Milost i ljubav. To je jezgra koja će ostati i kad otpadne ljuska vjere koja je još na zemaljskoj novozavjetnoj Crkvi.

Time je još jasnije kako je Marija sunce, a svi ostali članovi samo zrake iz tog sunca. Zdravo milosti puna! Ako se shvati taj anđelov pozdrav u njegovoj punini, najbolja je dogmatska podloga za naše pitanje. U Marijinoj je duši Bog skupio svu milost, svu puninu milosti i ljubavi koja će se iz Krista izlijevati preko nje na sve duše na svijetu. Kao što je napisano za Isusa Krista: Od njegove punine svi mi primismo, tako stoji u anđelovima riječima izrečeno: Svi mi primamo samo Marijinu milost, od punine Marijine milosti. Od Marijinog sunca zrakama milosti i ljubavi hrane se i obasjavaju i naše duše.

Crkva je u svojoj biti milost i ljubav. A ta je milost i ljubav samo izljev Marijine milosti i ljubavi. Crkva je doista samo Marija, samo proširenje, ispunjenje i razvoj Marije. Marija i Crkva jest jedno te isto.

To je pravi duboki smisao današnjeg blagdana. Bogojavljenje je tajna Crkve. Crkva je tajna Marije.

* * *

Današnji svijet pita: Gdje je Bog? Sveta su ga Tri kralja našla u betlehemskoj kući. Mi nećemo više ići u Betlehem da nađemo Boga. Ako želimo naći Boga, približit ćemo se Majci Crkvi. U Crkvi živi Bog. Crkva će biti naše bogojavljenje. Ali ako hoćemo doživjeti to bogojavljenje u Crkvi, potražimo prije svega Mariju. Dijete Isusa možemo naći samo na krilu njegove majke. U Crkvi po Mariji naći ćemo Boga već na ovome svijetu da ga još sretniji nađemo u vječnosti, u vječnom bogojavljenju. Amen.

Slavonska Požega, 1959.

2. nedjelja kroz godinu C

MAJKA DOBROGA SAVJETA

Pregled: Marija se na svadbi u Kani pokazala najboljom savjetnicom.
A ona je kao nova Eva, suprotnost staroj, to i morala biti.
Ona je imala i uvjete da bude majkom dobrog savjeta: razboritost,
široko iskustvo i
mudrost.
Ona je i nositeljica Duha Svetoga i zato njegova dara savjeta.
Taj naslov Marijin je starodrevan, ali i moderan.
Najviše je potreban prije ženidbe, jer je ženidba najsudbonosniji korak u životu.

Današnja je nedjelja, mogli bismo tako reći, nedjelja trećeg bogojavljenja. Prvo je Bogojavljenje na blagdan Triju kralja. Drugo na blagdan Isusova krštenja. A treće, evo, na svadbi u Kani galilejskoj Tako je ta nedjelja prvotno usmjerena na Isusa koji se pokazuje Bogom.

Ali što je Bog sastavio, to čovjek ne može rastaviti. Bog je povezao Isusa i Mariju. Zato nije čudo da u Isusovu slavlju odmah možemo naći i Marijino slavlje. Što više, kako pripovijeda evanđelje koje smo danas čuli, Isusovo je bogojavljenje došlo upravo po Mariji. Tako se danas sastajemo ne samo s Isusom. Sastajemo se i s Marijom. Mi ćemo svoje oko i posebno zaustaviti na Mariji.

S kakvom se, međutim, Marijom sastajemo u današnjem evanđelju? Sastajemo se s Marijom kao nježnom, brižnom i milosrdnom majkom roda ljudskoga. Sastajemo se s Marijom kao molećom svemogućnošću. Sastajemo se s Marijom kao početnicom naše vjere jer je na njezino zauzimanje Isus učinio svoje prvo čudo i posijao time sjeme vjere u srca učenika. I tko bi nabrojio sve druge odlike koje je Marija pokazala na svadbi u Kani!

Ali se tu pokazala na poseban način i jedna odlika Majke Božje na koju se možda premalo svraća pozornost. To je odlika koju Crkva slavi dok u litanijama lauretanskim kliče i zaziva: Majko dobroga savjeta, moli za nas! Na svadbi u Kani galilejskoj Marija je divno pokazala tu svoju odliku. Pokazala je da je majka dobroga savjeta.

Ili zar niste čuli savjet koji je dala slugama na toj svadbi? — Što god vam reče Isus, to učinite! Po Isusovoj riječi načinite! Da li je na svijetu mogao postojati bolji savjet od toga koga je Marija dala? Ima li što savršenije na svijetu nego izvršiti svetu volju Božju? Samo savršenstvo Marijine duše bilo je u tome što je bila službenica Gospodnja koja je htjela da se u svemu na njoj izvrši Božja riječ, Božja volja.

A što tek da kažemo za prilike i okolnosti u kojima je Marija dala taj savjet! Dobar je savjet upravo po tome dobar savjet što je pravi putokaz na raskršću zamršenih prilika i okolnosti života. Kao da je Isus stvorio pravi labirint, a ne samo raskršće u samoj Marijinoj duši svojim strogim riječima: Što je meni i tebi, ženo? Još nije došao moj čas. Iz tog labirinta ne bi izišla nijedna druga duša kao što je taj put pronašla Marijina duša. Ona je na tom raskršću postavila najdivniji putokaz. Ona se pokazala divnom majkom dobroga savjeta.

* * *

A kako da Marija i ne bude majkom dobroga savjeta? Ta ona je određena za novu Evu roda ljudskoga! Zato je suprotnost staroj Evi iz raja zemaljskoga. Svi znate djelo stare Eve. Malo je bilo toj našoj nemajci da sama posluša zao savjet neprijatelja roda ljudsko-

ga Malo joj je bilo da sama slijedi njegov savjet. Ona je uzela voće i dala ga i Adamu da jede. — Žena mi je dala! Tako će se tužiti Adam pred samim Bogom. Žena ga je nagovorila. Po ženinu je savjetu jeo sa zabranjenog drveta. Eva je bila zla savjetnica svojega muža. Postala je majkom zlog savjeta. — Ne čini što ti je Bog rekao! Takav je savjet izišao iz ustiju pramajke i nemajke Eve.

Ako je dakle Marija posvemašnja suprotnost staroj Evi, ako je nova Eva, ne mora li biti savjetnicom roda ljudskoga protivnom od Eve? Ne mora li biti majkom dobrog savjeta? Marijin je savjet: Činite što vam rekne moj Sin, što vam rekne Bog, samo odgovor na zao savjet pramajke Eve. Nova je Eva postala svojim dobrim savjetom spas iz zloga savjeta prve Eve.

* * *

Ili zar Marija ne nosi u sebi sve uvjete da postane majkom dobrog savjeta? Prvi je uvjet svakog dobrog savjeta razboritost. Čovjek bez razbora nikada neće ni sebe ni drugoga dobro savjetovati. Razboritost je upravo krepost koja se znade snaći u zamršenim prilikama života. Razboritost se ne zaleti na prvi put, nego traži pravi put.

No zar Marija nije pokazala najveću razboritost u ono malo zgoda koje evanđelje o njoj iznosi? Tko se samo sjeti njezina razgovora s anđelom, na prvi će se pogled uvjeriti da nema posla s lakoumnom djevojkom, nego s pametnom djevicom. Razmišljala je, pitala je i odlučila je. Kao da se cijela pred anđelom pretvorila u pamet i razboritost.

Drugi je uvjet dobrog savjeta i njegov temelj široko znanje i iskustvo. Baš zato se i starost naziva savjetnicom. No gdje je postojala bogatija riznica znanja i životnog iskustva od srca blažene Djevice Marije? Marija je čuvala sve ove riječi u svojem srcu — kaže evanđelje. Iz Kristova srca u kojemu je sve blago znanja sakriveno, prelijevahu se potocima i rijekama ta blaga u Marijino srce, i u njemu se slijevahu u nepregledno more. Ako se još sjetimo da je Marija u sebe upila svu Božju riječ iz Starog zavjeta, kako se to vidi iz njezine pjesme Magnifikat, tad možemo shvatiti koliko je Marija bila sposobna da bude majkom dobrog savjeta.

A da li je i potrebno govoriti o trećem i glavnom uvjetu dobrog savjeta? Da li je potrebno govoriti o mudrosti koja svojim pronicanjem do dna i do posljednjih uzroka pogađa put koji najsigurnije i ravno vodi prema zacrtanom cilju? Da li je potrebno govoriti o mudrosti B. D. Marije? Ta Crkva Mariju naziva ne samo prijestoljem mudrosti nego i samom Božjom mudrosti! Crkva na Mariju primjenjuje riječi koje su inače izravno izrečene ili o nestvorenoj Božjoj Mudrosti Riječi Božje ili o stvorenoj mudrosti kojom je Božja riječ progovorila u Bogočovjeku. Time Crkva proglašuje Mariju

najdivnijim odsjevom same Božje Mudrosti. U nijednoj duši Božja mudrost nije našla tako sjajno zrcalo da bi se u potpunosti odrazila kao u prečistoj i presjajnoj duši Neokaljane.

* * *

No što uopće trošimo riječi? Nije li sam anđeo rekao o Mariji: Duh će sveti sići na te? Duh je Sveti sišao na Mariju ne samo kod utjelovljenja Sina Božjega, ne samo u svoj punini kod silaska Duha Svetoga na Duhove. Duh je Sveti sišao na Mariju već u prvom času njezina začeća. Kao što je njezin Sin mogao otvoriti knjigu Izaije proroka na početku svojega propovijedanja u Nazaretu i pročitati o sebi: Duh je Gospodnji na meni i zato me pomaza, tako je i Marija mogla od prvoga časa slično klicati: Duh je Gospodnji na meni, on me pomazao. Marija je bila puna milosti, a to znači bila je puna Duha Svetoga.

A što govori isti prorok Izaija? Izaći će mladica iz podanka Jesejeva. Izdanak proizlazi iz korijena njegova. Na njemu će počivati Duh Gospodnji: duh mudrosti i razuma, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Božjega. Gdje je Duh Sveti,tamo su i njegovi darovi Kao što je Duh Sveti svojim pomazanjem izlio na Isusovu čovječju narav rodom svojih darova, tako je i na Marijinu dušu već prvom času izlio jednako puninu svojih darova. I mudrost i razum i znanje i savjet u punini je izlio na nju kod svog prvog poljupca kojom je poljubio Marijinu dušu kod njezina začeća.

No Duh Sveti nije ispunio Mariju samo za nju samu. Preko Isusa i Marije Duh se Sveti htio izliti na čitav svijet. Isus je imao svoga Duha poslati na svijet. Marija ga je imala izmoliti svijetu. — Našla si milost kod Boga — rekao je anđeo Mariji. Ta milost nije bila samo milost Božjega materinstva, bila je to i milost duhovnog materinstva, materinstva cijelog čovječanstva u Duhu Svetomu. Molitva je Marijina prinudila Duha Svetoga da se spusti na našu prvu zemlju. Čisto je Marijino srce pripravilo Duhu Svetome kao i Sinu Božjemu čisto tlo da doleti s neba na zemlju.

Gdje se god Duh Sveti spušta na srce i dušu, Marija je tamo Gdje Duh Sveti napunja duše svojim darovima, Marija je imala kod toga udio. Marija je majka svih darova Duha Svetoga. Marija je zato doista majka dobroga savjeta.

* * *

To je, evo, Marijin naslov koji pred nas iznosi današnje sveto evanđelje. To je naslov kojim Bog predstavlja svoju majku u tom evanđelju.Sam Bog želi da u Mariji gledamo majku dobrog savjeta i štujemo je kao majku dobrog savjeta.

Doduše to je već stari Marijin naslov. Postoji čak jedno veliko svjetsko svetište Majke dobrog savjeta. Nalazi se blizu Rima u Genazzanu. Tamo se štuje posebna čudesna slika Majke dobrog savje-

ta. Tu su sliku prema sigurnoj predaji anđeli prenijeli iz Skadra u Genezzano kad su Turci osvojili Albaniju. Sami su sveti Oci Pape polazili u hodočašće tom svetištu. Tako je tamo bio kao hodočasnik Papa Urban VIII s čitavim svojim dvorom. Bio je tamo svečano i Papa Pio IX. U posljednje vrijeme bio je i sveti Otac Ivan XXIII. To je svetište i potaklo Papu Leona XIII. da godine 1903. doda u lauretanskim litanijama zaziv: Majko dobroga savjeta, moli za nas.

Starodrevan je dakle naziv za Mariju majka dobroga savjeta. Ali je i moderan. Ili zar nije baš u današnje vrijeme potrebno zazivati Mariju kao majku dobroga savjeta? Kad se svijet nalazio u većoj duševnoj tami, nego danas? Kao da su nad obzorje duša današnjih ljudi nadvili najcrnji pakleni oblaci da stvore mrklu noć bez tračka svjetla. Često ni dobri kršćani nisu kadri vidjeti danas prst pred nosom, a kamo li naći pravi put u svim zamršenim životnim okolnostima koje su se zaplele oko njih. Koliko je dakle potrebna u današnje doba nebeska zvijezda da im pokaže put iz tog labirinta! Koliko je potrebna majka dobrog savjeta!

* * *

Ipak ima netko kome je više od svih potrebna ta zvijezda. Ima netko tko bi morao više od svih zazivati Mariju kao majku dobrog savjeta. Samo današnje evanđelje kao da nam ukazuje na to. Nekome naime majka dobrog savjeta nije toliko potrebna kao onima koji su na putu prema ženidbi.

Za običnog čovjeka nema sudbonosnijeg koraka u životu nego je korak u ženidbu. Doduše, za današnjeg čovjeka ženidba prečesto predstavlja samo kao pokladnu igru. S maskom na licu ulaze mladenci na taj ples. A kad je ples svršen, svršena je i njihova ženidba i ženidbena zajednica. No što odatle slijedi? Njihova je ženidba postala tragedijom njihova čitavog života. Baš to najbolje pokazuje kako su istinite riječi znamenitog kardinala Faulhabera: Ženidba je bogodani poziv, sveta odgovornost, a ne pustolovina i pokladna zabava.

Jedna bretonska poslovica kaže: Ideš li u rat, moli se jedanput. Ideš li na more, moli se dva put. Stupaš li u ženidbu, moli se tri put. Ženidba je sudbonosniji korak nego korak na bojište i na uzburkano more. Ili zar možda nije tako? Ostavit će čovjek oca svoga i mater svoju i prionut će uz ženu svoju i bit će dvoje u jednom tijelu. Tako je već proročkim riječima uskliknuo Adam na početku svijeta Ženidbeni je vez toliko silan da je kadar rastrgnuti vezu krvi između djeteta i roditelja da stvori novi neraskidivi životni vez između muža i žene. Ženidbom se stvara u pravom smislu novo biće. Dva bića postaju jedno biće i dva života jedan život. Ali zato i dvije sudbine jednom sudbinom. Lijepo zato kaže stara poslovica: Ako čovjek dobro zajutrukuje, osjeća to kroz čitav dan. Ako ima dobro klanje, osjeća to kroz čitavu godinu. Ako se dobro oženi, osjeća to

kroz čitav život. Promašena ženidba redovno je i promašen život i životna sreća.

A ženidba nije samo individualna, pojedinačna sudbina dvoje ljudi Ženidba redovno postaje sudbinom tisućama i tisućama ljudi koji će izići iz te životne veze. Mladić i djevojka stupajući u brak postavljaju temelj ne samo svojem životu nego i životu svoje djece i svega svoga potomstva. Na izboru bračnog druga visi njihova sudbina.

Ali kad bi se radilo samo o životnoj sudbini vas i vaše djece! Kad bi se radilo samo o tome da li će vam vaš izbor donijeti sreću ili nesreću na ovome svijetu! Ali koliko puta o tom izboru ovisi nebo i pakao u samoj vječnosti!

Ženidbeni je vez toliko čvrst vez i tako blizak vez da se čovjek gotovo nije kadar oteti njegovoj sili kojom veže u jednu sudbinu. Koliko je samo djevojaka pogazilo svoju vjeru, koliko je žena pogazilo propise svoje vjere zbog muževa! Onom istom udicom kojom je đavao držao jednog od njih, on je zakvačio i drugoga. I taj drugi nije bio kadar oteti se iz đavolskih mreža. Što će se dogoditi čovjeku ako ga utopljenik koji se već utaplja čvrsto uhvati? On vas neće pustiti dotle dok s vama zajedno ne potone u dubinama vode. Upravo se to događa i djevojci, odnosno mladiću ako ih uhvati čvrstom ženidbenom vezom bračni drug koji već tone u dubini paklenih ponora. Onom silom kojom sam tone, povući će i svoga bračnoga druga.

Može li dakle biti sudbonosnijeg koraka od ženidbenog koraka.

* * *

Ali jednako tako nema ni tamnijeg koraka, koraka kojeg bi čovjek činio u tamnijoj noći nego je korak u ženidbu. Kao da se svi zastori spuste na čovječju pamet prije stupanja u brak.

Prije svega tu je strast — to najgušće pokrivalo čovjekova razuma. Strast kao da baca u oči duha blato i prašinu zemlje da te oči zaslijepi, da više nisu kadre vidjeti niti samo sjajno sunce.

Zatim dolazi ljepota. — Ljepota je tebe zaludila! Tako je nekada govorio prorok Danijel starcu koga je bila zaludjela ljepota nedužne Suzane. Ljepota zaluđuje.

A što tek da kažemo za ljubav, za tjelesnu ljubav, koja redovno ljude spaja u ženidbu! Ljubav ne bi bila ljubav kad ne bi bila luda i nerazumna. Ona je sila krvi, a ne razuma.

Ako još pristupi i grijeh, a s grijehom duhovna sljepoća, koja je njegova pratilica, tad je doista nad dušom takva noć da nijedan čovjek ne bi našao put, a kamo li pravi put koji vodi do sreće.

Ne trebamo se zato čuditi što tolika mladež upravo ludo srlja u brakove koji su za njih gotova propast i nesreća. Kao zaslijepljeni leptiri ne vide ništa drugo nego varavo svjetlo svijeće svoga idola. Koje onda čudo da lete prema toj svijeći koja im opržii krila te padaju i ugibaju zgaženi na zemlji.

Što je dakle toj mladeži više potrebno prije njihova braka nego dobar savjet koji im može dati samo majka dobrog savjeta? Mladenci u Kani galilejskoj pozvali su na svoju svadbu B. D. Mariju. I kršćanski će zaručnici također žarkom molitvom pozvati Mariju k sebi već od prvog upoznavanja. Bez Marije kršćanski zaručnici neće se odlučiti na sudbonosni korak da stupe na bračni put. Samo pod zvijezdom Marijom, praćeni Marijinim savjetom oni će sigurno stupati prema oltaru i k oltaru kao kršćanski zaručnici i supruzi. Amen.

Slavonska Požega, 1959.

Svijećnica

BOŽJA SVIJEĆA

Pregled: *Svijećnica Mariju predstavlja kao Božju svijeću.*
Prikazujući Isusa pokazala se kao svijeća koja izgara pred Bogom.
Ali od svoga djetinstva ona je izgarala ljubavlju pred Bogom
dajući Bogu svoje djetinstvo u hramu,
dajući Bogu svoje djevičanstvo,
dajući Bogu svoga Isusa ne samo u hramu nego i na križu.
I mi moramo biti Božje svijeće:
mučeništvom,
svećeništvom,
redovništvom,
kršćanskim moralnim životom

Današnji je blagdan Svijećnica povezao u crkvenoj liturgiji, a još više u kršćanskom srcu dvije stvari zajedno: povezao je svijeću i Mariju. Svijećnica je prema svom imenu u našem narodu blagdan svijeća. A svijećnica i danas ostaje blagdan Marije. Naš narod danas slavi čak Mariju svijećnu ili Mariju Svijećnicu.

Ali ne samo današnji blagdan nego i sam je Bog povezao Mariju u najdubljoj njezinoj stvarnosti sa svijećom. Marija je bila u svom životu najdivnija Božja svijeća koja je izgorjela na Božjem oltaru pred svojim Bogom.

Samo otajstvo današnjeg blagdana otajstvo je Marije koja poput svijeće izgara pred Bogom. Danas slavimo otajstvo koje molimo u svetoj krunici: Koga si Djevice, u hramu prikazala. Četrdeseti dan poslije poroda Marija je prema židovskom običaju donijela svojeg prvorođenca u hram da ga preda i žrtvuje Bogu. Svi su naime prvorođenci pripadali Bogu. Majka se morala na neki način

odreći svoga prvorođenca da ga dade kao dar Bogu. Prvorođenac je bio kao malo janje za žrtvu na Božjem oltaru.

Doduše ostale su židovske majke znale da će moći od Boga otkupiti svojeg prvenca žrtvom jednog janjeta. Njihova je žrtva bila samo simbolična žrtva. No Marija je Duhom Svetim shvatila duboko značenje prikazivanja svojega prvorođenca u hramu. Proroštvo joj je Šimunovo otkrilo zastor budućnosti.Shvatila je da je svoje milo janje doista davala pod mač. Shvatila je da je njezina žrtva stvarna, istinska žrtva.

A što je za Mariju značila žrtva koju je prikazivala Bogu u jeruzalemskom hramu? Mogla bi to kazati samo Marijina ljubav. Moglo bi to reći samo Marijino majčinsko srce. Svakoj je majci njezino dijete njezino srce. A Marija je ljubila svoje dijete ne samo svojim majčinskim srcem nego, možemo reći, i srcem samoga Boga. Marija je svoje dijete začela Duhom Svetim. Postala je majkom Duhom Svetim. Marija je zato i ljubila svoje dijete Duhom Svetim. Istim Duhom kojim Bog ljubi svojega Sina, Istim ga je Duhom i Marija ljubila.

Shvaćamo li onda što je za Mariju značilo otrgnuti od svojega srca svoje dijete? Što je bila bol i plač betlehemskih majki koje su plakale nad djecom svojom kad su ih okrutni krvnici trgali od njihovih grudi, prema boli i maču koji je prolazio srce božanske majke kad je sama morala svoje dijete otrgnuti od svojega srca, da ga preda kao krvavu žrtvu svojemu Bogu? Samo beskrajna je ljubav mogla tu žrtvu prinijeti. U beskrajnoj je ljubavi prema Bogu Marija izgorjela. U plamenu je ljubavi Marija postala sama žrtvom na Božjem oltaru. Postala je svijeća koja je izgorjela svojemu Bogu.

* * *

No zar je Marija istom kod svog prikazanja u hramu postala svijećom koja izgara iz ljubavi prema Bogu? Ta ona je kroz čitav svoj život bila Božja svijeća! Čitav je Marijin život samo žrtva ljubavi prema Bogu.

Jedva je počela živjeti, jedva se probudila iz sna svoga djetinjstva već je odnešena u hram da gori kao svijeća na Božjem oltaru. Prema staroj pobožnoj legendi koju je Crkva poprimila i koje svetkovinu slavi Marija je prikazana Bogu u hramu sa svoje tri godine. Bogu je u ljubavi žrtvovala u hramu svoje djetinjstvo.

A tada je došlo vrijeme djevojaštva. Marija je osjetila u svojim rukama novi dar za svojega Boga. Probudila se u njoj svijest djevičanstva. Čim je Marija osjetila svoje djevičanstvo kao dar mio i drag Bogu, nitko je više nije mogao zaustaviti da ga ne izruči svojemu Bogu. Čim ga je osjetila kao blago vrijedno Boga, nije ga mogla zadržati za sebe. Odmah ga je poklonila Bogu. A kolikim ga je žarom poklonila Bogu! Kad joj anđeo javlja da će postati majkom Svevišnjemu, u žaru ljubavi upravo se rasplamsava Marijino srce

u svom daru djevičanstva. Ona se spremna odreći i toga dara da ne bi bila spriječena izgorjeti u ljubavi djevičanstva.

Kad ipak prima u svoje materinske ruke premilo svoje djetešce, svoje nebo i svojega Boga, njezino srce nije mirno dok ga ne odnese u hram i prikaže Bogu. Ali time nije Marijina svijeća ljubavi dogorjela. Ona je bila tada tek najjačim plamenom zapaljena. Ona je već tada na riječi starca Šimuna poletjela prema podnožju križa gdje će se završiti njezina žrtva da zajedno sa svojim Sinom izgori do kraja. Pod križem je Marija doista dala sve. Ostalo joj je još samo malo njezina života. I taj maleni plamičak još je tinjao u ljubavnoj čežnji za njezinim Bogom. Marija je prikazala Bogu sjetu svoje duše kojom je žudjela za svojim Sinom, dok joj smrt nije prigasila posljednji titraj plamena na zemlji da joj punim plamenom duše zaplamsa u vječnosti. Bila je to konačna žrtva života koja je zapravo već izvršena i prikazana pod križem.

Ima dakle naš narod preveliko pravo da slavi majku Božju Svijećnu. Marija kao savršena žrtva koja je sve žrtvovala Bogu postala je najsvetija svijeća naše zemlje koja je svijetlila Isusu dok je došao na svijet prikazivati svoju žrtvu Bogu. Marija je najsvetija svijeća Isusove mise.

* * *

Danas dakle slavimo Mariju Svijećnu. Danas slavimo Mariju kao divnu Božju svijeću. Donijeli smo zato u crkvu i svoje svijeće na blagoslov. Želimo da nas taj blagoslov svijeće prati kroz čitav život, a napose da nam njezino svjetlo posvijetli u našem tamnom smrtnome času. Ali sve će to slavlje i sve te svijeće ostati samo isprazna vanjština ako ne ostvarimo i životni smisao tog slavlja i tih svijeća. Samo onda dostojno slavimo Mariju kao Božju svijeću i samo ćemo onda njezine svijeće s pravom u rukama nositi ako mi sami svojim životom također postanemo Božje svijeće koje će izgarati na Božjem oltaru.

Ne znate li zašto nas je Bog stvorio i postavio na zemlju? Stvorio nas je upravo da budemo svijeće na njegovu oltaru. Stvorio nas je Bog na svoju slavu, kao bi rekao prorok. Stvorio nas je da svojim svjetlom obasjavamo Božju Crkvu pa da zaslužimo biti svjetlo koje će obasjavati nebesa.

Ali kao što svaka svijeća samo toliko svijetli koliko se troši i izgara, tako i kršćanin na zemlji samo toliko širi sjaj Boje slave koliko je spreman da se dade i žrtvuje. Najveća slava koju je Bog primio sa zemlje bila je slava iz Kristove žrtve na križu. Na križu je zapaljena Božja svijeća koja je kadra rasvijetliti sva nebesa. Nebeski Jeruzalem ne treba sunca jer je njegova svjetiljka Janje — čitamo u knjizi Otkrivenja. Zato i kršćanin samo toliko postane svijeća Božje slave koliko je spreman uključiti se u tu svijeću koja je zasjala na križu. Baš zato je i Marija postala najdivnijom Božjom svijećom jer je postala jednom žrtvom s Isusom na križu.

* * *

Koliko dakle ima među nama kršćana koji bismo imali pravo nazvati se poput Marije Božjim svijećama? Koliko ima među nama takvih koji smo se spremni žrtvovati za Božju slavu i proslavu? Koliko nas ima koji smo spremni izgorjeti poput svijeće na Božjem oltaru?

Koliko bi ih bilo koji bismo bili spremni dati za Boga svoj život i svoju krv? Možda bi se našlo Petara koji bi Kristu riječima još govorili: Spreman sam s tobom ići i u tamnicu i u smrt. Riječima bi se možda još znali junačiti .Ali kad bi došlo do kože ,tad bismo poput Petra kleli se i zakljinjali: Ne poznam toga čovjeka.

Slabi smo za krvno mučeništvo. Ali da li smo barem sposobni za nekrvno? Koliko ima među nama mladića i djevojaka koji bi s Petrom bili spremni doviknuti Isusu: Evo mi smo ostavili sve i pošli smo za tobom? Koliko ima redovničkih zvanja u našem gradu Redovnik je naime po svojim zavjetima najpotpunija žrtva, najdivnija svijeća na Božjem oltaru. Sve što ima najbolje i najljepše, sve to prikazuje Bogu. Žrtvuje svoja zemaljska dobra, žrtvuje svoje tijelo, žrtvuje svoju volju — sve to u plamenu ljubavi izgori u njemu na Božju slavu.

Sveci u pravom smislu uspoređuju redovništvo s mučeništvom. Ali koliko ima Krist takvih svojih mučenika iz današnje Požege? Tko je spreman na toliku žrtvu? Tko je spreman ostaviti sve i poći za Isusom? Bolje da o tome šutimo.

Ali recite barem: koliko ima svećeničkih zvanja u našem gradu? Jer i svećenik žrtvuje cijelo svoje biće za Boga. On također postaje svijećom koja izgori u službi Bogu i dušama. Da li pada kršćanskim roditeljima i njihovoj djeci na um da na taj način izgore Bogu na slavu? Čak i oni koji se ipak odluče dati svoje dijete za svećenika ,oni ga ne žele žrtvovati. U najboljem slučaju oni su spremni prodati ga Bogu. Već na početku misle kakvu će korist imati ja ili moj sin ako ga dadem Bogu za svećenika.

Pustimo, međutim, na stranu te svete žrtve nekrvnog mučeništva cijelog svoga bića za Gospodina! Da li smo spremni barem u svojem svagdašnjem životu postati Božjim žrtvama, svijećama koje izgaraju Bogu?

Već sam kršćanski život, život po kršćanskom moralu, stvarno je i kao nekrvno mučeništvo. Kršćanski je moral, moral križa i svatko tko želi živjeti tim životom mora se raspeti, mora se žrtvovati s Kristom na križu.

Kad je Krist protumačio svojim apostolima samu kršćansku nerazrješivost ženidbe, apostoli su uskliknuli: Tada je bolje da se čovjek i ne ženi. Izgledala im je ženidba toliki teret da ga čovjek ne može nositi. A to nije samo obzirom na nerazrješivost nego i na sve ženidbene dužnosti. Dok čovjek promatra sve te dužnosti očima samo čovjeka, tad mora s apostolima ukliknuti: To se ne može održati.

Ili zašto je cijeli svijet graknuo na svetog Oca Papu kad je izdao svoju okružnicu Humane vitae o bračnom moralu? To je nemoguće — kliknuo je svijet.

Tako je u ženidbi. A tako je u čitavom kršćanskom životu. Bog se ne igra s čovjekom. Bog ga ne mazi. Kad Bog od čovjeka nešto traži, on traži žrtvu. Bog je svog vlastitog Sina raspeo na križ. Može li onda s nama nježnije postupati u svojm zahtjevima? Bez žrtve, krvave žrtve nema kršćanskog moralnog života. Bez strahovite žrtve nije moguće držati Božji zakon u životu. Tko želi biti svijeća Božje slave, taj mora gorjeti i izgorjeti. Svijeća nije za ukras oltara nego samo zato da gori i izgori na oltaru.

Vrijeme je da si toga postanemo svjesni. Vrijeme da mi kršćani postanemo svjesni da smo Božje svijeće koje moraju izgorjeti. Vrijeme je da postanemo svjesni da smo pozvani na žrtvu. Dok nosimo u svojim rukama užežene svijeće i idemo za Marijom, najdivnijom Božjom svijećom, neka se probudi u nama kršćanima naša kršćanska svijest Božje svijeće koja mora gorjeti na zemlji da obasja i nebo. Amen.

Slavonska Požega, 1958.

Svijećnica

MAJKA SVEĆENIKA

Pregled: *Prikazanje u hramu pokazalo je Mariju kao majku svećenika.*
Zato je blagdan Prikazanja poziv kršćanskim majkama da budu majke svećenika.
Treba prije svega shvatiti čast i dostojanstvo majke svećenika.
Ali valja imati i vrijednost koja je Mariju učinila vrijednom da bude majkom Svećenika:
čistoću,
pripravnost na žrtvu i
ljubav.

Tko od vas već nije čuo o izlasku Izraelaca iz egipatskog ropstva. Mojsije, vođa izraelskog naroda, došao je po Božjem nalogu k faraonu, egipatskom kralju i rekao mu: Pusti moj narod da ode iz Egipta. Faraon dakako nije htio ni čuti da pusti svoje roblje. Tada je Bog slao jedno zlo za drugim, jednu nevolju za drugom na faraona i na egipatsku zemlju. Ali faraon je ostao tvrdokoran. Božjem se nalogu nije htio pokoriti.

No tada je Bog odlučio udariti Egipat najtežim udarcem. Bog je zaprijetio da će pomoriti sve prvorođeno u egipatskoj zemlji. Za

istočnjačko srce kod kojega prvorođeno igra posebnu ulogu i ima posebno značenje, bio je to najstrašniji udarac kojega mu je Bog mogao zadati.

No to je zlo imalo doći samo na kuću koja nije bila obilježena krvlju vazmenog janjeta. Izraelcima je, naime, Bog bio zapovijedio da one noći kad bude anđeo Morilac prolazio egipatskom zemljom zakolju kao žrtvu jedno janje i s njegovom krvlju pomažu dovratke vratiju. To će biti znak da anđeo mimoiđe tu kuću. Tako su izraelski prvorođenci ostali pošteđeni. Mjesto njih je bilo zaklano janje.

Na spomen tog događaja Bog je Izraelcima izdao zapovijed da svako prvorođeno dijete ima biti Bogu žrtvovano. Bog ih je poštedio za sebe. Svako se takvo dijete moralo predati Bogu i biti njemu posvećeno. Ono je imalo biti Božji službenik. Ali kako je Bog bio odabrao samo jedno pleme da Bogu služi u hramu, djeca su se drugih plemena imala iskupiti od Boga. Kao što je nekada zaklano janje mjesto prvorođenca, tako su sada otac i majka prvorođenca morali jednim janjetom iskupiti svoje dijete od Boga.

Taj je Božji zakon izvršila Marija sa svetim Josipom na današnji dan. Ona je donijela svoga prvorođenca u hram da ga Bogu prikaže da ga Bogu preda, da ga Bogu posveti. I ona je imala nakanu da svog Isusa dade Bogu u službu, da bude svećenik Gospodina Boga. Makar je i ona iskupila svoje dijete, ipak ga je cijelim srcem prikazala Bogu. Ona ga je svojim srcem žrtvovala Bogu. Ona je htjela biti majkom Božjeg službenika. Htjela je biti majkom Božjeg svećenika.

Marija je doista postala majkom svećenika. Postala je majkom jedinog pravog svećenika. Svi su svećenici Staroga zavjeta bili samo slika Novoga zavjeta samo su odbljesci njegova sjaja, samo su zrake njegova sunca. Oni su samo dioničari Kristova svećeništva. Kao što nema i nije bilo žrtve koja bi bila dostojna Boga, osim Kristove žrtve, tako nema ni svećenika koji bi mogao prikazati pravu žrtvu, osim Krista svećenika.

Isus dakle, dijete Marijino, postao je jedini i vječni Božji svećenik. A Marija, njejgova majka, postala je prava majka svećenika. To donosi u pamet tajna današnjeg blagdana. Ta nas tajna zapravo nosi već deset mjeseci unatrag. Kod prikazanja se u hramu samo izvana očitovalo što se već kod navještanja dogodilo. Već u času utjelovljenja Sina Božjega u Marijinu krilu Duh je Sveti pomazao Marijinog sina za Velikog svećenika. A kad je Marija izrekla svoje riječi: Evo službenice Gospodnje, ona je otvorila hram tijela svojega da u njega siđe Sin Božji kao čovjek pomazan za svećenika. Svojim je pristankom Marija postala majkom svećenika. Kod prikazanja u hramu Marija je taj svoj pristanak pred čitavim svijetom izvanjski pokazala. U hramu je pokazala da je majka svećenika.

* * *

No da li sada shvaćate pravo značenje Svijećnice? Da li shvaćate što taj blagdan znači u našem životu? Taj je Blagdan glasan poziv kršćanskim majkama: Budite majkama svećenika! Sama blažena Djevica svojim primjerom dovikuje kršćanskim majkama da pođu zajedno s njome prema Božjemu hramu i da one predadu koje svoje dijete kao najsvetiji dar, da žrtvuje koje svoje dijete za Božju službu, da ga posvete za Božjeg svećenika.

Kršćanske majke! Čujete li taj glas Majke Božje? Dajte svoju djecu za Božje svećenike! Budite majke svećenika! Nažalost, danas ima malo majki koje bi čule taj glas. A još ih je manje koje bi se obazirale na taj glas. Marija može vikati koliko je volja, ali majke će biti spremne dati svoju djecu svim đavlima, samo Bogu za službenike, samo za svećenike nisu ih spremne posvetiti.

A zašto se nađe među kršćanskim majkama tako malo majki koje bi bile spremne svoje dijete dati za svećenika? Zašto ima toko malo majki svećenika? Prije svega to je zato jer ima malo majki koje bi shvatile čast i veličinu majke svećenika. One ne shvaćaju kako je to nešto veliko biti majkom svećenika. Kad bi samo shvatile što to znači biti majkom svećenika, one bi poletjele za tim da to one budu.

Biti majkom svećenika znači biti majkom samoga Isusa Krista. Ta svećenik je drugi Krist! Ili ako hoćete još točnije: ne drugi Krist nego jedan Krist, isti Krist koga je rodila majka Marija. Na posljednjoj je večeri kad je Isus apostole činio svojim svećenicima rekao je: Ovo činite na moju uspomenu! Činite isto što sam ja činio! Uključite se potpunoma u moje djelo! No to je djelo Isusa Krista bilo božansko djelo koje je samo Bog-čovjek mogao učiniti. Pa kad je ljudima predao nalog, morao ih je načiniti samim sobom, Bogomčovjekom koji jedini može izvršiti takvo djelo. Činite što sam ja učinio znači isto: Budite što sam ja bio! Isus je apostole kao svećenike na neki način pretvorio u samoga sebe. On ih je ucijepio u sebe da budu jedno s njime pa da mogu vršiti i jedno djelo s njime.

Majka dakle svećenika majka je Isusa Krista. Ona je družica same majke Marije, majke Isusa Krista. U svakoj majci svećenika kao da se obnavlja Marija na zemlji.

* * *

Ali je možda to previše visoko za naše poimanje. Možda želimo jednostavnijim načinom shvatiti veličinu majke svećenika. U tu je svrhu dostatno pogledati samu službu svećenika da nam dovoljno zasja sva čast i veličina majke svećenika.

Svaki se svećenik uzima od ljudi za ljude na Božju službu. Tako nam govori poslanica Hebrejima. To je i najsavršenji pojam katoličkog svećenika. On je u Isusu Kristu posrednik između Boga i ljudi. On stoji između Boga i ljudi. On ima zadatak da darove čo-

vjeka daje Bogu i da darove Božje daje čovjeku. Preko ruku svećenika čovječanstvo daje svu čast i slavu Bogu. Preko ruku svećenika čovječanstvo prima sav blagoslov i darove od Boga. To je najjednostavnijim riječima izrečena služba svećenika Isusa Krista. Jer vrši isto djelo koje je Isus učinio na posljednjoj večeri, daje kao Isus vječnome Ocu tijelo i krv Isusovu, a s tim naravnim tijelom i njegovo otajstveno tijelo, a to znači cijelo čovječanstvo Bogu. Svećenik daje Bogu dar koji mu je omilio. A u isto vrijeme on govori svijetu: Uzmite i jedite tijelo Isusovo! Primite od Boga najveći dar koji vam može dati: Primite od Boga samoga Boga! A s Bogom i sva njegova dobra!

No da li onda shvaćate što znači biti majka svećenika? Mislim da vam je sad jasno zašto se kod majke svećenika ponavlja prava tajna B. D. Marije, majke Velikog svećenika. Kad je pred Marijom stajao anđeo i čekao njezin pristanak, sam Bog zajedno s čitavim svijetom bio je u velikom isčekivanju. O Marijnu pristanku ovisjelo je da li će se sa zemlje vinuti prema nebu miomirisna žrtva na milje samome Bogu. O Marijinu je pristanku ovisjelo da li će s neba zapljuštati na zemlju kiša božanskih dobara. Po Marijnu pristanku da postane majkom Velikog svećenika nebo se sa zemlje napunilo Božjom slavom. Po Marijnu pristanku da postane majkom Velikog svećenika zemlja se napunila s neba Božjim dobrima. A tako je i kod svake majke svećenika. O majčinoj volji da rodi i odgoji svoje dijete za svećenika ovisi slava Božja, ovisi sreća čovječanstva. Kad god se sa oltara vine prema nebesima slavospjev Božje slave po tijelu Isusovu, tada zapravo majka svećenika pjeva tu slavu. Kada god svećenik digne ruku da izlije na svoju braću na zemlji blagoslov neba, tada zapravo ruka svećenikove majke dijeli dobra svijetu.

Kad bi kršćanske majke samo shvatile ovu veliku tajnu majke svećenika, koja bi bila majka koja ne bi željela da se u njoj obnovi tajna B. D. Marije? Koja bi bila kršćanska majka koja ne bi željela biti poput majke Marije majkom svećenika?

* * *

Ali od same se želje ne postaje majkom svećenika. U majci se svećenika obnavlja Marijina tajna. Zato i u majci svećenika mora postojati i Marijina vrijednost. Kršćanska majka mora biti vrijedna da postane majkom svećenika. Ona mora u sebi obnoviti vrednote koje su Mariju učinile dostojnom da bude majkom vrhovnom svećeniku.

Prvo što je Mariju učinilo vrijednom da bude majkom Velikog svećenika što je ona bila djevica. S djevičanskim je tijelom pripravila dostojnu građu da iz nje Duh Sveti izgradi Isusovo tijelo.

Kad bi bilo moguće, dolikovalo bi da i majke svećenika budu djevice poput Djevice Marije. Ali jer to nije u Božjem planu, traži

se barem od majke svećenika da budu žene bračne čistoće. Crkva je svojim zakonom zabranila nezakonitoj djeci pristup k oltaru bez posebne dozvole. Ništa uopće nije tolika zapreka ili smetnja za svećeništvo kao što je nečista krv. Ništa toliko ne udaljuje mladića od oltara kao nasljeđene strasti njegovih roditelja. A koliki svećenici čak posrću i u svom svećeničkom pozivu jer su im otac ili majka namrli svojim neobuzdanim životom neobuzdanu narav. Upravo je zato važno za majku koja želi biti majkom svećenika da stišava umjerenim bračnim životom svoje tijelo. Iz takve mirne krvi stvorit će se mirna krv u njezinu djetetu da bude vrijedan služiti u čistoći Bogu kod oltara.

A Marija je bila vrijedna da rodi Velikog svećenika i zato jer je bila pripravna na žrtvu. Kad joj je anđeo navijestio da će njezino dijete biti Isus, Marija je, Duhom Svetim prosvijetljena, shvatila što znači Isus. Ona je shvatila da to znači žrtva. Krvavim će putem on zaslužiti svoje ime Isus. To je bolje shvatila kad joj je starac Šimun upravo kod prikazanja njezina djeteta u hramu otkrio još više zastor tajne njezina djeteta. Ali je Marija bila spremna otkriti svoje grudi da joj mač boli probode dušu. Ona je bila spremna biti svećenica zajedno sa svojim Sinom prikazujući krvavu žrtvu. Time je ona bila dostojnom majkom svećenika Krista.

Time postaje vrijednom i svaka kršćanska majka da bude majkom svećenika. Žena koja je spremna samo na uživanje, žena koja nije spremna na žrtvu, nije vrijedna da rodi i odgoji Kristova svećenika. Krist je svećenik na križu. Majka koja nije spremna da stane pod križ s majkom Marijom nije vrijedna biti majkom svećenika.

Ima, međutim, nešto što je Mariju iznad svega učinilo vrijednom majkom Velikog svećenika. Krist je postao svećenikom pomazanjem Duha Svetoga. Duhom Svetim on je prinio svoju žrtvu. Ljubav prema Ocu i ljubav prema čovjeku bile su kao plamen kojim je izgorjela njegova žrtva na križu. Kristovo je dakle svećeništvo svećeništvo Duha Svetoga, svećeništvo ljubavi.

Razumijemo onda čime je Marija postala vrijednom da uđe u tajnu svećeništva kao majka svećenika Isusa Krista. Ljubavlju Duha Svetoga. Ona je i po Duhu Svetom postala majkom Velikom svećeniku.

I kod kršćanskih se majki može obnoviti tajna Marije kao majke svećenika samo istim Duhom, a to znači ljubavlju. Gdje u srcu majke nema ljubavi, ne žari plamen Duha Svetoga, tamo je malo nade da će iz tog srca stvoriti dijete koje će biti svećenik. Ako majka nema ljubav prema Bogu, kako će zapaliti tu ljubav u srcu svog djeteta. A bez te ljubavi nema svećenika. Samo po ljubavi svećenik postaje Božjom svijećom na njegovu oltaru.

Čistoća, žrtva i ljubav majki stvaraju majke svećenika. Čistoća, žrtva i ljubav obnavljaju tajnu Marije na svijetu. Kad bi bilo na

svijetu majki koje bi bile spremne od Marije naučiti da budu majke svećenika, bilo bi među nama mnogo takvih majki. Tada bi se i među nama slavilo često Prikazanje Isusa u hramu. A taj Isus bio bi vaša djeca. Amen.

Karlovac, 1966.

Gospa Lurdska

POZIV NA POKORU

Pregled: Središna tajna Lurda: Poziv na pokoru.
Marija je bila sama najveća pokornica.
Marija je i najveća poznavateljica potrebe pokore.
Zato zove na pokoru.

Kako pripovijeda proročka knjiga Jone proroka, Bog je tog proroka poslao u grad Nivivu da propovijeda pokoru jer su se zloća i opačine tog grada popele do samoga Boga. I Jona je nakon svog bijega stigao u taj grad, grad tri dana hoda, kako govori Pismo, ali veći brojem grijeha nego brojem stanovnika, i počeo je svoju propovijed: Za četrdeset dana Niniva će biti uništena!

Ali kaže Pismo: Povjerovaše Ninivljani u Boga i proglasiše post, te se obukoše u kostrijet, od najvišeg do najnižeg. Riječ je Jonina došla i do samoga kralja Ninivljanskog. I on ustade sa svoga prijestolja, skine svoje kraljevsko odijelo, obuče se u kostrijet i sjede u pepeo, pa izdade proglas svom narodu i svim njegovim poglavicama: Ljudi i stoka, govedo i ovce neka ne okuse ništa, neka ne idu na pašu i vode neka ne piju! Nego neka se svi obuku u kostrijet i neka silnim glasom viču ka Gospodinu! A neka se obrate ljudi od svog zlog puta i opakog života koji su navikli. Tko zna neće li se Bog okrenuti, te popustiti u svojem gnjevu pa nećemo propasti.

I vidje Bog njihova djela i da su se obratili od svog zlog života i smilovao se te odustao od zla koje je bilo zaprijetio, pa nije tu prijetnju izvršio.

Tako nam pripovijeda knjiga Jonina o velikoj pokorničkoj propovijedi i poslanstvu proroka Jone u Ninivi. No tko dublje poznaje tajnu lurdskih ukazanja koja smo došli danas da proslavimo, lako će shvatiti da je Bog dodijelio svojoj majci Mariji sličnu ulogu u Lurdu za Francusku i za čitav svijet koju je bio dodijelio proroku Joni za grad Ninivu. Lurd je također velika propovijed, veliki poziv na pokoru grešnoj Francuskoj i grešnome svijetu.

Bilo je to 24. veljače kod osmog ukazanja tad je Marija izrekla riječi koje se mogu smatrati kao nekom jezgrom i srži svih ukazanja, najdubljim smislom Lurda. Iz Marijinih su ustiju zaorile u uši

male Bernardice, a preko nje u čitav kršćanski svijet ozbiljne i preozbiljne rječi zbog kojih je Marija sišla na zemlju u špilji nad Gavom. Bile su to riječi: — Pokora! Pokora! Pokora! Nebeska je sirena strašnim, prodornim, potresnim glasom cijeli svijet dignula na uzbunu. Marija nije u Lurdu sišla na zemlju da se igra i poigra sa svojom dobrom dječicom. Marija je sišla kao ozbiljna majka da spasi svoju nevaljanu djecu. Marija je svojim ozbiljnim materinskim glasom pozvala tu djecu da se obrate, poprave, a to znači da čine pokoru.

* * *

Lurd je postao ozbiljan Marijin poziv na pokoru.

No tko bi bio više pozvan da pokvarenom svijetu navijesti pokoru i da ga pozove na pokoru nego upravo B. D. Marija? I to već zato što je sama Marija bila najveća pokornica na zemlji.

Sva si lijepa o Marijo, i ljage grijeha nema na tebi! Tako pjeva Crkva Mariji. U prvi čas svoga života, kad svako drugo dijete Adamovo zaplače u duši, pritisnuto teretom grijeha, Marijina je duša zapjevala u sjaju sunca Magnifikat svoje neokaljanosti. — Ja sam Bezgrešno začeće! To je Marija u Lurdu izrekla kao svoje ime.

Ali Marija nije samo bezgrešno začeće. Ona je i bezgrešni život i bezgrešna smrt. Ona je bezgrešna vječnost — Neprijateljstvo stavljam između tebe, paklena zmijo, i između Žene. Između sotone i Marije nema mira ni primirja. Rat koji je Marija započela sa sotonom kod svog bezgrešnog začeća, proslijedio je kroz čitav njezin život do smrti i vječnosti. Ona je ostala sva lijepa i bez ljage na duši.

Marija je bezgrešna. Marija je neokaljana. Pa ipak ona je najveća pokornica među svim običnim ljudima. Sam je Bog u raju zemaljskom rekao: Načinimo mu družicu koja će biti njemu slična. Kad je Bog od vijeka odredio svoga Sina, novog Adama da bude prvi pokornik svijeta, odmah je tom novom Adamu dodijelio i novu Evu kao družicu u svemu njemu sličnu. U svemu, a zato i sličnu u njegovoj pokori.

Evo Janje Božje, evo koje uzimlje grijehe svijeta! Tako je predstavio sv. Ivan Isusa svijetu. Njega koji nije poznao grijeha, učinio je Bog žrtvom za grijehe, prema riječima sv. Pavla. A to sve vrijedi i za Mariju. Starac Šimun u jeruzalemskom je hramu povezao sudbinu Božjeg Janjeta sa sudbinom B. D. Marije u jednu sudbinu. Dok govori o krvavoj žrtvi Božjeg Janjeta, naviješta i krvavi mač koji će i Mariji probosti dušu. — I tebi će samoj mač probosti dušu!

Ta zašto Bog Mariju koja je po svom bezgrešnom začeću bila prenesena u stanje raja zemaljskoga ipak nije uspostavio u stanje bestrpnosti i besmrtnosti koje je bilo značajka tog rajskog stanja? Bilo je to zato da može biti vjerna družica Sina na putu pokore za grijehe svijeta.

Za Isusa kaže Pismo da je u prvi čas svoga začeća prikazao svoje tijelo kao žrtvu za grijehe svijeta. Od Marije je Bog tražio tu žrtvu kao uvjet njezinog bogomaterinstva. Ona je morala cijelo svoje srce prikazati Bogu za žrtvu riječima: Evo službenice Gospodnje neka mi bude po riječi Tvojoj! Te su riječi posvemašnje žrtve učinile dostojnom da se u njoj začne Janje koje uzimlje grijehe svijeta.

Marija je morala ubrzo shvatiti da njezina žrtva koju je prikazala Bogu kod svog navještenja, nije bila igra nego najozbiljnija krvava stvarnost pokorničke žrtve. Starac joj je Šimun kod prikazanja Isusova otkrio svu sudbinu tajne njezine žrtve. Ona je morala biti savršena sudionica Kristove žrtve.

Da se ispuni to Šimunovo proroštvo, napisao je sveti Ivan u svom evanđelju: A pod križem je stajala njegova majka. Što je značilo to Marijino stajanje pod Isusovim križem? Za Mariju je to bilo pravo raspeće s Isusom na križu. Za mnoge svete i svetice čitamo da su promatrajući samo u duhu Isusovu muku i smrt na križu i s ljubavlju se združujući s raspetim na križu primili milost da su na sebi osjetili prave rane Krista raspetoga, kao što je to općenito poznato za našeg svetoga Oca Franju. Možemo li onda zamisliti što je učinio Marijin živi pogled na njezina Sina na križu. Št je iznad svega učinila ljubav njezina materinskoga srca? Očima svojim Marija nije bila pod križem nego na križu. A još više svojim srcem i svojom ljubavlju. Marija je bila uistinu raspeta s Kristom na križu.

Tako je Kristova žrtva na križu bila i žrtva njegove majke pod križem. A to znači Kristova pokora za grijehe svijeta i Marijina pokora za te grijehe. U pokori za grijehe svijeta oni su postali jedno. A da Marija dovrši tu svoju pokoru za grijehe svijeta, prima na sebe konačnu pokoru koju je Bog dodijelio Adamu pokorniku: Prah si i u prah ćeš se obratiti. I ako Marija nije bila obraćena u prah ipak je primila barem pokoru smrti. S Kristom je trpjela. Zato je htjela i s Kristom umrijeti. Makar je bila slobodna od Adamova grijeha, htjela je primiti na sebe i tu kaznu i pokoru grijeha. Postala je u svemu potpuna i savršena pokornica zajedno sa svojim Sinom, sve za grijehe svijeta.

* * *

Marija je dakle najveća pokornica za grijehe uz Isusa Krista. Ali ona i najviše poznaje vrijednost i potrebu pokore za grijehe, Nitko kao Marija ne zna koliko je vrijedna, korisna, a iznad svega potrebna pokora za grijehe.

Što je naime sva pokora koju Bog traži od čovjeka grešnika? Ono isto što je bila i pokora B. D. Marije. Sva naša pokora je sjedinjenje s raspetim Kristom i udioništvo u njegovoj žrtvi pomirnici na križu.

To je najsjajnije kod osnovne pokore koja je temelj svim drugim pokorama ,a to je sakramenat svetog krsta. Sveti je krst raspeće čovjeka s Kristom. Svi koji smo kršteni, u smrt smo njegovu kršeni. S njime smo najuže združeni u sličnosti smrti. A ovo što je najsavršenije ostvareno kod najsavršenije pokore, to se u nesavršenijem obliku ostvaruje kod svake kršćanske pokore. Sva je ta pokora nastavak Kristova raspeća u njegovu otajstvenom tijelu. Kao što je Isusova majka stajala pod križem kao predstavnica tog otajstvenog tijela i s njime dijelila muku i smrt kao pokoru za grijehe svijeta, tako i svaki kršćanin kao stanica tog tijela svojim pokorama dijeli muku i smrt Isusa Krista.

No tko onda bolje shvaća potrebu i korist pokore za svakoga grešnika nego li shvaća Marija?

Čitamo o učenicima na putu u Emaus koje je morao Isus, dok im se kao uskrsnuli pokazao na putu, ukoriti: O bezumni i spora srca da vjerujete sve što su proroci navijestili. Zar nije trebalo da Krist sve to pretrpi i tako uđe u svoju slavu? Poče tada od Mojsija i svih proroka da im protumači u svim Pismima što se odnosilo na njegovu muku i smrt. No sve je to bilo još premalo. Dok nije došao Duh Sveti i potpuno ih prosvjetlio, oči su učenika ostale barem napola zatvorene. Oni nisu razumjeli tajnu križa. Ta je tajna tako duboka tajna da je običnom čovjeku ili ludost ili sablazan po riječima svetog Pavla. Samo Duh Sveti koji ispituje dubine Božje kadar je čovjeka uvesti u razumijevanje te tajne.

A baš to je bilo kod Marije. Ona je bila od prvoga časa puna milosti, a to znači Duha Svetoga. Na nju je još posebno sišao Duh Sveti kod Isusova utjelovljenja, a bila je i u središtu Crkve kad je Duh Sveti napunio prvu Crkvu u Jeruzalemu. Kao puna Duha Svetoga ona je zato ušla i u dubine tajne križa. Ona je shvatila da je Kristov put do slave i našeg spasenja jedini put križa. Ona se sama s tom stvarnošću suživjela. Zato je i stajala pod križem kao Isusova družica. Znala je da ni Kristova žarka molitva na Maslinskoj gori nije mogla rastaviti križ i spasenje grešnika, jer ih je sam nebeski Otac povezao.

To je vrijedilo za Krista. A Marija je shvatila da to vrijedi i za nas. Ako je naime toliko povezan križ i spasenje kod Krista koji je na sebe uzeo tuđe grijehe, koliko istom mora biti povezano naše spasenje s križem dok se radi o pokori za vlastite grijehe! Ako Krist nije mogao do slave osim putom križa, kako bismo mogli mi grešnici do slave i neba drugim putom osim putom križa! Svi koji su preodređeni za nebo ,preodređeni su da budu slični slici Sina Božjega. Samo dakle oni koji trpe, mogu biti s Kristom i proslavljeni. Marija je na sebi taj zakon iskusila. Ona je zato lako i shvatila nužnost i potrebu križa, a po njemu pokore.

Iz tog dubokog iskustva, a još dublje spoznaje po Duhu Svetom tajne križa i pokore provrele su u Lurdu velike Marijine riječi:

Pokora! Pokora! Pokora! Tim riječima poziva svu svoju djecu a napose grešnu djecu, pod križ Isusov pod kojim je i sama stajala. Znade ona dobro da se samo tu nalazi put do spasenja i slave. Samo s križa leti se u nebo.

* * *

Shvaćate li sada što znači Lurd, Marijin Lurd za nas današnje kršćane? Svi smo mi postali više manje neprijatelji Kristova križa i svojega križa. Uživanje i zabave — to je postao smisao ljudskoga života ne samo današnjim poganima, nego i onima koji bi se željeli zvati kršćanima. Mi se mislimo dovinuti do neba preko užitaka a ne preko križa i pokore. Htjeli bismo posrkati sav med ovoga svijeta i još spasiti svoju dušu. Htjeli bismo, drugim riječima, ovdje plesati s đavlom, i tamo se veseliti s Kristom.

Koliko je dakle potrebno da nam Marija zatutnji u naše tvrde uši i još tvrđe srce ozbiljne riječi svojega Lurda: Pokora! Pokora! Pokora! Bez križa se ide samo u pakao. Širok je put koji vodi u propast. A uzak je put koji vodi u život. Djeco moja, više nam Marija iz Lurda, k meni, svojoj majci pod križ mojega Sina da plačemo zajedno, ali da se jednom i veselimo! Amen.

Slavonski Brod, 1964.

Lurdska Gospa

MJESTO MARIJINA SLAVLJENJA BOGA

Pregled: Marija u Lurdu slavi Boga.
To izlazi iz samog Marijina srca
koje osjeća božanstvo kao veličanstvo,
koja osjeća Božju dobrotu,
poznajući Kristovu tajnu,
poznajući Krista na križu,
proživljajući nebo.
I nas Marija poziva na pjesmu slave Božje.

Lurd je mjesto ukazanja B. D. Marije u masabjelskoj špilji maloj svetoj Bernardici. Ima međutim, jedna posebna značajka kod tih ukazanja. Marija se uvijek ukazivala s krunicom koja joj je visjela na ruci. Lurda nema bez krunice.

Kod tih ukazanja i mala je Bernardica uvijek molila svoju krunicu. Ona je shvatila da je Marijina krunica poziv i njoj da moli krunicu. Kod tog moljenja krunice dok je mala Bernardica molila, i Marija je prebirala po svojim velikim bijelim zrncima krunice, ali nije ništa govorila dok je Bernardica molila Očenaše i Zdravomarije. Marija je dotle šutjela. No kad je Bernardica izgo-

varala Slava Ocu nakon svake desetke otvarala su se i usta Blažene Djevice Marije. I Marija je s Bernardicom dala slavu Bogu. I ona je molila: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. To je bila jedina molitva blažene Djevice na zemlji u njezinu nebeskom stanju.

Tako je, evo, Lurd posvećen ne samo Marijinim ukazanjima. Lurd je posvećen ne samo Marijinim čudesima. Lurd je posvećen i Marijinom molitvom. Ali to je bila molitva koja jedino dolikuje Mariji koja je sa zemlje uznesena na nebesa. Bila je to molitva Božje slave. Bila je to molitva kojom odzvanja samo nebo koje kliče i pjeva: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

No Marija je tu molitvu ili pjesmu Božje slave u Lurdu iznijela ne samo svojim usnama nego i svojim činom. Najljepše se to očitovalo u najsvečanijem času ukazivanja, na Blagovijest, kad je Marija iskazala svoje ime: Ja sam Bezgrešno začeće, Kad je tom prilikom Bernardica treći put usrdno zamolila Mariju da joj reče svoje ime, Marija se sabrala posebnom sabranošću, raširila je ruke i digla ih prema nebesima. A tad ih je sklopila, nagnula glavu i izrekla svoje ime: Ja sam Bezgrešno začeće.

Što je značio taj Marijin gest širenja i uzdizanja ruku? Uvijek je taj gest značio polet duše koja kao da želi svojom pjesmom poletjeti prema Bogu. To je gest slave Božje. Tako je i Marija izričući svoje ime željela kao zapjevati Bogu slavu za dar i milost svojega imena ili bolje onoga što to ime izrazuje. Slaveći Boga ona je govorila: Ja sam Bezgrešno začeće.

Tako je Lurd postao uistinu pjesma Božje slave. Iz Lurda Marija ori kroz čitav svijet svoj Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Iz Lurda Marija širi ruke nad čitavim svijetom i diže te ruke prema nebu u slavljenju Boga.

* * *

A zar je Marija i mogla učiniti u Lurdu nešto drugo? Da li je mogla doći na svijet i ne zapjevati svoj Magnifikat Bogu? Kud Marija ide i dođe, ona je uvijek samo pjesma Božje slave.

Što je uopće naravnije ljudskom srcu nego pjevati slavu Bogu? Ljudsko se srce treba samo sastati s Bogom i odmah provre slava Božja iz njega. Samo božanstvo iznuđuje iz tog srca svoju slavu. Čovjek bi morao biti sotona kad mu srce ne bi na pogled Boga zapjevalo slavu.

Čovjek se, doduše, na zemlji nigdje ne sastaje izravno s Bogom. Ali se ipak sastaje s njime u njegovim djelima. Sveti Pavao lijepo piše: Ono što je nevidljivo na Bogu razmišljanjem se opaža po djelima i njegova vječna sila i božanstvo. Po djelima se Bog gleda kao sunce u ogledalu. Ali baš zato osjećamo kako božanstvo iznuđuje iz ljudskoga srca da mu pjeva slavu. Ako naime pogledate prirodu i uđete dublje u njezinu tajnu, možda ćete na prvi pogled zadrhtati pred njezinim strašnim licem. Strašna je priroda u svojoj

divljini. Pred gromovima koji tutnje, pred munjama koje sijevaju, pred valovima koji šume, pred vihorima koji huje, pred potresima koji ruše ljudsko srce mora uzdrhtati. Čovjek bi se najvolio sakriti u dubine svoje ništetnosti pred njihovom silom. Na pogled te strahote prirode čovjek je oduvijek gledao i u Bogu, Stvoritelju prirode, strašno lice pred kojim je bježao. Čovjek je uvijek znao za strašnog Boga koga se bojao. Odnos prema Bogu bio je odnos straha Božjega, odnos dubokog strahopoštovanja.

No nije to sav smisao božanstva. To nije čak ni najdublji smisao božanstva. Uza sav strah kojim je božanstvo kao odbijalo čovjeka, srce je čovječje uvijek nalazilo u Bogu drugu silu koja ga je poput magneta privlačila. Čovjek je u božanstvu nalazio blještavi sjaj koji ga je zanosio. Nalazio je sjaj Božjeg veličanstva. Ista priroda koja je za čovjeka strašna, ujedno je i veličanstvena. A taj sjaj veličanstva kao da sili srce da zapjeva slavu.

Možda ste kada vidjeli dijete kad prvi puta ugleda more. Kao da mu stane dah, oči mu se iskre, srce mu kuca, kao da bi poletjelo u njegov zagrljaj. A kakav je doživljaj kad se čovjek nađe sam u visokim planinama! Jedinstven je doživljaj kad se čovjek popne na vrhunac visoke planine i s tog vrhunca promatra svijet ispod sebe Kao da bi sama čovjekova duša kriknula od uzbuđenja i zanosa. Ili recimo kad se čovjek nađe u tišini noći izvan buke grada pod zvijezdanim nebom gdje trepere tisuće nebeskih iskrica. Može li tada zadržati svoje srce da ne zapjeva pjesmu koju pjevaju i te zvijezde u beskrajnim prostorima neba?

A i ne treba tako izvanrednih sastanaka s prirodom. Jedno ljetno jutro kad propjeva cijela priroda, jedno ljetno podne, kad od sunca bliješti priroda, jedna večer kad je mirisom plodova opojena cijela priroda, pa jedan sniježni dan zimske prirode — sve su to doživljaji koji u ljudskom srcu nužno propjevaju pjesmom slave. Srce bi samo od sebe pjevalo: Slava! Slava! Kaže knjiga Jobova da su kod stvaranja prirode klicale jutarnje zvijezde i kliktali anđeli. I kamenje bi kliknulo hosana, kaže Isus, a kamo li ne bi ljudsko srce na pogled veličanstva prirode!

Tako Bog u samoj slici prirode pokazuje lik svoga veličanstva koje prisiljava srce na klicanje i pjesmu. Kad se čovjek samo u slici sastane s Bogom, on mora propjevati. Shvaćate li onda koliko je Marijino srce spremno da pjeva slavu Bogu? To je srce bilo od prvog časa najbliže Bogu. — Gospodin s tobom! Tako ju je pozdravio anđeo još prije nego je postala Božjom majkom. Ona je zato i najbolje shvaćala Božje veličanstvo i njegov sjaj. Marija je vječno stajala pred božanskim oceanom i kao dijete u zanosu klicala i pjevala pjesmu slave njegovu veličanstvu. Ona je vječno stajala pred Bogom kao sjajnim suncem i cijelim je srcem veličala njegovu slavu. Ona je veličala Boga koji je Svesilni i sveto je ime njegovo. Koje dakle čudo da je to učinila i u Lurdu?

* * *

No nije samo sjaj veličanstva sila koja prisiljava ljudsko srce na pjesmu slave. Daleko je u tome veća sila, sila dobrote i ljubavi. Ljepota je lijepa. Ali je dobrota još ljepša od ljepote. Što više, i sama je ljepota zapravo lijepa samo zato jer je odraz dobrote. Bog Otac je dobrota, jer dobrota je punina koja se razlijeva. Bog Sin je ljepota jer je ljepota slika. Pa kao što je Sin slika Oca ,tako je i ljepota slika dobrote. Ako dakle sama ljepota stvara veličanstvo koje sili ljudsko srce na slavu, što tek da kažemo za dobrotu!

Doduše, Bog je već i u prirodi pokazao tragove svoje dobrote. Kaže sveti Pavao da se Bog nije ostavio neposvjedočena čineći dobro, dajući nam s neba kišu i rodna vremena, puneći srca naša jelom i veseljem. Ali pravi sjaj Božje dobrote zasjao je istom u Kristu. — Pokaza se dobrota i čovjekoljublje Boga spasitelja našega — tako sveti Pavao naviješta djelo spasenja svijeta u Isusu Kristu. Isus je Božja ljubav objavljena svijetu. Tako je Bog ljubio svijet da je dao svojega jedinorođenoga Sina. Od jaslica do križa, od malena srca koje je zakucalo za nas u majčinu krilu do probodenog srca koje je prestalo za nas kucati na križu Bog je svijetu otkrivao dubine svog božanstva — otkrivao mu je tajnu svoje dobrote, tajnu svoje ljubavi.

Može li biti čovjek koji shvati tajnu Isusa Krista, tko shvati tajnu Božje dobrote i ljubavi, da ne bi klicao i pjevao hosana sinu Davidovu, blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje? Kako je divno klicao sveti Pavao dok je najdublje ušao u tajnu Isusa Krista: Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista koji nas blagoslovi svakim duhovnim blagoslovom na nebesima u Kristu! U ljubavi nas je preodredio po Isusu Kristu za svoje sinove da slavimo slavnu milost njegovu kojom nas obdari u Ljubljenome. Spoznati dakle Isusa Krista nužno znači i slaviti Boga Oca.

Shvaćate li sada pravo zašto je B. M. Marija najveća slaviteljica Božja? Tko je ušao dublje u tajnu Isusovu, tajnu Božje dobrote i ljubavi nego Marija? Ona je sama tu Kristovu tajnu u sebi osjetila kao tajnu Božje milosti, a to znači ljubavi. Baš zato je pod dojmom te tajne ispjevala već na zemlji najslavniju pjesmu slave Božje, svoj Magnifikat: Veliča duša moja Gospodina. Ljubav Božja koju je na sebi osjetila po Isusu Kristu dala joj je anđeoski zanos kojim bi bila dostojna da s anđelima na nebu pjeva slavu Bogu.

A Marija je stajala i pod križem. Marija je stajala kad se s križa izlijevalo more Božje dobrote iz probodenog srca njezina Sina. Da li je Marijino srce na pogled tih oceana moglo ostati tiho? Kristova je žrtva na križu bila najveća velepjesan Božje slave, a Marijina žrtva pod križem bila je jedinstvena žrtva s tom žrtvom slave na križu. Isus i Marija zapjevali su jednim glasom srca pjesmu slave Božje prema nebesima. U svim našim misama ori ta pjesma

slave Božje, pjesma Isusa i Marije s Kalvarije. Da li je onda čudo, da je ta pjesma slave zaorila i u Lurdu iz Marijinih usana?

* * *

No na zemlji čovjek nije kadar putpunoma spoznati ni Božje veličanstvo, a ni Božju dobrotu. Zato i ne može dati pravi odgovor slave tom veličanstvu i dobroti. Ali kad na nebu ljudska duša otvori svoje oči kad ugleda Boga kako jest ,tad će se iz ustiju ljudske duše vinuti usklik: More: More! More veličanstva i ljubavi! Pred tim morem veličanstva i ljubavi cijela će se duša pretvoriti u jedan klicaj, u jednu pjesmu, u vječni himan slave i veličanja Boga. Sveti Ivan u svom Otkrivenju prikazuje različite slike s neba. Ali kad god prikazuje svece i anđele na nebu pred Božjim prijestoljem, ne čuje gotovo ništa drugo nego samo klicaj slavljenja Božjeg. — Svet, svet, svet Gospodin Bog svemogući, koji bijaše, koji jest i koji će doći! Dostojan si, Gospodine Bože naš da primiš slavu i čast jer si stvorio sve, i po tvojoj volji bilo je i stvoreno! Onome koji sjedi na prijestolju i Janjetu: blagoslov i čast i slava u vijeke vjekova. Amen. Takve pjesme ore nebom. Nebo je mjesto Božje slave. Samo blaženstvo anđela i svetih stoji u tome da slave i pjevaju Bogu.

Ne shvaćamo li sada potpunoma zašto naša nebeska Majka u Lurdu sagiba glavu i s Bernardicom kliče: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu? Pa to je njezino nebo! To je njezin vječni posao na nebu. Ona je s neba sišla, ali nije ostavila svoje nebo. Isus kaže za anđele koji čuvaju djecu na zemlji da oni uvijek gledaju lice Oca vašega na nebesima. Tako i naša nebeska Majka, pa bila ona na zemlji kao što se ukazala u Lurdu, ne prestaje gledati lice Oca našega koji je na nebesima. A gledajući to lice veličanstva i dobrote ne prestaje i klicati slaveći Boga. Dok razgovara sa svojom dječicom na zemlji, srce joj pjeva Bogu na nebu. Koje dakle čudo da je zajedno s Bernardicom propjevala i na zemlji.

* * *

Marija je dakle u Lurdu slavila Boga. Ali ona zato i nas iz Lurda uči slaviti Boga. Ona svojim slavljenjem Boga i potiče nas, svoju djecu, da slavimo Boga.

A nemamo li doista dosta razloga da Boga slavimo zajedno sa svojom majkom Marijom? Ta Bog je i pred nama razastro svoje veličanstvo u divnoj prirodi! Ne samo zvijezdano nebo nad nama, nego i ova priroda pred nama zar nas ne sile da pjevamo slavu Bogu? Pogledajte samo našu Savu! Nije li to sjaj Božjeg veličanstva na zemlji? Izađimo samo malo iz grada i oko će se naše još više okupati u sjaju Božjeg veličanstva.

Pa ako nam je oko slijepo da nas ne zablješćuje sjaj Božjega veličanstva u prirodi, zar naše srce da bude tvrdo da ne osjeti ni sjaj Božje ljubavi u Isusu Kristu? Pogledajte samo raspetoga Spasitelja na križu! Zar da naše srce ostane hladno i pred njegovim probode-

nim srcem? Ako ga već ne znamo dostojno ljubiti, zar da ne znamo barem tu ljubav slaviti?

Još nismo na nebu. Ali pripravljamo se za nebo. Na nebu će biti naš vječni posao slaviti Boga s majkom Marijcm. Naučimo se dakle i priučimo tom poslu. Pjevajmo Bogu! Neka se naše srce nauči klicati i slaviti Boga. Ponavljajmo cijelim srcem zajedno s Marijom: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i uvijeke vjekova. Amen.

Slavonski Brod, 1964.

Lurdska Gospa

KUĆA DOBRE MAJKE

Pregled: Lurd je mjesto Marije, ali prije svega Marijine ljubavi.
Zato je Lurd kuća Marije majke.
On je spomenik Marijina materinstva,
on je otkrivenje pravog smisla tog materinstva,
on je i poziv k Mariji kao majci.

Možda je već tko od vas imao u ruci lurdski album. To je zbirka slika ili fotografija Lurda, gdje su prikazane sve pojedinosti tog svjetskog Marijinog svetišta, a osim toga prikazano je i svetište s različitih točki snimanja.

I kršćanski propovjednici govore o Lurdu i prikazuju Lurd također s različitih vidika. O Lurdu se dade govoriti s mnogo točki promatranja. Ali ako bismo htjeli sada dati neku cjelovitu sliku Lurda kao njegovu duhovnu panoramu tada bismo morali ispustiti iz vida različite pojedinosti. Morali bismo obuhvatiti cijelu tajnu Lurda jednim pogledom, jednim pojmom. A kako da to učinimo? Znate li što je Lurd u svojoj cjelovitosti? Lurd je kuća naše dobre Majke. To je čitav smisao Lurda u najjednostavnijem prikazu.

Sve drugo o Lurdu i oko Lurda može biti lijepo. Sve drugo može biti i važno. Ali jedno je bitno i temeljno: Lurd je Marijino mjesto. Lurd je mjesto koje je Marija odabrala da u njemu siđe s neba na zemlju. Lurd je mjesto koje je Marija odabrala kao mjesto svojih ukazanja. Lurd je mjesto koje je Marija odabrala kao mjesto svojih milosti i čudesa. Lurd je mjesto koje je Marija odabrala kao najveće svoje svetište na svijetu, za mjesto svojega posebnog štovanja. — Hoću da mi se ovdje sagradi kapela. Hoću da ovamo narod dolazi u procesijama. Tako je sama Marija izričito izrazila svoju želju. A toj je Marijinoj želji obilno udovoljeno. Ne samo da je izgrađena kapelica. Izgrađena je velebna crkva s podzemnom crkvom. Ali ni ta crkva nije bila dovoljno prostrana za moderno doba.

Zato je izgrađena još jedna podzemna golema crkva, koja prima desetke tisuća vjernika. A što se tiče procesija, danas to više nisu procesije, to su rijeke koje teku u Lurd: željeznicama, autobusima, autima, avionima slijevaju se prave bujice milijuna hodočasnika svake godine u Marijin grad Lurd.

Lurd je dakle mjesto Marijino. Lurd i Marija postali su jedan pojam. Lurd je nova kuća, novi dom Marije na zemlji.

* * *

Ali ta Marijina kuća ima svoju posebnu značajku. To je kuća Marijine ljubavi. U toj je svojoj kući Marija otvorila cijelo svoje srce, pa kao što je u Lurdu provrelo novo vrelo iz pećine pod Marijinim nogama, tako je tamo i provrelo novo vrelo ljubavi iz Marijina srca.

Prva koja je osjetila tu ljubav Marijina srca bila je sama mala lurdska vidjelica, mala Bernardica Soubirous. Ona je osjetila svu toplinu Marijina srca. Ona je na toj toplini osjetila svoje nebo na zemlji. A kao najveći dokaz te ljubavi čula je od Marije riječi: Učinit ću te sretnom, ali ne na ovom, nego na drugom svijetu. Marija joj je dala ne samo nebo na zemlji srećom svojih ukazanja. Ona joj je obećala i pravo nebo u vječnosti.

No nije samo Bernardica srkala iz Marijina srca slast njezine dobrote i ljubavi. Lurd se pretvorio u novu Kanu galilejsku. Pretvorio se u mjesto gdje Marija iznuđuje iz Isusova srca uvijek nova i nova čudesa. Ali zato je tu mjesto gdje Marija najzornije pokazuje svu nježnost i slast svojega dobroga srca. Nijedna bijeda, nijedna tuga ljudskog srca tu Mariji ne ostaje sakrivena. Nijedna bijeda nijedna žalost tu nije od Marijina srca zaobiđena. Nijedna rana ljudskog srca tu ne ostaje, a da ne bi bila od Marije uljem ljubavi zalivena. Iako ne otiđu svi bolesni iz Lurda ozdravljeni, ipak otiđu smireni i utješeni. A koliki i najteži bolesnici otiđu ozdravljeni! Oko šezdesetak ih je najslužbenijim crkvenim sudom potvrđeno kao izliječenih. A tisuće ih je kojima je liječničkom svjedodžbom izlječenje potvrđeno .

To su, međutim, samo tjelesna djela ljubavi koja Marija stvara u svojoj kući u Lurdu. A što da kažemo za duhovna djela ljubavi! Što da kažemo za darove koje Marija izlijeva na ljudske duše u Lurdu!

Bilo je to kod šestog ukazanja. Kod tog je ukazanja bio prisutan i liječnik Dr. Dozous. Došao je bio da kao pozitivista i znanstvenik razotkrije patološki značaj Bernardičinih viđenja. I on među ostalim opisuje tok ukazanja. Bernardica se uspela malo više prema nutrini pećine. Najednom se njezino lice ražalosti dok je prije iz njega odsijevala rajska sreća. Dvije se velike suze spuste niz njezino lice. Ta me nenadna promjena na fizionomiji djevojčice iznenadila. Zato sam je odmah nakon ukazanja upitao što joj se dogodilo za vrijeme ukazanja. Ona mi je odgovorila: Gospođa je za

neko vrijeme otrgla svoj pogled od mene i žalosno se zagledala preko moje glave u daljinu. Ja sam je upitala, zbog čega je žalosna. Ona me pogleda i reče: Moli za grešnike i za uzburkani svijet!

Marija je dakle u Lurdu mislila i na bijedan griješni svijet. Marijino je srce bilo žalosno zbog veće bijede nego što je bijeda tjelesnih bolesnika. Marija je bila žalosna zbog nesreće duhovnih bolesnika, zbog grešnika. Ona koja je nekad šapnula svome Sinu: neju vina, kao da je bolno vikala u Lurdu svojemu Sinu, Nemaju sreće, nemaju mira, nemaju ljubavi, nemaju Boga! Marijino je srce u Lurdu sa svom svojom ljubavi prigrlio i tu nesretnu djecu da ih spasi iz vječnih ponora iz vječne nesreće. Marija je učinila Lurd domom ljubavi za svoju izgubljenu djecu, za grešnike.

Što je dakle Lurd? Lurd je Marijina kuća, ali kuća Marijine ljubavi. A zato kuća Marije kao dobre majke. Kad je svijet u tuđini već bio zaboravio da ima dobru majku koja ga ljubi, koja na njega misli i njega obasiplje darovima, tad je Isus opet u Lurdu dovikнuo tom svijetu: — Evo ti majke! I kroz stotinu godina ne prestaje on silnim glasom čudesa vikati: Evo vam majke! Evo vam majke koja za vas ima toplinu materinske ljubavi!

* * *

No to nam pokazuje u svoj punini vrijednost i važnost Lurda kao i naše lurdske pobožnosti. Lurd je, prije svega, jedan od najvećih spomenika materinstva Majke Božje prema ljudima. Lurd je jedan od najsilnijih dokaza tog materinstva. Sve knjige i dogmatske rasprave nisu kadre tako jasno i glasno dokazati kako je Marija naša majka, kako to dokazuje Lurd u svojoj povijesti.

U Veneciji je usred mora sagrađena divna crkva s naslovom Maria della salute — Marija od spasa ili Marija od zdravlja. Ta je crkva zavjetna crkva Venecije Mariji za spas od kuge. Kad je u šesnaestom vijeku po čitavoj Italiji harala kuga i čitave je gradove opustošila, republika je Venecija načinila svečan zavjet da će sagraditi Mariji, Pomoćnici kršćana, jednu crkvu ako grad ostane pošteđen od te strašne bolesti. I doista Venecija je ostala pošteđena od kuge. Mlećani su tada sagradili spomenutu crkvu. Na glavnom oltaru sjedi na prijestolju nebeska Majka s Djetetom u ruci, a pred nogama u slici ženskog lika kleči republika Venecija, kako pruža Mariji crkvu s napisom: O madre, madre, madre! O majko, majko, majko!

Mlećani su u jednoj jedinoj milosti i daru ljubavi nebeske Majke osjetili njezino materinstvo da joj kliču: O majko, majko, majko. Što onda da kažemo dok u Lurdu već preko stotinu godina svijet neprestano doživljuje toplinu njezina majčinskog srca i silu njezine majčinske ruke? Ne bi li čitav svijet morao oriti od klicanja: O majko, majko, majko?

* * *

Ali Lurd je ne samo spomenik i dokaz Marijina materinstva. Lurd je ujedno i otkriće pravog smisla Marijina materinstva.

Sredinom prošlog stoljeća živjela je u Saleti u Francuskoj siromašna mala pastirica, imenom Melanija. Bila je još nejaka djevojčica. Ali imala je strašnu majku koja ju je progonila a i mučila, a da nikada od nje nije doživjela ni tračak majčinske ljubavi. Često je morala dok je bila majka neraspoložena, ostajati vana na kiši i buri pod vedrim nebom. Nikada od nje nije čula lijepe riječi, a kamo li da bi je majka pogladila. No jednog joj se dana ukaže mali Isus i reče joj: Ja ću ti dati dobru majku. Naskoro joj se ukaže majka Marija u prekrasnoj ljepoti. Dijete je sad bilo presretno, ali nije od sreće ništa znalo Mariji reći osim jedne riječi: Majko! Djevojčica je našla pravu majku.

Nešto slično doživljuje i moderni svijet u Lurdu. I u tom svijetu kao da nestaje majki. Koliko samo ima krvnica mjesto majki koje ne žele djece i neće ih imati jer nemaju srca da se za njih žrtvuju! Ako i imaju koje dijete, ono je za njih samo igračka i proračunato sredstvo njihova interesa. Majčinske nesebične ljubavi, majčinskog toploga srca nestaje s ovoga svijeta. Svijet je već pomalo zaboravio što je to majka.

No gle! Opet se na zemlji pojavila Ona koja i u nebeskom veselju kao da plače nad bijedom svoje djece. Ona je bila spremna žrtvovati svoje rođeno dijete kao žrtvu za spasenje svoje djece. Ona je zato i u nebeskom veselju pokazala na licu tugu zbog grešnika da je izmamila suze na obraze male Bernardice. Na zemlji se dakle pokazala Majka koja je uistinu imala srce majke. Što bismo pred tom lurdskom pojavom mogli kliknuti nego što je kliknula mala Melanija pred svojom Gospođom: Majko? Tu je ona koja ima materinsko srce. Tu je ona koja ljubi materinskim srcem. Tu je ona koja sipa svoje darove materinskom rukom. Tu je Marija, dobra majka u Lurdu.

* * *

Ali zato Lurd ostaje i velik poziv svijetu k Marijinu materinskom srcu. Marija tu zove svoju djecu na svoje materinsko srce. Želim da ovamo dolaze procesije! Tako je izrekla dobra Majka u Lurdu. Želim ovdje vidjeti svoju djecu. Želim vidjeti mnoštvo svoje djece. To znače Marijine riječi: Želim ovamo procesije. Materinsko srce žudi za svojom djecom.

Ili što su sva čudesa Lurda nego poziv majke djeci da dođu na njezino bogato srce? Marija razlijeva med svojega srca da privuče djecu k tom slatkom srcu.

Ali taj poziv Marije iz Lurda nije toliko poziv njezinoj djeci da se približe k njezinu srcu koje dijeli zemaljske darove. To je više poziv da se približe k njezinom srcu koje dijeli nebeske darove milost. Zemaljskim darovima Marija samo želi oduševiti svoju djecu za nebeske darove. Samoj svojoj izabranici, maloj Bernardici

Marija nije obećala sreću na zemlji. Doduše, lurdska je voda donijela maloj Bernardici zdravlje kad je bila od teške astme na rubu groba. Ali to je bio samo jedan kratki smiješak nebeske Majke svom djetetu na zemlji. Pravu joj je sreću obećala i pripravila tek nakon nekoliko godina na nebu, kad joj se nasmiješila na nebu.

Marija, uopće, postaje našom pravom majkom po milosti i po plodu te milosti, a to je nebeska slava. Uzalud bi nas Marija zasula svim darovima svoje materinske dobrote na zemlji ako nas ne bi obdarila svojim darom milosti i nebeske slave. Bez milosti Marija i nije naša prava majka, a bez vječne slave neće biti naša vječna majka. Grešnici i prokletnici — to su izgubljena djeca majke Marije!

Kada nas dakle Marija iz Lurda zove k svom materinskom srcu, ona nas prije svega zove k milosti da nas pozove u nebo.

Čujmo glas Marije, naše dobre Majke, iz njezine kuće u Lurdu! Čujmo glas kojim nas dobra Majka zove k svojemu srcu! Suze koje su kapnule iz oka male Bernardice zbog nesreće grešnika samo su odraz suza dobre majke Marije nad nesrećom grešnika. To je nesreća siročadi koja je ostala bez svoje majke Marije. Ne budimo nikada takva nesretna siročad! Po milosti budimo Marijina djeca na srcu svoje majke da i u vječnosti ostanemo na tom srcu dobre Majke. Amen.

Slavonski Brod, 1964.

Blagovijest

VJESNIK PROLJEĆA

Pregled: Djevičanstvo je Marijino, bilo vjesnik Božjeg proljeća — spasenja:
jer je samo bilo prvi cvijet tog proljeća
kao odraz bezgrešnog začeća,
kao najava uskrsnuća,
jer je Mariju osposobilo za suradnicu u ostvarenja tog proljeća:
u pobjedi nad sotonom,
u poletu ljubavi.
Tako je i čistoća vjesnik našeg vječnog proljeća — spasenja.

Dan ne dolazi odjednom. On šalje pred sobom svoju vjesnicu da ga najavi. Zora navješta da dolazi dan. Zora je vjesnica dana. Tako ni proljeće ne nahrupi nenajavljeno pred vrata. I proljeće ima svojih vjesnika i vjesnica, koji ga naajvljuju. Vi znate najpoznatije vjesnice proljeća Znadete gotovo prve vjesnice proljeća. Znadete te vjesnice koje su na poseban način značajne za varaždinski kraj.

Sjećam se svojih đačkih dana da me nije ništa toliko napunilo proljetnim osjećajem kao što su to učinile visibabe koju se procvale u šumi kraj Drave. Kad je ta šuma postala kao bijeli sag kojega je Bog satkao od tisuću tisuća bijelih visibaba i prostro po zemlji, tad mi je srce zakucalo proljetnim ugođajem. Osjetio sam te visibabe kao bezbrojne Božje ključiće kojima otvara vrata proljeću da uđe na našu zemlju.

Bijele visibabe vjesnice su proljeća. Kad se mjesto hladnog snijega zabijeli na zemlji taj živi topli snijeg, kad mjesto mrtvačkog pokrivala Bog pokrije bijelim pokrivačem kolijevku prirode, tad znamo da se ona kao dijete budi proljetnim snom.

No što bi moglo biti ljepšim vjesnicima proljeća novoga svijeta, što bi ljepše moglo najaviti proljeće novoga života u ljudskim dušama nego bijele visibabe? Te bijele visibabe nisu doduše procvale u zemaljskim šumarcima nego u najdivnijem perivoju kojega je sam Bog zasadio na zemlji. Te su bijele visibabe bile djevičanski zanosi, odluke i zavjet koje su bijelim sagom pokrile prečisto Marijino srce. Bijelo Marijino djevičanstvo bilo je vjesnikom Božjeg proljeća na zemlji.

Nismo li čuli u današnjem svetom evanđelju, a to je evanđelje Božjeg proljeća, baš kao prvi znak tog proljeća djevičanstvo B .D. Marije? Poslan bi anđeo Gabrijel k Djevici! Tako započinje to evanđelje proljeća. Djevica je prvo biće na zemlji koje se pojavljuje u vijesti nebeskog proljeća na zemlji, u vijesti spasenja.

A zar samo u evanđelju? Već je davno prije Bog po proroku Izaiji dao djevicu znakom i vjesnicom Božjeg proljeća na zemlji. Bog je po tom proroku djevicu koja će postati majkom, postavio znakom svog djela spasenja na svijetu. I to smo čitali u današnjem čitanju.

Bog je poslao proroka kralju judejskom Ahazu s porukom da traži od Boga znak ispunjenja mesijskog obećanja kojega je bio Bog dao početniku dinastije judejskog kraljevstva Davidu: — Traži od Gospodina, Boga svojega znak za sebe ili odozdo iz ponora ili odozgo s visina. Ali se Ahaz nije usudio tražiti taj znak jer zbog grešnog života nije bio vrijedan svojega praoca Davida. No Bog ostaje vjeran svome obećanju, pa sam daje znak dolasku svoga proljeća, dolasku Spasitelja i spasenja: — Evo djevica će začeti i roditi sina. Tako govori prorok i daje znak Božjega proljeća na zemlji. Djevičansko začeće i porod bit će znak tog proljeća.

* * *

A zar je mogao dati bolji znak svog proljeća, spasenja svijeta nego je to bilo bijelo proljeće Marijino djevičanstvo? Ta zašto su visibabe vjesnice proljeća nego zato jer su prvi proljetni cvijet? Baš tako je i Marijino djevičanstvo bilo vjesnicom Božjeg proljeća jer je bilo prvi cvijet spasenja svijeta jer je bilo prvi cvijet tog spasenja prvi cvijet kojim je spasenje procvalo na zemlji.

Ta znademo da je Marijino djevičanstvo bilo samo vanjski izraz, vanjska objava njezina bezgrešnog začeća. Po bezgrešnom je začeću Marija prenesena u netaknuto, djevičansko stanje raja zemaljskoga. Čitava je Marijina narav bila djevičanski čista i nepovređena. Prije svega, bila je to Marijina duša do koje nije imao pristupa nečisti duh da je okalja. No to je djevičanstvo duše provrelo i u djevičanstvu tijela. Marijino naime tijelo nije u sebi nosilo žalac požude. Tijelo joj je bilo posvema podvrgnuto duši. Pa kad se njena duša poletom prema Bogu uzdigla posvema nad tijelo, bilo je to samo znak da joj je duša posvema slobodna u svom letu nad zemlju. Tako je Marijino djevičanstvo bilo pravi izdanak njezinog bezgrešnog začeća. Djevičanstvo je samo izvana pokazivalo to bezgrešno začeće. U djevičanstvu je ono otvoreno zasjalo pred svijetom.

No što je Marijino bezgrešno začeće nego prvi cvijet spasenja kojim je procvalo drvo križa na zemlji? Marija je bila odlikovana tom svojom presjajnom odlikom u vidu Kristove muke i smrti. U bezgrešnom je začeću htio Isus pokazati uzorak svog djela spasenja. Što bi dakle moglo divnije navijestiti spasenje nego taj prvi cvijet spasenja koji je u Marijinu djevičanstvu pokazao svoje latice svijetu? Marijino je djevičanstvo bilo uistinu kao stvoreno da bude znak i vjesnik Božjega proljeća na svijetu.

A i još više! Djevičanstvo je Marijino bilo cvijet spasenja ne samo kao posljedica bezgrešnog začeća nego i samo po sebi. U tom se djevičanstvu pokazalo u svoj punini spasenje tijela koje će se ostvariti kod uskrsnuća tijela. Sam Isus kad govori saducejima o uskrsnuću kaže da se tada neće ženiti niti udavati nego da će biti kao anđeli Božji. To će biti stanje potpunog spasenja tijela kojega mi još čekamo. U Marijinu je djevičanstvu Bog kao unaprijed navijestio taj vrhunac spasenja. Kao da je već uskrsnuće tijela zarudilo na našoj zemlji. Djevičanstvo je bilo vjesnik ne samo Božjeg proljeća na zemlji nego i onoga vječnog u novome svijetu.

* * *

No djevičanstvo je bilo najljepši vjesnik Božjega proljeća ili spasenja ne samo kao prvi cvijet tog proljeća ili spasenja, nego i zato jer je Mariju osposobilo da bude prva suradnica u tom djelu spasenja u stvaranju Božjeg proljeća na svijetu.

Djelo spasenja nije imalo biti samo djelo Božje. Ono je imalo biti i djelo suradnje ljudske. A Marija je imala biti predstavnica čitavog čovječanstva da svojom suradnjom s Kristom ostvari veliko djelo spasenja svijeta. Baš zato je Bog već u prvoj vijesti spasenja u raju zemaljskom povezao to spasenje sa Ženom. Žena je imala ući u samu jezgru tog djela. Po ženi je imalo granuti proljeće.

A to je proljeće imalo doći prije svega pobjedom na sotonom Zmiji je imala biti satrta ohola glava. Krist se zajedno s Marijom

imao uhvatiti u koštac s paklenom zmijom. Kao što su Adam i Eva bili pobijeđeni od đavla, tako je drugi Adam s drugom Evom imao njega nadvladati.

No što je na poseban način osposobilo Mariju za boj s đavlom nego upravo njezino djevičanstvo? Po tom je djevičanstvu, kako smo upravo spomenuli, ona već bila suobličena anđelima, kao uvrštena među anđele. To joj je dalo i sposobnost da se bori s palim anđelima.

No bit djela spasenja nije bila u borbi protiv sotone nego u žrtvi ljubavi koju je Krist zajedno s Marijom imao prikazati nebeskom Ocu. Žrtva tijela i krvi Isusove imala je svijetu vratiti njegovo proljeće.

A i tu je djevičanstvo Mariju opet posebno osposobilo za suradnicu Kristovu u djelu spasenja. Po svom je djevičanstvu Marija žrtvovala Bogu svoje tijelo i krv. Ona ih je prenijela kao miomirisnu žrtvu Bogu. Time je sebe i svoje srce najbolje pripravila da žrtvuje Bogu svoje tijelo i krv u svome djetetu, u svome jedinorođenom sinu. Marijino je srce već bilo spremno za žrtvu. Djevičanstvo ga je učinilo spremnim.

A i još više! Što je djevičanstvo nego polet ljubavi prema Bogu? Srce koje svim žarom ljubi Boga zaboravlja zemaljskog zaručnika da se cjelovitim zanosom preda u zagrljaj jedinome Bogu. To je najdublji smisao svetog djevičanstva. U vatri božanske ljubavi kao da izgori tijelo sa svojim željama da poveća požar ljubavi u duši.

No baš se požar ljubavi tražio za žrtvu spasenja svijeta. U požaru ljubavi prema Bogu koji je prosukljao iz samoga Duha Svetoga izgorjela je žrtva tijela i krvi Kristove na križu. A zato je želio Isus kraj svog žarkog srca Marijino djevičansko srce da jednim žarom zapale taj požar u kojem će izgorjeti njegova žrtva.

Tako je djevičanstvo doista najsavršenije pripravilo Mariju za suradnicu našega spasenja, za suradnicu za ostvarenje nebeskog proljeća. Kad je anđeo poslan k Djevici, bio je najjasniji znak da je proljeće pokucalo na vrata svijeta.

* * *

Današnji je evo blagdan, blagdan Djevice koja je svojim djevičanstvom postala vjesnicom Božjeg proljeća svijetu! No dok danas slavimo to djevičanstvo kao vjesnika Božjeg proljeća cijelom svijetu to nam odmah doziva u pamet koliku važnost ima i za svakog pojedinoga od nas naše vlastito djevičanstvo ili čistoća za naše spasenje. Bog ne obavezuje svakoga na djevičanstvo. Ali svakoga obavezuje na čistoću njegova staleža: mladiće i djevojke na djevičansku čistoću, oženjene na ženidbenu čistoću, udovice i udovce na udovičku čistoću. To je volja Božja da svaki od nas zna svoje tijelo čuvati u svetosti i čistoći — piše sveti Pavao. A to naše djevičanstvo ili čistoća imaju gotovo istu ulogu za nas

pojedinoga koju je imalo Marijino djevičanstvo za čitav svijet. Naša je čistoća za nas prava vjesnica našega proljeća. Ni o čemu naime toliko ne ovisi naše spasenje kao što ovisi upravo o našoj čistoći.

Lijepo je i istinito rekao sveti Alfons Ligouri da će većina prokletnika biti u paklu zbog grijeha nečistoće, jer svaki veliki grešnik ili započne s grijehom nečistoće ili s njime svrši. Nasuprot tome možemo bez straha ustvrditi da će većina blaženika biti u nebu zato jer su bili čisti. Čistoća je kao neki nebeski znak na kršćaninu. Sveti apostoli Petar i Pavao gledaju baš u čistom i razvratnom životu razliku između kršćanskog i poganskog života. Biti kršćanin znači biti čist, a biti poganin za njih znači biti bludnik i nečistnik. Čistoća je milost kršćanstva.

Kao što je Marijino djevičanstvo bilo samo izražavanje njezine milosne povlastice bezgrešnog začeća tako je djevičanstvo ili čistoća kod svakoga kršćanina samo vanjski znak i dokaz velike Božje milosti koja prati dušu da je kadra biti i ostati čistom. Kad dakle vidite čistu djevojku ili mladića, kad vidite muža ili ženu koji vrše savršeno ženidben kršćanski život, sastajete se s posebnom Božjom milošću. To je djelo spasenja Božjega. To je pravi cvijet Božjega proljeća.

A jednako tako kao da ništa čovjeka toliko ne osposobljuje za veliku suradnju s Božjom milosti u djelu spasenja kao što ga osposobljuje čistoća. Nema veće zapreke za milost nego je nečisto srce, a nema pripravnijeg srca da primi Božju milost i rodi njezinim plodom nego je čisto srce.

Što samo znači čisto srce za prvu milost spasenja, za milost opravdanja po vjeri! Koliki nisu kadri primiti tu milost samo zato jer su puni nečistoće! Blažena čista srca jer će Boga vidjeti! Ako igdje to vrijedi, vrijedi kod milosti vjere. Srce koje leti poput Božjih anđela u nebeskim visinama, upravo se kupa u sjaju zraka sunca Božje istine.

A što znači čisto srce za glavni izvor sviju milosti i svega spasenja, a to je presveta euharistija, najljepše je pokazao sam Isus kad je prije pričesti pošao prati noge svojim učenicima. Ako je za taj izvor spasenja potrebno imati čiste noge, koliko je potrebno imati čisto srce! Djevičansko je tijelo koje je rodila majka Djevica, čista nebeska pšenica koja ne raste niti uspijeva u močvarama nečistoće.

Kad god dakle Bog želi poslati svog anđela s nebesa jednoj duši da joj klikne: Zdravo, obdarena milošću, tad mora u neku ruku vrijediti i ono što je vrijedilo kad je Bog poslao anđela Gabrijela da pozdravi Mariju: Zdravo, milosti puna — tada mora u neku ruku vrijediti što kaže evanđelje: — Poslan bi anđeo k Djevici. Samo čiste duše mogu primiti i uzgojiti milost spasenja.

Tako je čistoća prava vjesnica spasenja za svaku dušu kao što je bilo Marijino djevičanstvo vjesnik spasenja svijeta.

Želite li dakle da procvate na našoj zemlji pravo proljeće? Želite li da u vašim srcima vidite vjesnice tog proljeća? Tada dajte da procvatu bijele visibabe sniježnobijelih čistih misli, osjećaja i ideala. Uzgajajte cvijeće čistoće u vašim pametima i srcima!

A neka Djevica svih djevica svojim prebijelim djevičanstvom pomogne da zabijele te vjesnice vječnog proljeća u nama! Amen.

Varaždin, 1961.

3. vazmena nedjelja A

UKAZANJE USKRSNULOGA BLAŽENOJ DJEVICI MARIJI

Pregled: Među ukazanjima poslije uskrsnuća bilo je ukazanje Mariji.
Nije uvršteno među druga ukazanja jer je bilo sasvim drugoga reda:
nije bilo lijek nevjerovanju, nego plod vjere,
nije bilo u običnom čovječjem liku, nego uz prosijevanje božanstva.
Evanđelje, međutim, ipak o njemu govori između redaka
jer se Isus posebno ukazuje svojim rođacima,
jer se Isus ukazuje prije svega onima koji ga ljube,
A 'Marija je i zaslužila da ga prva vidi jer je bila prva družica njegova kod križa,
jer je nažarče molila.
Sreća našeg sastanka s Isusom ovisjet će o našoj krvnoj vezi s Isusom,
o našoj ljubavi,
o našem sudioništvu s Isusovim križem,
o našoj žudnji za Isusom.

Kad su žene došle na grob uskrsnulog Krista, anđeli su im rekli: Vi tražite Isusa Nazarećanina raspetoga. Uskrsnuo je. Nema ga ovdje! Evo njegova praznoga groba!

Ali te su se riječi pričinile ženama samo kao lijep san. Bile su preslabe da ih dignu iz krute stvarnosti Isusove smrti koju su gledale vlastitim očima. Za njihove pameti uza sva uvjeravanja anđela, uza sav prazan grob Isus je još bio mrtav.

A zar samo za žene? Nije li tako bilo i za apostole i za sve Isusove učenike? — Neke su nas žene prestrašile ili zbunile govoreći da ni-

jesu našle njegova tijela nego da su vidjele anđele koji tvrde da je on živ. Tako su rekli učenici u današnjem evanđelju strancu na putu. Oni govore o zbunjenosti apostola, ali ne kao o njihovoj vjeri. Što više sveti Luka u svom izvještaju kaže i više. Kad su žene došle s groba i javile apostolima što su im anđeli rekli, kaže sveti Luka: Ove su im se riječi učinile kao izmišljotina. I nisu im vjerovali.

Tako Isus za pameti svojih učenika nije bio uskrsnuo. A on je želio uskrsnuti i u njihovim pametima, i u njihovu umu. Krist je htio uvjeriti i njihove oči da je uskrsnuo. Krist je želio strgnuti zastor njihove nevjere koji je pokrio njihove pameti. Zato se Krist počeo ukazivati svojim učenicima.

Evanđelje nam pripovjeda mnoga ukazanja Kristova poslije njegova uskrsnuća. Pripovijeda kako se ukazao Mariji Magdaleni, ženama na putu, svetom Petru, apostolima, velikom mnoštvu učenika u Galileji, učenicima na Tiberijadskom jezeru. A evo danas smo čuli jedno od prvih ukazanja. Čuli smo kako se ukazao dvojici učenika koji su išli u Emaus.

Po tim ukazanjima Krist je uskrsnuo i u pametima svojih učenika. Bilo je to uskrsnuće vjere u dušama Kristovih učenika.

* * *

No dok čitamo u svetim evanđeljima kako se Isus ukazivao ženama i muškarcima poslije svoga uskrsnuća, možda će kome upasti u oči da se zapita: A zar je Isus zaboravio svoju majku? Zašto sveto evanđelje ništa ne govori da se Isus ukazao i blaženoj Djevici Mariji? Da li se Isus poslije svoga uskrsnuća uopće posebno ukazao svojoj majci Mariji?

Pomisliti nešto takvo, pomisliti da se Isus nije posebno ukazao svojoj Majci Mariji, pomisliti da se Isus nije pokazao upravo kao prvoj od svih drugih blaženoj Djevici Mariji, bila bi prava hula, prava pogrda za Isusa Krista. Ako to ne stoji zapisano u svetom evanđelju, predaja nam apostolska to nedvojbeno zajamčuje. Tako Tacijan već u drugom vijeku poslije Krista koji još živi u blizini prvotnih svjedoka i apostolskih učenika spominje Isusovo ukazanje Mariji. A da ne govorimo o kasnijim Ocima i kasnijoj crkvenoj predaji. A dva se reda u katoličkoj Crkvi upravo natječu da raznose svijetom i naviještaju to Isusovo ukazanje blaženoj Djevici Mariji. Prije svega to je franjevački red. U tom je redu običaj da se moli krunica sedam radosti blažene Djevice Marije. A kao šesto otajstvo, šesta radost blažene Djevice radost je kad je neoskvrnjena Djevica prva Isusa poslije uskrsnuća vidjela. Drugi je red kao vjesnik te Marijine radosti i tog ukazanja Isusova svojoj majci, kao prvoj iza uskrsnuća, isusovački red. Sveti Ignacije u svojim duhovnim vježbama stavio je kao posebno razmatranje o Isusovu ukazanju Mariji poslije njegova uskrsnuća. Njegovi su sinovi ostali vjerni svom ocu pa i oni šire vijest o tom ukazanju po čitavom svijetu.

* * *

Ali zašto nam ipak sveto evanđelje ništa ne govori o tom ukazanju? Lijepo nam odgovara sveti Ignacije: To je tako jasno samo po sebi da toga nije bilo potrebno ni spominjati. Isus bi nam upravo morao reći kao nekad svojim apostolima: Zar ste vi bez razuma kad nam to ne bi bilo jasno.

No ima i stvarnih razloga zašto nije ukazanje Mariji stavljeno u red ostalih Isusovih ukazanja poslije uskrsnuća. Ta čuli smo što su bila Isusova ukazanja njegovim učenicima! Bila su lijek njihovu nevjerovanju. Žene idu k grobu da pomažu Isusa kao mrtvaca koji će ostati u grobu. Marija Magdalena već stoji pred Isusom, ali misli da je vrtlar, pa traži samo mrtvo Isusovo tijelo. Apostoli ne mogu pravo vjerovati čak ni onda kad vide živoga Isusa. Svima je njima bio Isus mrtav, za uvijek. Njihova je vjera ugasnula. Svjetlo Kristovo imalo je zapaliti ugasle svjetiljke njihove vjere. To je bio smisao Isusovih ukazanja.

Kod Marije je bilo sasvim protivno. Njezina vjera nije ugasla ni pod Kristovim križem. Niti vihor nečistoga duha koji je ugasio život njezina Sina nije ugasio svjetiljku njezine vjere. Kroz tri dana što je Isus ležao u grobu Marijina je vjera gorjela kao svjetiljka pred njegovim grobom. Marija zato nije ni mislila da s ostalim ženama pođe k Isusovu grobu da ga maže kao mrtvaca, nego kako kaže jedna pobožna legenda, Marija je već zarana trećeg dana zajurišala svojom željom i molitvom prema nebu da joj vrati živoga njezina Sina. Baš se zato toj molitvi i jurišu Marijina srca pripisuje da Isus nije ostao potpuna tri dana u grobu, nego je već na početku trećeg dana uskrsnuo. Marijina ga je molitva na neki način prisilila da se požuri svojim uskrsnućem.

Tako Isusovo ukazanje njegovoj majci nije bilo prouzročeno Marijinom nevjerom, nego nasuprot bilo je plod Marijine vjere. Kako, dakle da evanđelje stavi u isti red to ukazanje s ukazanjima nevjernim učenicima?

* * *

Ali nije samo spomenuta razlika između ukazanja Mariji i ukazanja ostalim učenicima. Razlika je možda još više u tome što je ukazanje Mariji bilo ukazanje sasvim drugoga reda. Ono je bilo neizrecivo uzvišenije od svih drugih Isusovih ukazivanja poslije uskrsnuća.

Kod svih ukazanja o kojima pripovijeda evanđelje Isus se pokazivao u svojem čovječjem liku kakav je bio za svog zemaljskog života. Ni u jednom od tih ukazanja nije pokazao svoju slavu, svoj preobražen uskrsli lik. Nigdje nije zasjalo njegovo božanstvo u čovječjem mu tijelu očitim sjajem. Isus je, dakle, pred svojim učenicima zastro svoju uskrsnulu slavu.

Kod Marijinih ukazanja bilo je sasvim drugačije, kako to govori sveti Bernardin Sijenski. Kako bogoslovi misle, Isus je kod tog ukazanja pokazao svojoj majci svoje preobraženo uskrsnulo tijelo

u svoj njegovoj slavi. Što više, prema mišljenju mnogih, Isus je tada Mariji pokazao samo svoje božanstvo. Bio je to, naime, čas kad je božanstvo svojom slavom prvi puta potpuno proželo tijelo koje mu je Marija dala. Pa je htio pokazati svojoj majci ne samo tijelo u božanskom sjaju nego i sam izvor tog sjaja, a to je božanstvo s kojim je bilo najpotpunije združeno. Kao što je Marija prva ugledala njegovo smrtno i trpno čovječanstvo, tako je i prva ugledala sada i njegovo proslavljeno besmrtno čovječanstvo zajedno s njegovim božanstvom.

Čitamo za apostole kad su na gori Tabor ugledali preobražena Isusa da nijesu znali što govore. Zanijeli su se nad ljudsko shvaćanje i nad čovječji razum. Koliko to onda više vrijedi za ukazanje koje je Marija doživjela poslije Isusova uskrsnuća! To se ukazanje uopće ne bi moglo ljudskim riječima izraziti. Zato niti Marija a zato ni evanđelje nije ni moglo naći riječi koje bi ga opisale. To je ukazanje ostalo zbog toga tajna samo Marijine duše i Marijina srca.

A kad se još sjetimo Marijine ponizne duše koja nije otkrila ni svom zaručniku Josipu tajnu svog djevičanskog začeća uz pogibelj najveće sramote i tjeskobe tada možemo razumijeti riječi koje je imala Marija reći svetoj Brigiti u njezinim objavama: To nije zapisano radi moje poniznosti. Marija je u svojoj poniznosti sačuvala samo za sebe tajnu svoje najveće slave na zemlji kad je već ovdje barem jedan časak proživjela pravo nebo.

Tu su, evo, razlozi zbog kojih nije zapisano u evanđelju Isusovo ukazanje Mariji.

* * *

Pa ipak ako želimo točnije reći, to je ukazanje i zapisano u evanđelju. Ako nije zapisano izričitim riječima, ono je zapisano na neki način između redaka evanđelja. Ono se dade zaključiti iz riječi evanđelja.

Prije svega, zanimljiva je činjenica da uskrsnuli Isus ima posebne osjećaje prema svom rodu kakve nije imao ili barem nije pokazivao za svoga zemnoga života. Kad se ukazao ženama na putu, posebno je poslao poruku svojoj braći, a to znači rođacima neka idu u Galileju da će se tamo njima pokazati. Ali ni to nije čekao Upravo smo u današnjem evanđelju čuli kako su dva učenika išla u Emanus. Jedan je od te dvojice bio Kleofa. Drugome se doduše ne spominje ime. Ali tumačitelji Svetoga pisma smatraju da je to bio Jakob apostol, sin Kleofin, a koga sveto evanđelje naziva Isusovim bratom, odnosno rođakom. To bi Isusovo ukazanje imalo biti ono o kojem govori sveti Pavao da se Isus posebice ukazao Jakobu. Tako bi, evo, ovi učenici kojima se Isus posebno pokazao bili njegovi rođaci. Rođacima se htio među prvima pokazati.

Može li se onda zamisliti da bi Isus zaboravio svoju rođenu majku? Ako je počastio svoj daljni rod, da zaboravi svoju najbližu

roditeljicu! Za vrijeme svog javnog života on kao da nije htio čuti za svoje rođake ni za svoju tjelesnu majku kad su mu došli u posjete. Otac mu je dao drugu zadaću i on je htio izvršiti volju svog nebeskog Oca. No sada kad je svršio tu zadaću svog nebeskog Oca, ostalo je njegovo srce otvoreno i za najnježnije osjećaje prema svojoj tjelesnoj majci i prema svom tjelesnom rodu. Već na križu kao da se otvorilo njegovo srce nježnošću prema svojoj rođenoj majci. Što dakle da kažemo poslije križa kad je već ušao u svoju slavu.

Ali da i ne govorimo o Mariji kao Isusovoj tjelesnoj majci. Dosta je da se sjetimo ljubavi kojom je gorjela prema svojem Isusu. Kad bi nestalo sunca s neba, sigurno bi bilo dostatno samo srce majke Marije da svojom ljubavi prema Isusu ugrije svijet.

A što čitamo u svetom evanđelju? Rekao je Isus na posljednjoj večeri: Tko mene ljubi, ljubit ću i ja njega i njemu ću se objaviti. Ta što je bio razlog da se Isus pokazao dvojici učenika na putu? Makar je njihova vjera u Isusa bila ugasla, ali je zato ljubav prema Isusu ostala gorjeti. Ljubav prema Isusu nije im dala da ga zaborave. Ljubav ih je silila da čitavim putem samo o njemu govore. Ljubav je dozvala Isusa u njihovo društvo. Ljubav kojom su ga prisilili da s njima uđe i da s njima sjedne k stolu otvorila im je oči. Ljubav im ga objavila. Slično čitamo i o svetoj Mariji Magdaleni. Ljubav koja nije dala njezinu srcu mira, prisilila je Isusa da joj se prvoj od svih drugih učenika pokaže.

Kad se dakle Isus ne bi bio pokazao Mariji prvoj kao svojoj majci, ne bi li se bio pokazao prvoj njezinoj beskrajnoj ljubavi?

* * *

A tko je više i zaslužio da mu se Isus pokaže i da se naužije u njegovoj slavi nego je zaslužila njegova majka Marija? Vidjeti uskrsnulog Krista bio je zapravo početak nebeske slave. Baš zato nije bilo to dano svima, nego samo onima koje je Krist pozvao k svojoj slavi.

Drugim je učenicima ukazanje bilo uglavnom samo milost. Oni ga zato nijesu vidjeli u potpunoj njegovoj slavi. No Mariji je slavno ukazanje pripalo kao po njezinoj zasluzi. Sveti, naime, Pavao postavlja kao načelo kršćanske tajne: Ako s njime trpimo, da se s njim i proslavimo. Ako smo s njime najuže združeni u sličnost njegove smrti, bit ćemo i uskrsnućem. Marija je, međutim, stajala pod Isusovim križem. Marija je cijelom svojom dušom s Isusom sudjelovala u cijeloj njegovoj muci. Srce se majke pretvorilo u njezina bolnoga Sina te upilo u sebe svu gorčinu njegove muke i smrti. Zato je zaslužila da bude potpuna dionica Isusove uskrsne slave. Pa ako njezin Sin nije bio odlučio da u isti čas proslavi svoju majku, nije li ona imala pravo barem na to da se prva naužije slave svojega Sina? Ona koja je s njime podijelila kalež njegove gorčine trebala je doista i prva srknuti s njime i čašu njegove slasti.

Ali što da idemo dalje? Ta Marijina je molitva i želja za Spasiteljem bila toliko jaka da je tog Spasitelja privukla s neba u njezino krilo! Nije li dakle želja i molitva Marijina morala biti dovoljno jaka da ga poslije njegova groba privuče u zagrljaj svoje majke? Kad Isusa ne bi ništa drugo privuklo i prisililo da poleti k Mariji, sama bi ga njezina želja i molitva bila bacila u njezin zagrljaj. Isus je bio doista prisiljen da se ukaže prvoj svojoj majci Mariji poslije svoga uskrsnuća.

Tako je Djevica Marija imala sreću da prva vidi uskrsnuloga Spasitelja, da prva pozdravi uskrsnuloga Isusa, da si prva zagrli uskrsnuloga Sina, da se prva zanese divljenjem, ushićenjem i ljubavlju u njegovu slavu. Marijina se duša prva ispunila srećom blaženog gledanja proslavljenog Krista u njegovu božanskom veličanstvu.

* * *

No dok promatramo tu sreću božanske majke, dok promatramo radost njezina prvog pogleda uskrsnulog joj Sina, ne dolazi li nam samo po sebi na pamet pomisao na naš prvi susret s tim uskrsnulim Isusom? Ne dolazi li nam na pamet pomisao na naš prvi pogled kad budemo ugledali Sina čovječjega gdje dolazi na oblacima nebeskim po našu dušu?

I mi ćemo jednoga dana ugledati svog Isusa! I mi ćemo okom u oko stati pred njegovom slavom. U isti čas kad naša duša izađe iz svoga tijela, Isus će u svojoj slavi stati i pokazati se duši.

Da li će taj naš susret s Isusom, da li će taj naš pogled na Isusa u prvi čas poslije smrti biti za nas onako sretan i radostan kao što je bio sretan i radostan susret Marije s njezinim uskrsnulim Sinom? Da li će se naša duša moći baciti u zagrljaj Isusu s onim oduševljenjem i zanosom kako se bacila njegova majka?

Od čega to ovisi? Od čega će ovisjeti sreća našeg sastanka s Isusom poslije naše smrti? Ovisjet će upravo od onih razloga koji su učinili Mariju vrijednom da prva vidi svog Isusa poslije njegova uskrsnuća.

Prije svega, ovisjet će od toga da li će naša duša biti u istinskom rodu sa svojim Isusom. Ako u žilama naše duše bude tekla Isusova krv, krv njegove majke, tada će biti i naš susret sigurno sretan kao što je bio susret Marije s njezinim uskrsnulim Sinom. Tko bude jeo tijelo Isusovo i pio krv Isusovu, Isus će živjeti u njemu i on u Isusu. Njegov će zato susret s Isusom biti susret koji će ih vječno združiti u nerazdjeljivo jedinstvo.

Sreća susreta s Isusom poslije smrti ovisjet će također i o našoj ljubavi koju smo imali prema Isusu. Ako u našoj duši bude gorjela ljubav prema Isusu kao u srcu njegove majke Marije, tad će se ta ljubav pretvoriti u vječni zagrljaj u času naše smrti.

A ako budemo u svojem životu još i zasvjedočili svoju ljubav prema Isusu svojom krvi, svojim stajanjem pod križem, svojim žrtvama i bolima, tada će se sve te naše boli u času pogleda na Isusa pretvoriti u vječnu slast njegove slave.

Ako, k tome, u našem srcu bude plamsao plamen želje i žudnje za Isusom kao u Marijinu srcu, što će biti naš sastanak s Isusom nego mir na srcu njegovu, smirenje duše u vječnom blaženstvu?

To je Marijin put do sretnog viđenja Isusa. Pođimo tim Marijinim putem: putem svete pričesti, putem ljubavi, putem križa i žudnje za Isusom. Tada ćemo s Marijom i stići do njezina cilja. — Ugledat ćemo Sina čovječjega gdje dolazi sa silom i slavom. A naše će srce proplakati suze radosnice. Bit ćemo sretni kao Marija jer će naš susret s Isusom biti prvi zalogaj nebeske sreće. Amen.

Slavonska Požega, 1960.

1. Svibnja

SVIBANJ I MARIJA

Pregled: *Mjesec ljubavi prema Mariji,*
jer je uskrsni mjesec.
Uskrsno je vrijeme povezano s Marijom
jer je vrijeme tajne Crkve,
jer je vrijeme svrhunaravnog života,
jer je vrijeme Duha Svetoga.
Zapovijed ljubavi prema Bogu traži i ljubav prema Mariji.

Mjesec su svibanj nazvali mjesecom ljubavi. Tople zrake svibanjskog sunca kao da su iskre da stvaraju požare u srcima koja su sposobna ljubiti. Na tom suncu kao da cijela priroda uzavrije i uskipi ljubavlju.

Ali ćete reći: Pa to su samo zemaljske ljubavi. To su tjelesne ljubavi. Da, zemaljske su to ljubavi, tjelesne ljubavi. Ali i te su ljubavi zapaljene na vatri koja gori u samom božanstvu. One kao da su zapaljene na Božjem srcu. Gdje se god susretnemo s pravom, istinskom ljubavlju, susretnemo se s nečim božanskim, s nečim što izvire iz božanskog života, s nečim što je rodio Duh Sveti.
Duh Sveti životvorac kad je stvarao živa bića, unio je u njih sliku svoga života. Zato je sa životom stvorio i ljubav koja će taj život nositi.

Zato su sve zemaljske prave ljubavi i slike božanskog života ljubavi. Tu je razlog da može sveti Pavao nazvati ljubav između muža i žene slikom ljubavi Krista i Crkve. Zemaljska i tjelesna ljubav slika je duhovne i nebeske ljubavi. Ali zato svaka ljubav, pa bila ona i zemaljska, uznosi prema ljubavi kojom gori božanstvo. Svaka ta ljubav želi u nama raspaliti višu ljubav, nebesku ljubav. Dok kao prstom pokazuje prema toj ljubavi, dok je slika i

predočuje, ona usmjeruje prema svom originalu da ga prenese u ljudska srca.

Nije zato čudno što je Duh Sveti u svojoj Crkvi mjesec svibanj kao mjesec ljubavi odabrao da probudi i jednu najsvetiju ljubav u kršćanskim srcima. Duh je Sveti odabrao mjesec svibanj da u njemu budi u kršćanskim srcima ljubav prema Mariji.

Bilo je, doduše, u novije vrijeme pokušaja da se iz mjeseca svibnja ukloni pobožnost prema Mariji. Počeli su neki previše mudri mudrovati da u ovo vrijeme nema mjesta Mariji. Marija je povezana s malim Isusom. Zato bi ona spadala u Advent i u božićno vrijeme. A svibanj je kao srce uskrsnog vremena i s tim vremenom Marija ne bi imala veze.

No kršćansko srce bolje shvaća Božje tajne, nego ljudska mudrost i mudrovanje. Kršćansko je srce shvatilo da Marija pripada mjesecu svibnju, i to baš zato jer je on uskrsni mjesec. Kao što se Marija uklapa u božićnu tajnu jer je majka maloga Isusa, tako se Marija uklapa u uskrsnu tajnu jer je i majka velikoga Isusa, majka njegova otajstvenoga tijela.

* * *

Poznata je činjenica da je uskrsno vrijeme na poseban način vrijeme tajne Crkve. Sveti Luka govori upravo o tome da se Isus ukazivao svojim učenicima poslije uskrsnuća osobito za to da ih pouči o kraljevstvu Božjem. On ih je želio potpunoma uvesti u tajnu Crkve. Zato je uskrsna tajna povezana sa sakramentom koji je rodilište Crkve, a to je sveti krst. Zato i Crkva u uskrsnom vremenu posebno voli čitati s jedne strane Djela apostolska. A to je povijest prvih dana Crkve. S druge strane voli posebno čitati i knjigu Otkrivenja. A to je knjiga kao otajstvena povijest Crkve i njezine sudbine kroj vjekove. Jedna i druga knjiga knjige su tajne Crkve. A nećemo ni posebno ni spominjati da je upravo uskrsna tajna temelj Crkve, ne samo po vjeri koja je utemeljena na uskrsnuću Kristovu, nego i po proslavljenju Kristova tijela koje je omogućilo ostvarenje otajstvenog Kristova tijela.

No može li se otajstvo Crkve odijeliti od Marije? Marija je predstavljala Crkvu već kod navještenja kad je stvarana prva veza između Krista i čovječanstva. Marija je predstavljala Crkvu kad se ona rađala iz probodenog Kristova boka svoga zaručnika. Marija je bila središte Crkve dok je on oživljavana Duhom Svetim na Duhove. Marija je matica Crkve. Marija je upravo začetna stanica Crkve iz koje se razvija cijela Crkva.

Ili ako želimo jednostavno reći, Marija je majka Crkve. Dobro vam je poznato da na posljednjem općem saboru, II Vatikanskom saboru bijaše Otaca koji su smatrali da nije uputno da bi se Mariju zvalo majkom Crkve, i ako je bilo drugih Otaca koji su cijelim srcem i dušom tražili taj naslov blaženoj Djevici Mariji. Na koncu jer se nisu mogli složiti, ostavili su taj naslov po strani. No što se dogodilo? Duh Sveti je bio jači od ljudskog mudrovanja. Na svršetku sabora ustao je sam sveti Otac Papa svojom vrhovnom riječju i proglasio ono što se nisu usudili proglasiti crkveni Oci. On je kao vrhunac saborske nauke najsvečanijim načinom proglasio Mariju majkom Crkve. Tako je ta nauka izrečena svečanije i sigurnije nego sve druge nauke Sabora.

Može li se dakle govoriti o Crkvi, a da se ne govori o Mariji? Može li se govoriti o djetetu, a da se ne govori o njegovoj majci? Pa dok su oči Crkve kroz uskrsno vrijeme upravljene na tajnu Crkve, kako bismo mogli odvratiti oči od Marije? Uskrsno nas vrijeme samo po sebi vuče prema Mariji.

* * *

No uskrsna tajna ima i svoju drugu značajku. Ona je tajna svrhunaravnog života. Krist je uskrsnuo ne znači da je Krist samo nanovo oživio. O daleko od toga! Krist je uskrsnuo znači da je oživio sasvim novim životom. Sije se u raspadljivosti, uskršava u neraspadljivosti, sije se u sramoti, uskršava u slavi, sije se u slabosti, uskršava u sili, sije se životinjsko tijelo, uskršava duhovno tijelo. Život uskrsnuća život je duhovan, život je božanski. Slaveći dakle uskrsnu tajnu slavimo taj svrhunaravni, duhovni, božanski život.

Kad je žena prvog čovjeka začela, dao joj je Adam ime Eva. A kad je Krist iz svog probodenog srca imao stvoriti svoju novu Evu, svoj dakle novi Život, što je uskliknuo? — Evo, ti majke! Tako je rekao svom učeniku Ivanu kao predstavniku novog čovječanstva koje će živjeti novim životom. I od tog je časa uze učenik k sebi.

Tada je shvatio učenik ono što nekada Nikodem nije mogao shvatiti dok je govorio: Može li čovjek opet unići u utrobu svoje majke da se ponovo rodi? Ivan je shvatio da će Marija rađati na novi život kao nova majka. Iz Marijinog će srca Kristova milost preplaviti svijet. Po Mariji će se razliti novi život na ljudske duše na zemlji.

Tako je Marija pravi simbol novoga života. Ona je majka novoga života. Ona je nova Eva. Tko dakle više od Marije pristaje u vrijeme novoga života, u uskrsno vrijeme?

* * *

Ali ima i treća značajka uskrsne tajne koja možda najjasnije pokazuje kako je Marija s tom tajnom povezana. Uskrsna je tajna tajna Duha Svetoga.

Nekada se volilo dijeliti crkvenu godinu na tri doba, božićno doba, uskrsno doba i duhovsko doba. No danas je Crkva došla do dubljeg uvida. Ona je opazila da Duhovi nisu zasebno slavlje. Duhovi su samo vrhunac uskrsnog slavlja. Već samo uskrsnuće slavlje je Duha Svetoga. Krist je uskrsnuo silom Duha Svetoga, kako govore apostoli. Duh je Sveti proizveo i produhovljenje Kristova tijela. On je tom tijelu dao silu kojom je uzdignuto do Boga. Ta uskrsnuće je samo vanjska objava utjelovljenja! Ali to uskrsnuće i to

produhovljenje nije se zaustavilo na samom Kristovu ubijenom naravnom tijelu. Sila Duha Svetoga kojom je uskrisio to tijelo probila je i prema njegovu otajstvenom tijelu. Duhovi su bili znak uskrsnuća i toga tijela. A na koncu svijeta će Duhom Svetim cijeli svijet uskrsnuti slavom Kristova uskrsnuća. Sve je to djelo Duha Svetoga koji je uskrisio Krista. Tako je uskrsna tajna najtješne povezana s tajnom Duha Svetoga.

Ne shvaćamo li sada još jasnije koliko Marija pristaje upravo k uskrsnom vremenu, k vremenu Duha Svetoga? Tko je toliko povezan kao Duh Sveti i Marija? Duh Sveti je tamo gdje je milost. Ta milost i nije drugo nego zraka Duha Svetoga koja obasja dušu! A Marija je od prvog svog časa bila milosti puna. Duh Sveti je tamo gdje je ljubav. Ta ljubav i nije nego žar Duha Svetoga u duši koji je grije! A tko je toliko pun ljubavi kao majka Boga i ljudi? Ali što da o tome i raspravljamo? Nije li sam anđeo rekao Mariji: Duh Sveti će sići na te i Sila će te Svevišnjega osjeniti? Marija je postala kovčegom zavjetnim na koju se spustio Duh Sveti da u njoj stvori božanska čudesa, da je kao svoju suradnicu učini božanskom njivom koja će roditi samim Bogom. Nije zato čudo da je Marija na Duhove bila središte Crkve da se po njoj izlije na cijelu Crkvu. Duh Sveti i Marija idu zajedno. Koja bi pobožnost onda više pristajala u vrijeme DuhaSvetoga od pobožnosti prema Mariji?

Tako je mjesec svibanj kao uskrsni mjesec doista na poseban način upravo kao stvoren za pobožnost prema Mariji.

* * *

No dok nas mjesec svibanj kao uskrsni mjesec vodi k Mariji i kao mjesec ljubavi u nama želi probuditi na poseban način i ljubav prema Mariji, dolaze opet novi mudraci pa govore: Što tražite kod Marije? Upravite svoje oči na Isusa, upravite svoja srca na Boga! Zar ćemo možda poslušati te mudrace da odvratimo svoje oči i srca od Marije, pa da mislimo na samoga Isusa i ljubimo samoga Boga?

Koga da slušamo: te mudrace ili samoga Isusa Krista? Kad je onaj zakonoznanac u evanđelju pitao Isusa koja je najveća zapovijed u zakonu, dobro znamo što mu je Isus odgovorio. — Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim. Ali da li mu je tada rekao: Ljubi njega i nikoga drugoga? Nasuprot! On je odmah dodao: Ali druga je zapovijed ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. Ljubiti Boga i bližnjega za Isusa je jednaka zapovijed ili ako hoćemo točnije, upravo jedna zapovijed. Ljubiti bližnjega radi Boga za Isusa je jedna zapovijed kao i ljubiti samoga Boga.

No tko je više bližnji nama od Marije koju nam je dao Isus za majku? I tko je više bližnji samome Bogu od Marije koju je Isus prigrlio kao svoju majku? Ako dakle moramo ljubiti svakoga čovjeka kao svoga bližnjega, i ako je svaki čovjek toliko bližnji Bogu

da ga moramo ljubiti kao samoga Boga, što da kažemo za ljubav prema onoj koja je najbliže i nama i Bogu?

Neka nas dakle ni sotona ni ljudi ne odvrate od ljubavi prema Mariji! Dajmo božanskom Suncu, Duhu Svetome da nas u ovom mjesecu ljubavi na poseban način razgrije u toj ljubavi prema Mariji. Tada će nam ovaj mjesec svibanj biti doista mjesec ljubavi koja nije samo slika božanske ljubavi, nego sama prava božanska ljubav u nama koja je priprava vječnoj ljubavi na nebesima. Amen.

Varaždin, 1974.

1. Svibnja

OTVARANJE VRATA RAJA

Pregled: Mjesec svibanj slika raja zemaljskoga
svojom ljepotom,
bujnošću i
plodnošću.
Marija novi raj zemaljski
kao stan novoga Adama, a napose oznakama
ljepote,
bujnosti i
plodnosti.
U svibnju nam Crkva otvara taj raj.

Danas smo započeli mjesec svibanj. Mjesec svibanj nije kao drugi mjeseci naše godine. On ima jedan poseban čar. On ima čovječanstvu dočarati i naslikati njegovu daleku prošlost. On je mjesec koji čovječanstvu dočarava raj zemaljski.

Svi mi znamo što je raj zemaljski prema opisu Svetoga pisma. Bio je to vrt koji je sam Bog zasadio za prvoga čovjeka. Bio je zato božanski vrt, vrt koji je bio dostojan Božje ruke. Bio je vrt i perivoj. Sveto ga pismo naziva vrtom raskošja. To znači židovska riječ gan Eden, edenski vrt.

Tri su oznake resile taj od Boga zasađeni vrt: ljepota, bujnost i plodnost. To je upravo izraženo u riječi: vrt raskošja. Taj je vrt bio Božje remekdjelo na zemlji. Pa kad se Bog morao naslađivati u svim svojim djelima koje je stvorio dok su bila u svojoj iskonskoj ljepoti, dok nije prokletstvo grijeha na njih bacilo svoju rugobu. koliko se morao naslađivati u samom svojem remekdjelu koje je stvorio za čovjeka! Tu je Bog morao uistinu klicati i vidjeti da je dobro. Bio je to vrt lijep za samoga Boga.

A o bujnosti tog vrta svjedoče nam riječi Svetoga pisma koje govore o četiri rijeke koje su natapale taj vrt. Za istočnjaka ili južnjaka u toplim krajevima voda i bujnost isti je pojam. Voda uz sunce pretvara zemlju u najbujniji vrt. Baš zato kasnije Sveto pismo

uspoređuje Sodomu i Gomoru zbog njihove bujnosti raju zemaljskom.

Ali bujnost raja zemaljskoga nije bila bujnost divlje prašume nego plemenita bujnost koja je rađala plodove. Sam Bog govori prvim ljudima: Plodove svakog drveta u raju smijete jesti. Samo da ne jedete s drveta u sredini vrta. Sva su dakle drveta raja bila bujna plemenitim plodovima. Baš zato Bog kao kaznu prokletstva nakon grijeha čovjeka spominje: U znoju lica jest ćeš svoj kruh. Trnjem i korovom će ti rađati. U raju bi zemlja rađala bez čovjekova znoja sama od sebe ne trnjem i korovom, nego najslađim plodovima.

To je bio edenski vrt. To je bio raj zemaljski: vrt ljepote, bujnosti i plodnosti.

Mjesec svibanj dočarava čovjeku upravo taj zemaljski raj. U ljepoti, bujnosti koja naviješta plodove svibanjska priroda čovjeka prenosi u daleki izgubljeni raj Mjesec je svibanj uspomena i sjećanje na raj zemaljski.

* * *

Ne shvačate li onda na prvi pogled zašto je Crkva odabrala baš ovaj mjesec svibanj da ga posveti našoj nebeskoj Majci, da ga posveti Mariji? Mjesec svibanj je mjesec posvećen Mariji jer je Marija prauzor samoga raja zemaljskoga. Marija je prauzor prema kojemu je Bog i priredio prvome čovjeku njegov vrt raskošja. Marija je prvi raj zemaljski kojega je Bog stvorio. Dok nas mjesec svibanj sjeća raja zemaljskoga, on nam misao vodi prema Mariji.

Ili vam možda nije jasno zašto Mariju možemo nazvati prvim rajem zemaljskim i prauzorom edenskog vrta. Ne znate li da je prvi Adam, prvi čovjek kojega je Bog stvorio, bio samo slika drugoga Adama, pravoga Adama koga je Bog odvijeka nakanio načiniti kao vrhunac svojih djela i stvaranja jer je bio apsolutna slika i prilika Božja, sjaj slave njegove i živa slika bivstva njegova? Prvi je Adam bio naime slika Isusa Krista koga sveti Pavao zove drugim Adamom.

Prvoga je Adama Bog stavio u vrt raskošja, u raj zemaljski. A kamo je Bog nakanio staviti drugoga Adama kad ga je nakanio poslati na zemlju? Prvi stan Isusa Krista na zemlji bilo je prečisto krilo B. Djevice Marije. Pa kao što je Adam bio samo slika Isusa Krista, tako je i njegov prvi stan, raj zemaljski ,bio samo slika Marijina materinskog krila. Marija se po svom materinskom krilu s pravom može nazvati prauzorom raja zemaljskoga.

* * *

No da možemo Mariju s još većim pravom zvati rajem zemaljskim, ona u sebi nosi i sve bitne oznake tog Adamovog raja. Ona je pravi vrt ljepote, bujnosti i plodnosti poput raja zemaljskoga, i još više od raja zemaljskoga.

Vrt je sestra, zaručnica moja! Tako kliče Bog u Pjesmi nad pjesmama. Vrt je najobrađenija zemlja na kojoj se uzgaja najplemenitije bilje i voće. Time je vrt simbol, znak posebno obrađenog srca u kojem se uzgajaju najljepše kreposti.

Trebamo li onda dokazivati da je Duh Sveti imao pravo kad je Mariju nazvao vrtom? Ta ona je vrt kojemu je vrtlar sam Duh Sveti! Zdravo, milosti puna! Tako je anđeo pozdravio Mariju. Od prvog je časa svoga začeća ona bila puna milosti. No što su milosti nego sjeme Duha Svetoga koga on sije u ljudske duše da nikne i procvate kao nebesko cvijeće koje nosi nebeske plodove?

Nigdje na svijetu nije Duh Sveti našao tako plodnu zemlju da u njoj zasije svoje cvijeće i drveće kao što je to bilo prečisto Marijino srce. Tu nije bilo kamenja da se posuši sjeme. Tu nije bilo trnja da ga zaguši. Tu je bila djevičanska zemlja kakva je izišla iz Božje ruke koja je samo žudjela za sjemenom Duha svetoga kao što suha zemlja žeđa za kapljicom kiše. Pa kad se takav vrtlar kao što je Duh Sveti dao na posao u Marijinu srcu, možemo zamisliti da li je raj zemaljski bio i slika raju i vrtu kakvog je Duh Sveti uzgojio u Mariji. Vrt je doista bila Marijina duša. Ali kakav vrt! Ako je već raj zemaljski bio vrt ljepote, što da kažemo za vrt Duha Svetoga u Marijinoj duši!

Sam je vrtlar tog vrta jamstvo njegove ljepote. Sva ljepota svijeta samo je odraz Duha Svetoga u njemu. U knjizi Jobovoj čitamo: Duh je Božji uresio nebesa. A u psalmima: Duh je Božji stvorio nebeske zvijezde koje su najljepši ures nebesa kako ih Sveto pismo naziva. Zato bogoslovi i pripisuju Duhu Svetome uređenje i poljepšanje svijeta.

A to i pristaje Duhu Svetome kao nutarnjoj Ljubavi božanstva. Ništa nije toliko blisko kao ljubav i ljepota. Ljubav kao da se rađa iz ljepote. A ljubav i rađa ljepotu. Mržnja navlači na ljudsko lice neku rugobu i odbojnost. Tako ljubav zaodijeva ljudsko lice posebnom milinom i ljepotom. I ružna lica ako iz njih prosijeva ljubav postaju mila i slatka. Ljubav i ljepota dakle idu ruku pod ruku.

Možemo li si onda zamisliti ljepotu vrta kome je vrtlar Duh Sveti, sama nestvorena Ljubav? Kad je mala Bernardica vidjela različite kipove koji su imali predstavljati B. Djevicu i njezinu ljepotu, makar si je svaki kipar dao truda da ih učini što ljepšima, svetica je uskliknula: O nebeska Majčice, kako te oni iznakazuju! Sama je ljepota Marije u tijelu tako velika da je ni najvrsnija ljudska kiparska i slikarska ruka nije kadra naslikati. Kakva je onda istom Marijina duša i kolika je njezina ljepota! Doista je ona vrt ljepši od raja zemaljskoga!

* * *

A zar ta duša nije bila i vrt bujnosti? Vode četiriju rijeka koje su natapale raj zemaljski davale su bujnost raslinstva tom vrtu. No što je Fison, Gihon, Tigris i Eufrat prema vodama koje su na-

tapale Marijinu dušu! Te vode kojima je Bog preobilno natapao i zalijevao Mariju od prvoga časa njezina začeća bile su vode koje teku iz samoga Božjega srca. Bile su to vode milosti.

Zdravo, milosti puna! U pjesmi nad pjesmama zove nebeski zaručnik Mariju studencom zatvorenim, izvorom zapečaćenim. Bila je toliko puna milosti da je postala kao bunar iz kojega će drugi crpsti vodu milosti. Postala je toliko puna milosti da se njome mogu natapati sve žedne i suhe duše cijeloga čovječanstva. Postala je posrednicom milosti cijelome svijetu.

Kakvom je bujnošću potjerala, prolistala i procvala Marijina duša napojena božanskom vodom milosti, najljepše svjedoče Marijine kreposti. U Marijinu je srcu natopljenom tolikim milostima procvao čak onaj cvijet za koga zemlja i nije znala, cvijet samoga neba, a to je bilo njezino prečisto djevičanstvo. Taj je cvijet postao najglasnijim svjedokom bujnosti Božjega vrta u Marijinoj duši.

* * *

Trebamo li govoriti o trećoj oznaci raja zemaljskoga, o plemenitoj plodnosti, u Marijinom srcu? Blagoslovljeni plod utrobe tvoje! Tako je uskliknuo sam Duh Sveti preko ustiju svete Elizabete. Slatki plod iz samoga neba prvi je plod rajskog vrta, Blažene Djevice Marije. Kad Marija ne bi bila dala svijetu nijedan drugi plod, osim tog jedinog ploda, božanskog ploda, svog djeteta Isusa, da li bi se mogao raj zemaljski svojim plodovima i usporediti s Marijom?

No s Isusom je Marija svijetu dala i bezbrojne druge plodove, plemenitije od svega voća raja zemaljskoga. Za Mariju vrijede i na Mariju primjenjuje sama majka Crkva riječi knjige Mudrosti o božanskoj mudrosti: Sva su mi dobra došla s njome. A Crkva primjenjuje na Mariju i druge riječi iste knjige Mudrosti: Kao trs tjerala sam mile mladice. Cvijetovi su moji davali plod dragocjen i bogat. Dođite amo k meni, nasitite se plodova mojih!

Ta zašto se kršćanski narod tiska oko Marijinih oltara? Samo zato jer osjeća da je Marija kao trs najslađeg grožđa. Svaki bi htio na Mariji ubrati pa makar samo jednu jagodu da zasladi svoj gorki život. Mladenci su u Kani prvi osjetili plodnost Božjega vrta u Mariji. A tko među nama nije već tisuću puta s tim mladencima ubrao na Mariji koji slatki plod za ovaj život i za nebo. A ako jednom uberemo i najslađi plod, plod samoga neba, gdje ćemo ga ubrati nego na onoj koja je pod križem zajedno sa svojim Sinom nama zaslužila nebo?

* * *

Razumijete li onda zašto je Marija pravi raj zemaljski? Razumijete li zašto je Adamov raj bio samo slika i sjena B. Djevice Marije? Ali onda možete i shvatiti zašto majka Crkva posvećuje mjesec svibanj, taj mjesec uspomene na izgubljeni zemaljski raj, uspomeni B. Djevice Marije.

Raj zemaljski za uvijek je čovječanstvu izgubljen. Vrata su njegova zauvijek čovječanstvu zatvorena. Anđela je Bog postavio na njegova vrata da ih čuva da ih više nikada ne prekorači čovjekova noga. Ali gle svakoga mjeseca svibnja, dok se u prirodi pojavljuje slika davno izgubljenog raja, Crkva pokazuje na Mariju i kliče čovječanstvu: — Evo, čovječe, divnijeg raja nego si ga izgubio! Vrata tog raja tebi su otvorena!

Ta što je više otvoreno nego majčine ruke da dočekaju svoje dijete? Što je više otvoreno nego majčino srce da u sebi skrije svoje dijete? Vrata dakle raja zemaljskoga neka slobodno čuva anđeo s ognjenim mačem. Vrata prema Mariji, najdivnijem Božjemu raju, ostaju širom otvorena. Crkva stoji na tim vratima i zove svoju djecu i djecu Marijinu: Dođite djeco i nagledajte se čudesa raja u Marijinu srcu! Po čitavom će kršćanskom svijetu sama majka Crkva voditi svoju djecu kroz mjesec svibanj po tom vrtu i pokazivati im ljepote i divote njegove. Nikada se naime ne govori toliko o Mariji kao što kroz mjesec svibanj.

Ali Crkva ne želi da ostane samo kod šetnje kroz te perivoje Marijina srca i na njihovim razgledavanjima. — Dođite djeco, i nasitite se mojim plodovima! Tako stavlja Crkva u usta Marijine pozive, da ne gledamo samo i ne divimo se samo Mariji, nego da i okusimo plodove tog nebeskog vrta.

Mjesec svibanj mora biti mjesec branja i uživanja plodova Marijina srca. Naučiti se kreposti Marijina srca ne samo promatrati i njima se diviti, nego i u svoje srce presađivati. Ali iznad svega presaditi u svoje srce najslađi plod Marijina srca, plod po kojem je ona postala blagoslovljena među ženama i izvor blagoslova čitavome svijetu, sladak i presladak plod njezina Isusa. Mjesec svibanj ne smije proći Marijinu djetetu, a da ne okusi taj najuzvišeniji plod Marijina krila kao božansko jelo svete pričesti.

Evo, mjesec je svibanj širom otvorio raj zemaljski! Uđimo u taj raj! Uživajmo u tom raju! Nasitimo se u tom raju! Njegovi plodovi neće biti plodovi smrti nego plodovi vječnoga života. Amen.

Trsat, 1964.

1. Svibnja

KRALJICA MLADOSTI

Pregled: Kraljica ne samo svibnja prirode
nego i svibnja života: mladosti.
Mladost po Mariji postaje mladošću
ljepotom,
poletnošću,
bujnošću života.

Marijo, svibnja Kraljice! Riječi i zvuci te pjesme odjekivat će danas po svim katoličkim crkvama širom naše domovine. Hrvatski će narod svečano priznati i proglašavati Mariju kraljicom svibnja.

A zar ona i nije kraljica svibnja? Marijino se kraljevstvo prostire tako daleko i široko kao i kraljevstvo njezina Sina. A za njezina smo Sina čuli u uskrsnom Bdijenju: njegova su vremena i vjekovi. Sva vremena potpadaju pod vlast i kraljevstvo žezla Kristova. Zato i stoje pod žezlom Marije Kraljice. Pa ako Marija vlada vjekovima kako da ne vlada mjesecima?

Ali bi za Mariju bilo premalo da je ona kraljica samo ovoga svibnja, mjeseca naše godine. Za Mariju je premalo da bi bila kraljica samo svibanjskog cvijeća i svibanjske prirode. Kad Mariju častimo kao kraljicu svibnja, tad mislimo i na uzvišeniji i ljepši svibanj. A taj je svibanj svibanj mladosti. Mladost je pravi svibanj kojemu je Marija kraljica.

Tok ljudskog života previše liči na tok godišnjih doba: započne s prvim proljećem, pa preko žarkog ljeta i plodne jeseni leti prema bijeloj i hladnoj zimi starosti i groba. U tom toku života mladost je doista svibanj, mjesec bujnosti života u kome se rascvate život. Tom je svibnju dakle Marija na poseban način kraljica.

* * *

Marija i mladost idu nerazdvojno zajedno. Gdje je Marija, tamo je mladost. I gdje mladost želi biti mladošću, mora kraj nje biti Marija. Bez Marije uopće nema prave mladosti.

Što je naime prva oznaka mladosti? Mladost je ljepota! Ne naziva se bez razloga mjesec svibanj, mjesec mladosti, mjesec cvijeća. U tom se mjesecu čitava priroda kao da pretvori u jedan cvijet. A što je cvijeće nego odijelo ljepote u koje Bog zaogrće svoju prirodu. Niti Salamon u svoj slavi nije se odjenuo kao jedan od ljiljana poljskih — rekao je sam Isus. Svibanjska je priroda kao nakićena ljepotica koju je Bog iskitio za svadbu.

To što vrijedi za svibanj u materijalnoj prirodi, vrijedi i za svibanj ljudskoga života. I mladost je cvijetno doba ljudskog života. I mladost oblači čovjeka u odijelo ljepote. U mladosti kao da procvate samo ljudsko tijelo i zaodjene se ljepotom. I djevojka kojoj Bog nije dosudio ljepotu u njezinu životu, u mladosti će ipak barem koju godinu procvasti da privuče nečije oko na sebe.

No prava ljudska mladost nije u samom tijelu. Prava je mladost u čovječjem srcu. Bez mladosti duše nema prave mladosti makar čovjeku cvalo tijelo i prelijevalo se svim šarenilom cvijeća. Koliko ste se puta sastali s prekrasnim mladićem i još ljepšom djevojkom, ali kad ste im se malo približili, upravo ste se zgrozili nad njihovim nutarnjim izgledom. Niti najgadnije vještice ne rišu se tako ružne kakve su nakaze ti lijepi izvana mladići i djevojke. A nasuprot tome, ako dođete u društvo muževa i žena poodmakle dobi

kojima je već davno uvenula izvanjska mladost, a u njima nazrijete duše lijepe poput anđela, osjetite se kao u sredini cvijetnoga svibnja na izvoru mladosti.

Duša u cvatu — to je prava mladost!

A znadete kako procvjeta ta mladost u srcu čovječjem? Znadete li tko je kadar našu dušu pretvoriti u cvijet? To je kadra učiniti samo Marija. Samo s Marijom i uz Mariju duša procvate svibanjskim cvijetom.

Marija je sama najljepši cvijet naše zemlje koga je Bog odabrao da mu kiti samo nebo. — Sva si lijepa, O Marijo! Tako kliče Crkva zajedno sa samim Bogom. A kad se čovjek približi Mariji kao da se ta ljepota prelijeva na njega. U Marijinu društvu svaka duša mora postati ljepšom, mora procvasti nebeskom ljepotom. Približavati se Mariji znači postajati sve više djetetom Marijinim. A što je dijete nego slika svoje majke? I nebeska majka presađuje u nas svoju sliku, a zato i svoju ljepotu.

* * *

No nije ljepota jedina značajka mladosti. Vidjeli ste često kako se anđeli slikaju redovno u liku mladosti. Mladost kao da je društvo nebeskih anđela. Mladost i anđeli kao da su nešto jedno.

A što je posebna oznaka anđela na njihovim slikama? Anđeli se slikaju s krilima. Anđela bez krila nema. A to vrijedi i za mladost, i mladost ima krila. Ni mladosti bez krila nema. Svaka je naime mladost poletna. Svaka je prava mladost puna ideala kojima leti u visine. Poletnost i idealizam — to je značajka mladosti.

Ima nažalost na svijetu anđela slomljenih krila. Ima mladosti koja ne maše krilima ideala jer je ostala ležati u blatu zemaljskih kaljuža. No da li je to mladost? Mladosti bez krila i ideala nema.

Ali baš zato je Marija toliko potrebna mladosti da bude mladost. Marija je neiscrpno vrelo poleta i ideala. Sam Marijin lik, sama Marijina pojava velepjesan su ljudskog srca. Ne zove li Crkva Mariju jutarnjom zvijezdom? Marija je zvijezda zore i ona svojim svjetlom zove srca da ne ostanu u tami noći. Ona zove srca prema suncu. Svjetlo zvijezde Marije vuče prema idealima. I tko bude zanijet tim svijetlom doletjet će do visina samoga neba.

* * *

Ima, međutim, još jedna oznaka mladosti, jasnija od svih drugih značajki. Mladost je punina života i životnih snaga. Kao što u proljeće nabujaju potoci i rijeke vodama, tako i proljeće mladosti nabuja vodama života. Mladost upravo vrije i kipi preobiljem snaga života. Zato mladost tako lako stavlja svoj život na kocku u raznovrsnim pustolovinama. Kao da osjeća da nema samo jedan nego stotinu života u sebi.

Ali opet prava punina života nije u tijelu. Prava punina života nalazi se u čovjekovu srcu i duhu. Može mladost izvana upravo plamtjeti životom, a u dubini duše biti hladan pepeo u kojemu više nema ni iskre života. Što više, baš mladost u kojoj buja tjelesni život u najvećoj je opasnosti da joj ugasi život u duši. Ta dobro znate rak. Rak je također bujanje tjelesnog tkiva, bujanje stanica. Ali to bujanje života ide na štetu života. Te stanice raka isišu život zdravih stanica organizma na kojemu žive. Baš tako i bujanje tjelesnog života kod mladosti prečesto ispije sokove duševnog života. Strasti su upravo takav rak, takvo bujanje tjelesnog života koje nosi smrt dušama.

Kod takve dakle mladosti, mladosti koja samo buja tjelesnim životom, ta bujnost i preobilje životnih snaga samo je maska i pokrivalo duševne starosti, ako ne već i duševne lešine. Prava je mladost tamo gdje i duša kipi svojim životom. Mladost je tamo gdje cijeli čovjek i dušom i tijelom uistinu je mlad, pun i prepun života i životnih snaga.

No tko je kadar dati mladosti da uz njezin tjelesni život i u duši joj kipi pravi život? Tko je kadar ispuniti mladost duševnim životnim energijama?

Tko drugi nego ona koju zovemo: Živote, slasti i ufanje naše, zdravo! Marija je majka. A majka je izvor života. Na Marijinim se grudima njezina djeca doje i sišu mlijeko života. Marija je majka milosti i djeliteljica svih milosti. Samo preko Marijinih prsiju teku sve milosti i pune Božjim životom svu njezinu djecu na svijetu.

Gdje presuši taj izvor milosti, tamo presuši i život u ljudskim dušama. Sigurno ste već čuli za slučaj mladog kneza Strongolija Pignatellija. Bio je mladić koji je upravo stajao pred vjenčanjem. No upravo pred vjenčanjem on se ustrijelio. Ustrijelio se pred slikom Majke Božje. Ali on je tu sliku okrenuo prema zidu. Nije mogao podnijeti pogleda ni sa slike nebeske Majke. On ju je ostavio. On joj se iznevjerio. Sad je zato okrenuo njezinu sliku da je ne vidi. Samo tako je imao snage da se ustrijeli.

Nije li to divna slika mladosti koja želi smrt, a ne život svoje duše? Dok je mladost s Marijom, kao da smrt ne može naći pristupa k duši. A kad se odijeli od Marije, otrgao se i od života. Tada postaje plijenom smrti. Biti s Marijom, to je život. Biti bez Marije, to je smrt.

* * *

Zapjevajmo dakle danas iz dubine srca: Marijo, svibnja Kraljice! Pjevajmo tu pjesmu kroz čitavi svibanj! Neka ona ori iz naših srdaca i iz naših ustiju u čast Mariji kraljici svibnja!

Ali ako želimo taj svibanj ne samo u prirodi izvan sebe, nego i svibanj u nama samima, ako želimo mladost ljepote, poleta i života, tada neka zapjeva sama Marija u nama. Njezin lik, njezina molitva, a iznad svega njezina milost neka nas prate ne samo kroz

svibanj nego kroz čitav život do vječnosti. Tada ćemo s Marijom biti mladi i u vječnosti. I gore će biti Marijin, ali i naš svibanj. Amen.

Varaždin, 1962.

Trsatska Gospa

BOG S NAMA U KUĆI

Pregled: Trsatska slava slava je kuće Božje.
Kršćanske kuće moraju imati istu slavu: imaju biti kuće Božje.
To postaju po stanovnicima u njima,
ako su oni Božji hramovi
po krstu,
po pričestima, ali i
po krepostima:
poniznosti,
čistoće i
ljubavi.

Svima vam je poznata zgoda iz Staroga zavjeta koja se dogodila patrijarhu Jakobu na njegovu bijegu u tuđu zemlju. Noć ga je stigla pod vedrim nebom i on zaspi s kamenom pod glavom na otvorenom polju. Dok je spavao, u snu mu se pokažu ljestve od zemlje od neba. Po njima uzlažahu i silažahu anđeli, a na vrhu ljestava bio sam Bog na nebu. Kad se Jakob probudi oda sna, sav ushićen klikne: Zaista je ovo mjesto sveto. Ovdje je doista kuća Božja i vrata nebeska! Od tog se vremena to mjesto prozove Betel, a to znači kuća Božja. I na tom je mjestu Jakob sa svojim potomstvom posebno štovao Boga.

Mislim da nam ova zgoda iz Svetoga pisma može odgovoriti zašto smo se mi danas sastali na ovom brijegu da ovdje na poseban način proslavimo Boga. Što nas je dovelo ovamo? Dovela nas je uspomena na svetu Kućicu B. Djevice Marije, na svetu nazaretsku Kućicu. Danas je svetkovina B. Djevice Marije od svete nazaretske Kućice koja se ovdje na Trsatu posebno slavi. Trsat je posebno povezan s tom nazaretskom Kućicom.

No gdje bi bilo dostojnije i prikladnije mjesto da na poseban način slavimo Boga nego na mjestu svete Kućice? Ako je patrijarha Jakob već na temelju sna kojeg je vidio u Betelu uskliknuo: Ovdje je kuća Božja i vrata nebeska, što ćemo reći mi na mjestu svete Kućice? Ta u toj svetoj Kućici ono što je bio za Jakoba samo san, postala je sama stvarnost!

Kome naime nije poznato kakvih je događaja bila pozornica sveta nazaretska Kućica! U toj Kućici su doista postavljene u stvarnosti ljestve od neba do zemlje. U tu je Kućicu u stvarnosti doletio anđeo. Što kažem anđeo? U toj su Kućici cijelo nebo, svi anđeli nebeski zajedno s anđelom Gabrijelom, čekali Marijin odgovor na poslanstvo njegovo. A u toj se Kućici dogodilo i ono što patrijarh Jakob nije mogao ni u snu pomisliti. Tu nisu sišli na zemlju samo anđeli. Tu je s neba na zemlju sišao sam Kralj anđela: tu je s neba na zemlju sišao sam Bog. — Duh će Sveti sići na tebe i Sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će se i Sveto što ćeš ti roditi zvati Sin Božji. Tako anđeo govori Mariji u toj Kućici. A kad Marija odgovori svoj Neka mi bude, kad Marija dade svoj pristanak na anđeosku riječ, u toj se Kućici zbude najveći događaj povijesti svijeta: Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama. Sin se Božji nastanjuje pod krovom Marijina tijela i živi tu devet mjeseci u Marijinoj kućici. Pa opet na povratku iz tuđine tu on provodi svoje djetinjstvo i mladost do konačna rastanka s tom Kućicom kad odlazi na svoj spasiteljski put židovskom zemljom. Ako dakle ima na svijetu jedno mjesto, jedna kuća koja se može zvati kućom Božjom, sigurno je to u najistinskijem smislu sveta nazaretska Kućica.

To je, evo, temelj slave i časti svete nazaretske Kućice, kućice Majke Božje. To je njezina vrijednost i veličina. To je njezina uzvišenost i svetost. Ta je Kućica bila prava kuća Božja: Bog je bio njezin stanovnik. Ta je slava i čast nazaretske Kućice podigla ove kamenite zidine trsatske bazilike. Ta slava i čast kuće Božje privlači u tu našu baziliku kroz duge vjekove tisuće i tisuće hodočasnika. Ta slava i čast nazaretske Kućice dovela je i nas danas na proslavu svete Kućice u ovu crkvu posvećenu svetoj Kućici.

* * *

No ako smo shvatili ovu pravu čast i slavu trsatske naše bazilike kao slavu i čast kuće Božje ,tad nam to odmah i otkriva veliku i važnu istinu za naš život. To nam pokazuje u čemu je prava vrijednost i naših vlastitih domova, naših kuća. I naše kuće, i naši domovi samo toliko vrijede i samo toliko imaju čast koliko su i oni Božje kuće i koliko u njima Bog stanuje.

Prave kršćanske kuće ne bi ni smjele biti drugo nego Božje kuće. U kršćanskim kućama imaju stanovati žive stanice Kristova tijela. Pa kao što je Crkva u kojoj je pohranjeno tijelo Kristovo pod prilikama kruha i vina prava kuća Božja, tako mora biti i kršćanin u kojem živi Krist kao u svojemu tijelu također prava crkva, prava Božja kuća. Na taj način kršćanske kuće po svojim stanovnicima kršćanima postaju prave Božje kuće. Na svetom krstu kršćanin postaje uistinu Božji hram u kojem Bog stanuje. Ili zar ne znate da je tijelo vaše hram Duha Svetoga koji stanuje u vama? — pita sveti Pavao. A tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu — govori sam Isus. Ono što je krstom započeto,

to se svetim pričestima nastavlja. Sve više izgrađujemo sebe za Božji hram. No time po nama i naše kuće postaju sve više Božje crkve, Božji hram.

* * *

No sveti krst i sveta pričest samo su božanska sredstva koja nas i po nama naše kuće stvaraju Božjim kućama. Ali ima nešto što je kao naš vlastiti preduvjet da po božanskim sredstvima postajemo kuće Božje. To su tri svete kreposti koje su na neki način i nazaretsku Kućicu pretvorile u kuću Božju, koje su je učinile vrijednom za Božju kuću.

Ta znate što je privuklo Boga u nazaretsku Kućicu! Bila je to prije svega, poniznost koja se nastanila u toj Kućici, poniznost Marijina srca. U toj je Kućici stanovala ona koja kad postaje Božjom majkom, ponizno šapće: evo Božje ropkinje! Toj poniznosti pripisuje sama Marija djelo utjelovljenja Sina Božjega koje je dovelo Sina Božjega u nazaretsku Kućicu: Veliča duša moja Gospodina — kliče naime Marija — što pogleda na poniznost službenice svoje. Zbacuje vladare s prijestolja, a podiže ponizne. Drugim riječima, Bog je došao u moje krilo jer sam bila mala, neznatna i ponizna. A imala je Marija i pravo. Utjelovljenje u Marijinu krilu bila je najveća milost koju je Bog iskazao jednom običnom čovjeku. No Pismo govori: Bog se protivi oholima, a poniznima daje svoju milost. Pa kad je Bog nakanio dati Mariji najveću milost, tad je tražio i najveću poniznost u njezinu srcu. Što više, utjelovljenje je predstavljalo za samoga Boga poniženje, poništenje, kako govori sveti Pavao: poništio je samoga sebe uzevši lik sluge, uzevši lik smrtnoga čovjeka. No koja bi kuća bila vrijedna da bude svjedok tog poništenja osim kuće ponizne djevice? Poniznost je Marijina uistinu bila ljestvama po kojima se Bog spustio iz svojih visina u naše dubine.

No kao što je poniznost otvorila Bogu put u nazaretsku Kućicu, poniznost otvara Bogu i vrata u naše kuće. Poniznost sagiba čovjekovu glavu da se pokloni pred vječnom Istinom i da sagne šiju svoga razuma u jaram poniznog vjerovanja. A vjera je kao prvi korak čovjeka k Bogu i Boga k čovjeku. Poniznost ujedno sklapa i čovjekove ruke na molitvu koja je vapaj čovjekove bijede prema nebesima. No što više privlači Boga k ljudima nego upravo molitva? A što da idemo dalje? Pakao je stvorila oholost. A i naše kuće, naše hrvatske domove pretvara u pakao opet oholost. Ništa naime Boga ne tjera toliko iz naših kuća i ne doziva u njih đavla kao drska ohola naša kletva i psovka kojom se naš narod diže na Boga. Dok ovom ohološću naš narod ostane ohol kao đavao, bit će i njegov jezik đavolski, ali dotle će njegova kuća biti pakao bez Boga. Istom onda kad naš narod u poniznosti spozna da nije vrijedan ni da spomene ime velikog Boga, istom će se onda otvoriti njegove kuće Bogu da uđe u njih pa da one postanu Božjim kućama.

* * *

Drugo što je privuklo Boga u nazaretsku Kućicu da je učini kućom Božjom prema nauci crkvenih učitelja bila je Marijina čistoća, neokaljanost i djevičanstvo. Djevičansko je Marijino srce bilo kao cvijet koji je svojim mirisom privukao Boga s neba na zemlju. Čitamo o Noinoj golubici kad ju je Noa ispustio poslije općeg potopa iz svog kovčega, da se vratila natrag u kovčeg jer nije našla na blatnoj zemlji još čistoga mjesta. Baš tako je i Bog poslije općeg potopa grijeha i nečistoće na zemlji čekao dok na svijetu nađe čisto srce da se na njega spusti.

No čistoća otvara Bogu put i u naše kuće da i one postanu kućama Božjim. Jedan od glavnih razloga zbog kojega nebrojene kuće ostaju zatvorene Bogu leži upravo u nečistoći. Kod nečistog grijeha čovjek ne želi imati ni čovjeka za svjedoka. Kako bi želio imati za svjedoka Boga, samoga svojega suca. Zato bi nečisnik najvolio Boga protjerati nekamo daleko jer ga Bog strašno smeta i peče. Baš zato i nečist život vodi čovjeka najviše do zaborava na Boga pa i do nevjere i do mržnje na Boga. Čisto se djetnjsko srce kao cvijetak suncu otvara Bogu. Čistom mladiću i djevojci ne treba mnogo dokazivati Boga. A redovno se s prvim nečistim mislima rađaju i prve sumnje u Boga. To vrijedi i za bračnu čistoću. Čist i uređen bračni život prvi je uvjet Božjeg prebivanja u kućama. Ta čistoća je krepost koja od ljudi stvara anđele! Koje dakle čudo da ta krepost pretvara i naše kuće u nebesa u kojima stanuje Bog?

* * *

Ima, međutim, još jedna stvar koja je iznad svega privukla Boga s neba u nazaretsku Kućicu. Bila je to Marijina ljubav.

Što je uopće Bog tražio na zemlji? Što ga je dovelo na svijet? Bog je tražio zaručnicu da s njome priredi vječnu svadbu na nebu. To je posljednji smisao Božjega dolaska na ovaj svijet. Bog je došao da ljudske duše privine k sebi, da ih posvema priveže uza sebe da ih u tom vječnom vezu usreći svojim zagrljajem.

Baš je to iznad svega, privuklo, Boga u nazaretsku Kućicu. Marijino je srce postalo svojom ljubavlju za Boga pravim magnetom koji ga je privukao k sebi. Kad je Bog na zemlji našao srce koje mu se bilo spremno svim žarom predati do kraja, kad je ugledao Marijino srce koje se odreklo svega na svijetu, što je drugim djevojkama ideal i životni smisao, srce koje se odreklo muža i djeteta i ženidbe i materinstva samo da bude cijela i nedjeljiva Božja, tad se Bog zaletio na zemlju. Ljubav će i nebo učiniti nebom. Ljubav je zato i nazaretsku Kućicu učinila nebom, učinila ju je kućom Božjom.

A šta bi moglo i naše kuće više učiniti kućama Božjim od ljubavi? Tko mene ljubi i Otac će moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti — rekao je sam Isus. Ili zar uopće mora Bog dolaziti tamo gdje je ljubav u srcu? Ta sam je Bog ljubav, pa tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu, kako kliče sveti Ivan. Ako dakle ljubimo Boga, to je samo dokaz da je Bog već u nama.

A nije potrebna niti sama izravna ljubav prema Bogu. Kršćanin ljubi Boga i kad ljubi bližnjega svoga. Što smo učinili jednome od Isusove najmanje braće, učinili smo njemu. Pa ako ljubimo jedan drugoga, kliče opet sveti Ivan, Bog ostaje u nama. Mi upravo osjećamo Boga kako je s nama dok u našim kućama vlada ljubav. Obiteljska je ljubav već pravo nebo na zemlji. A kuće bez ljubavi pravi su pakao bez Boga.

Tako po ljubavi naše kuće uistinu postaju Božje kuće, kuće u kojima Bog stanuje.

* * *

Pobožni pjesnik Staroga zavjeta jednom je uskliknuo: Blaženi oni koji stanuju u kući tvojoj, Gospodine. Tko od nas nije osjetio to blaženstvo, tu sreću ovdje na Trsatu gdje se samo slavi sveta Kućica, kuća Boga na zemlji? Pobožna predaja pripovijeda da su anđeli donijeli tu svetu Kućicu na ovaj trsatski brijeg, a s njome toliko radosti i sreće koje je naš narod doživio na ovome svetom mjestu Kućice Božje.

No danas budimo mi takvi Božji anđeli i ponesimo Božju kuću u svoje domove, u svoje kuće. Učinimo svoje kuće Božjim kućama! Mjesto ohole kletve neka se u našim kućama nastani ponizna vjera i molitva. Mjesto grijeha predbračnog i bračnog života neka procvate u našim kućama cvijet čistoće koji će zamirisati Bogu kao što mu je zamirisao iz nazaretske kućice. Mjesto bračnih svađa i razmirica neka se zapali iz Božje ljubavi i ljubav bračnoga života, a iznad svega ljubav prema djeci. Poniznost, čistoća i ljubav donijet će Boga u naše kuće.

No tada će naše srce u našim kućama osjetiti kao su istinite riječi svetog pjesnika: Blaženi koji stanuju u kući tvojoj, Gospodine. Ako donesemo u svoju kuću kuću Božju, donijet ćemo i njezinu sreću. Naša će kuća za nas postati pravim nebom, ili barem predvorjem neba iz kojega ćemo i ući u vječno nebo. Amen.

Trsat, 1954.

Trsatska Gospa

BLAGOSLOV DOMA

Pregled: *Blagdan Svete kućice, Isusova doma*
sjeća nas i našega doma.
Dom je drag
kao mjesto slobode,
mira i
ljubavi.

Ali je i važan
kao mjesto odgoja,
obiteljskog života,
duševnog razvoja.
Moderni život ruši domove
gradeći samo stanove,
odvlačeći čovjeka iz doma.
Time čovjeka stvara izvanjskim i nutarnjim
beskućnikom.
Zato je važno da slavimo Isusov nazaretski dom.

Svako slavlje ima svoju tajnu kojoj je posvećeno. Pa i naše današnje slavlje. I mi smo se sastali da proslavimo današnjim blagdanom jednu veliku tajnu.

Nekada se slavilo na današnji dan Prijenos svete nazaretske Kućice na Trsat. Prema pobožnoj predaji na današnji dan 10 svibnja anđeli su iz Nazareta prenijeli tu svetu Kućicu na trsatski brežuljak. Taj je prijenos Crkva smatrala dovoljnom tajnom da mu posveti jedan blagdan.

No danas je Crkva pustila po strani tu tajnu prijenosa sv. Kućice. Ona je stavila u središte slavlja današnjega dana onu po kojoj je i sv. Kućica dobila svoju slavu. Današnji blagdan Crkva posvećuje B. D. Mariji. Danas je blagdan B. D. Marije.

Pa ipak i u tom blagdanu B. D. Marije sveta nazaretska Kućica nije zaboravljena. Što više baš ta je sveta Kućica kao stavljena na uzvišeni prijesto. Današnji blagdan prema odluci Crkve ima naslov: blagdan B. D. Marije, majke milosti od svete nazaretske Kućice. Danas dakle slavimo B. D. Mariju baš u vidu njezine svete Kućice. Slavimo Mariju u vezi s tajnama svete njezine Kućice.

Malo po sebi znači da li su anđeli nosili i prenosili svetu Kućicu. Prava vrijednost te Kućice izvire upravo u njezinoj vezi s blaženom Djevicom Marijom. Ona je bila kuća i dom blažene Djevice. A po Mariji kuća i dom Isusov. To je prava veličina svete Kućice. To je tajna koja zaslužuje da je Crkva posebno slavi.

To mi danas i slavimo. Slavimo Mariju, ali u prvom redu kao obitavateljicu nazaretske Kućice koja je u tu kućicu donijela Isusa, donijela Boga na našu zemlju. Ona je učinila svetu nazaretsku Kućicu domom samoga Boga.

* * *

Zar se može zamisliti da bi Bog stanovao s ljudima na zemlji? Ako te ni nebesa ni nebesa nad nebesima ne mogu obuhvatiti, kako bi te mogla kuća koju sam sagradio? Tako je nekada pitao mudri Salomon kad je sagradio hram svojemu Bogu.

Mudri je Salomon imao pravo. Beskrajna je Božja neizmjernost tolika da bi čovjek prije spremio čitavo more u jednu čašu, nego li Boga u čitavi svemir. Niti sama ljudska duša koja je otvorena za

neizmjernost nije kadra obuhvatiti Boga. Kako bi dakle bila sposobna jedna materijalna kuća da se u njoj nastani neizmjerni Bog?

Pa ipak ono što je nemoguće izvela je ljubav Božja prema čovjeku. Ljubav Božja bila je veća od Božje neizmjernosti i ona je kao ugurala Boga ne u bekrajne svemirske prostore niti u prostrani jeruzalemski hram, nego u malu nazaretsku kućicu. Bog je postao čovjekom i kao čovjek nastanio se kao član presvete Obitelji u njihovu domu. Nazaretska je kućica doista postala stanom velikoga Boga. Ta je kućica postala Božjim domom.

Doduše, Bog se htio roditi bez doma. Htio je i umrijeti bez doma. I velike časove svojega javnoga života htio je provesti kao beskućnik bez krova i doma: — Lisice imaju svoja duplja i ptice svoja gnijezda, a Sin čovječji nema kamo bi naslonio svoju glavu. Pa ipak većinu svoga života dok je živio pravi obični čovječji život među ljudima, proveo je u svome domu, u svojoj nazaretskoj kućici.

* * *

No današnje slavlje svete nazaretske Kućice koja je postala domom Marije i Isusa, domom samoga Boga i njegove Majke, samo po sebi navraća našu misao i na našu kuću koja je naš dom. Dome, slatki dome! kao da bismo samo po sebi zapjevali poznatu englesku pjesmicu gledajući dom Isusa i Marije.

Ili, ima li nešto na ovome svijetu iza oca i majke, žene i djece što bi bilo draže čovjekovu srcu od njegova doma? Ima li nešto žalosnije od čovjeka bez doma? Ima li nešto žalosnije od beskućnika? On je kao izbačen iz ljudskog društva, da ne kažem iz čovječjeg roda. Bolji je priprosti život pod zaštitom vlastitog krova, nego poslastica kod tuđina... Jadan je život od kuće do kuće. Jer gdje čovjek boravi samo kao stranac, ne smije ni otvoriti usta. Sve su to riječi samoga Boga, napisane u Svetom pismu.

To i jest prvo što čovjeku daje vlastiti dom: osjećaj slobode osjećaj vlastitog ja i njegova čovječjeg dostojanstva. Svoja kućica svoja slobodica. Tako je izrekla već stara mudrost našega naroda. U svojem domu se čovjek osjeća kao u svojem kraljevstvu. Dom je kao materijalizirana čovjekova duša. Kao što se naime u svojoj duši, u svojoj nutrini čovjek osjeća posvemašnjim svojim gospodarom — njegova je duša ograđena neprobojnim zidom za svakoga izvana — tako kao da i zidovi njegova doma zatvaraju pristup tuđincu i njegovoj vlasti na području tog doma. Baš zato čovjek ne osjeća ništa tako gorko kao povredu nedodirljivosti svojega doma.

A dom za čovjeka znači još nešto. Dom je za čovjeka i kutić mira. Mir kući ovoj! Tako je sam Isus naložio svojim apostolima da pozdave na ulasku u tuđu kuću. A nije li doista dom zaklonište, zavjetarje u burama života? Četiri zida vlastitog doma ograđuju čovjeka od ostalog svijeta. Kad čovjek prestupi prag svoga doma,

kao da je pobjegao zvijerima koje su ga progonile. Ta život izvan doma znači redovno samo jurnjavu posla i briga. Tek pod krovom svojega doma čovjek nalazi mir i počinak. A pravi je zadatak doma da čovjek nađe tih i siguran zaklon i miran san.

Još nešto dom predstavlja za čovjeka. On predstavlja toplo gnijezdo ljubavi. S domom su povezani najslađi osjećaji materinske i očinske ljubavi. Dom je kraljevstvo djetinje ljubavi. Dom je njiva na kojoj raste bratska i sestrinska ljubav. Dom je raj tople bračne ljubavi. Ulazeći u svoj dom čovjek osjeća toplinu srdaca koja ga čekaju. To je razlog da dom predstavlja za čovjeka kutić raja na zemlji. Nije čudo zato što je sama riječ dom kao slatka pjesma u ušima ljudskim.

* * *

Ali dom nije možda samo neka sentimentalnost i estetika. Dom je ujedno jedan od prvih moralnih čimbenika. U jednom velikom njemačkom ženskom zatvoru bio je običaj da svaku novu kažnjenicu odmah posjeti zatvorski duhovnik. Kod jednog takvog posjeta naiđe duhovnik na ženu koja je izgledala tako ozbiljna i uredna da joj je bez svakog okolišanja postavio pitanje: Kako ste zapravo vi ovamo dospjeli? Žena pogleda četiri zida svoje male, ali čiste samice i odgovori: — Gospodine duhovniče, kad bih ja jedincat put u životu imala takvu prostoriju za sebe, kakvu imam ovdje, ne bih nikada ovamo dospjela.

Doista, čovjek ne bi vjerovao koliko ima dom utjecaja za moralnu izgradnju čovjeka. Čovjek izbačen iz doma jest kao ptica izbačena iz gnijezda. On moralno ugiba. Ta koga je ulica odgojila za vrijednoga čovjeka! Što je majčino krilo za dijete prije rođenja, to je za čovjekovu dušu i srce dom u djetinjstvu. U zavjetarju i toplini doma, u miru i ljubavi koju dom sa sobom nosi, uspijevaju blagoslovljene klice dobroga srca. Leden vjetar ulice za njih znači smrt.

Ali dom je ne samo gnijezdo malih ptičica. Dom je ne samo najpovoljnije mjesto odgoja. Dom je ujedno prvi uvjet cjelokupnog obiteljskog života. Dom je obiteljsko gnijezdo.

Kad čovjek nakani osnovati novu obitelj, kao da mu oko samo po sebi poseže za domom. Dom je neki nužni okvir za sliku sretne obitelji. Dom je prvi materijalni temelj izgradnje obiteljskog života. Dom daje obiteljskom životu njegovu intimnost i jedinstvo. Dom je kao simbol ljubavi koja poput cementa spaja cijelu obitelj u jedno srce i jednu dušu.

Daleko dakle od toga da bi dom bio samo neka estetska vrednota, jedna slatka uspomena djetinjstva. Dom je jedna od najvažnijih moralnih vrednota od koje ovise temelji moralnog života, kao što je odgoj i obitelj. Što više smirenost doma kao da je neki nužni uvjet za napredak duše prema višim sferama duhovnog života. Redovno govoreći ne uzgaja savršene duše buka i graja svijeta nego

tišina samostanskih zidova. Čak i oni sveci koji su se posvetili apostolskom radu, od vremena su do vremena smatrali nužnim povući se u tišinu svoga samostana da se poput diva Anteja dotaknu svoje matere Geje i da iz njegovih svetih zidova crpu novu snagu za apostolsku borbu u svijetu.

Nije zato čudo što Crkva želi da svaki kršćanin ne samo kad sagradi svoj dom nego i svake godine dade blagosloviti svoj dom. Crkva želi da blagodat koju dom nosi po svojoj naravi, postane Božjim blagoslovom obogaćena i tako još plodnija i blagoslovenija. Dom je prava svetinja za Crkvu.

* * *

No na žalost moderno doba koje ruši sve što je slatko i lijepo a još više ono što je uzvišeno i sveto, ruši i taj raj ljudskog srca i tu svetinju. Moderno doba ruši domove.

Moderno doba, gradi ogromne kućerine. Gradi nebodere. Ali ono ne gradi domove. U najboljem slučaju gradi stanove. Ono upravo ruši sam pojam doma za čovjeka.

Ali iznad svega to doba ruši domove jer čovjeka izvlači i odvlači iz njegova doma. Dom čini čovjeka previše samostalnim i slobodnim bićem. A moderni svijet želi čovjeka okovati i učiniti robom zajednice. Zato nužno izvlači ne samo muškarca nego i ženu, pa i djecu iz njihova doma. Što je ježu šiljasti oklop i što je kornjači tvrdi njezin pokrivač to je čovjeku njegov dom. Dok se nalazi pod njegovom zaštitom, dotle ne može drugi imati nad njim potpune vlasti. Ali kad mu uspije izvući ga iz njegova doma, tad je prepušten na milost i nemilost svakom utjecaju. Brzo postaje plijenom i robom tuđinca. Zato moderni svijet toliko želi izvući čovjeka iz doma.

Kakve samo domove nije moderni svijet stvorio da čovjeka izvuče iz njegova doma! Tu su zabavni, društveni, kulturni domovi. U koliko su ti domovi samo nadopuna čovjekova doma, nadopuna su i čovjekova života. Ali kad oni postanu nadomjestak doma, postaju najveći neprijatelji doma, pravi rušitelji doma.

Ali ne samo domovi, čitavi moderni život kao da izvlači čovjeka iz negova doma. Neki trgovac kućama u New yorku hvalio je mladom bračnom paru svoje kuće koje je imao na prodaju, da ih nagovori na kupnju. No mlada ga žena jednostavno odbije govoreći: — čemu da kupujem kuću? Rodila sam se u rodilištu. Uzgojena sam u dječjem domu. U autu sam upoznala svojega muža. U crkvi sam se s njime vjenčala. Jedem u hotelu. Prije podne provodim kod igre golfa, poslije podne kod bridža, na večer na plesu ili u kinu. Kad sam bolesna, otiđem u bolnicu. Kad umrem, ležat ću u mrtvačnici. Ne treba mi dakle ništa drugo nego jedna garaža i spavaća soba.

Takav je moderni život. On čini dom bezpotrebnim. On čovjeka izbacuje jednostavno na ulicu. Uvijek je život tjerao muškarca iz

kuće. No prijašnji je život barem ženu ostavljao u kući. Žena je ostala kao kraljica doma i čuvarica ognjišta. Današnji život i ženu baca iz kuće. Kuća ostaje pusta. Ona prestaje biti dom. Čovjek postaje u pravom smislu proleter, a to znači beskućnik.

Ali ne samo beskućnik bez izvanjskog doma. On postaje beskućnik i bez nutarnjeg doma. Bez izvanjskog smirenja u izvanjskom domu čovjek brzo izgubi nutarnje smirenje u smislu života. Postaje lutalac bez cilja i svrhe. On više nema čvrste točke na koju bi se mogao osloniti. Postaje duševni proleter, duševni beskućnik.

* * *

Shvaćate li onda kako je vrijedno da slavimo svetu nazaretsku Kućicu, sveti dom našeg Boga na zemlji? To nam slavlje gromoglasno dovikuje: Natrag u dom! Vratite se u svoj dom! Neka dom opet postane vaše svetište, svetište kakvo je i svetište u vašim crkvama! Ognjište je isto tako sveto kao i oltar — rekla je jedna svetica.

Ali da nam dom bude uistinu domom poput nazaretskog Božjega doma neka naš dom nosi značajke koje ga jedino mogu učiniti domom. Neka naš dom nosi u sebi značajke mira i ljubavi. Dosta je čovjeku buke i vike, uzrujavanja i nemira izvan kuće. Kad dođe kući, barem tu neka nađe oazu mira. Ali još više neka nađe tu toplinu ljubavi! Mnogo puta dok čovjek u ledenoj zimi misli na dom, kao da sanja samo na peć gdje će se ogrijati. Tako i čovjek kad se vraća svojoj kući, nek nađe toplo srce koje će ga dočekati i ugrijati. Tada će znati da je došao u svoj dom.

Pokucajmo dakle danas na vrata male nazaretske Kućice! Nek nas Marija i Josip s malim Isusom uvedu u tajne tog Božjega doma na zemlji! Prenesimo iz tog Božjega doma u svoj dom sve ono što je resilo nazaretsku kućicu. Tad će naš dom biti kao i nazaretska kućica pravo predvorje raja. Amen.

Trsat, 1956

Pohod Marijin

PREDANJE DJECE MARIJI

Pregled: *Marija kao majka Isusova, majka je ne samo naravnog nego i otajstvenog Isusa. Majka je sve djece ljudske,*
Zato Marija trči k Elizabeti da joj Elizabeta dade, a ona da primi njezino dijete.
Pobožni običaj posvećivati svoju djecu Mariji.
Djeca pripadaju Mariji
po samom stvorenju,
po istočnom grijehu,
po svetom krstu.

Marija žudi za djecom,
ali neće da ih ukrade, nego da joj ih roditelji dadu.
Korist tog predanja.
Način tog predanja:
učiniti dijete djetetom Marijinim,
usaditi mu ljubav prema Mariji,
odgojiti ga kao što je Marija odgojila svoje dijete,
a u najsavršenijem smislu, odgojiti ga za svećenika.

Evo, rodit ćeš sina! Tako je anđeo Gabrijel rekao Mariji. Pa kad je Marija konačno izrekla svoju veliku riječ: Neka mi bude po tvojoj riječi, Duh je sveti sišao na nju i ona je začela svoje dijete. Riječ je tijelom postala. Sin je Božji postao Marijinim djetetom.

Ali Marija je tada postala ne samo majkom Sina Božjega. Ona je postala majkom Isusovom. — Nadjenut ćeš mu ime Isus — tako je anđeo Mariji rekao. A Isus je došao na svijet ne samo da nosi svoje naravno tijelo, nego i svoje otajstveno tijelo. On je odlučio postati veliki Isus koji u sebi nosi cijelo čovječanstvo. Pa kad je Marija prihvatila da bude majka Isusova ,ona je prihvatila zadaću da bude majkom ne samo fizičkog ili naravnog Isusa, nego i majkom mističkog, otajstvenog Isusa. Ona je prihvatila da bude majkom cijelog čovječanstva. Ona je prihvatila da bude majkom sve ljudske djece na zemlji.

Baš zato je anđeo uputio Mariju u čitavo otajstvo spasenja kod njezina navještenja. Baš zato je navijestio ne samo njezino materinstvo nego i spasonosno značenje toga materinstva. A kad je anđeo još na poseban način istaknuo njezinu rođakinju Elizabetu koja je začela dijete u svojoj starosti, Marija se osjetila Duhom Svetim potaknuta da u tom djetetu svoje rođakinje pokaže materinski osjećaj prema svoj ljudskoj djeci. Dijete njezine rođakinje Elizabete probudilo je u srcu majke Marije osjećaj materinstva za cijelo čovječanstvo. Zato je Marija poletjela k Elizabeti ne samo kao njezina sluškinja i pomoćnica nego i kao prava i živa majka njezina čudesnog djeteta kao predstavnika sve svoje djece zemaljske.

To je značilo događaj koji danas slavimo, dok slavimo blagdan Pohođenja B. D. Marije. Marija leti k Elizabeti. Ali leti ne toliko zbog nje same koliko zbog njezina djeteta. Ona leti u prvom redu da prihvati njezino dijete. Zato i ostaje kod Elizabete oko tri mjeseca sve do časa kad je primila u ruke to dijete. Nije joj bilo dosta da donese samo milost djetetu u krilu majčinu, te tako postane duhovnom njegovom majkom. Ona je željela uzeti to dijete u svoje majčinske ruke i osjetiti potpun smisao svoga majčinstva cijelome

svijetu. Ona ga je htjela puninom svoga srca osjetiti kao svoje vlastito dijete.

Sveta je Elizabeta priuštila Mariji tu njezinu sreću. Ona je bila upravo presretna što joj je mogla tu sreću priuštiti. S neizrecivim je veseljem gledala svog Ivana u Marijinim rukama. — Otkuda meni ta sreća da dolazi majka Gospodina mojega k meni! Tako je kliknula Elizabeta već na pogled Marijin. A koliko je onda u duši klicala kad joj je Marija nakon njezina poroda primila dijete u ruke kao svoje dijete. Elizabeta je bila presretna što je vidjela kako je njezino dijete i dijete majke njezina Gospodina. U sreći majke Marije, kojom se Marija radovala njezinu djetetu, Elizabeta je osjećala pravu radost svojega materinstva.

To je tajna današnjeg blagdana. To je tajna sreće majke Marije koja je našla svoje dijete. To je tajna sreće majke Elizabete koja je dala Mariji svoje vlastito dijete. To je tajna sreće dviju majki, zemaljske i nebeske, kod kolijevke jednoga djeteta.

* * *

Kršćanske su majke već od davnine pronašle način kako da obnove tu tajnu današnjeg blagdana i njegovu sreću. To su, međutim, na poseban način provodile u djelo francuske kršćanske majke. One su pronašle način kako da spoje sreću svoga materinstva sa srećom Marijina materinstva i da svoje dijete odmah poput Elizabete izruče u ruke Marijine, pa da ne budu samo one majkom svoga djeteta nego da svjesno učine i Mariju njegovom majkom. Te su majke u tu svrhu uvele prekrasan kršćanski običaj da posvete svoju djecu Mariji dok ih još nose pod srcem.

Samo da spomenem nekoliko znamenitih primjera takve posvete svoje djece majci Mariji. Tko od vas nije čuo za velikog sveca sv. Ivana Mariju Vianeja! Majka je tog sveca imala šestero djece. Ali se o njoj čita da je svu svoju djecu još prije rođenja posvetila B. D. Mariji.

O majci časnog sluge Božjega O. Cherviera također se čita, da je kao trudnica svake subote išla u obližnje prošteništе Majke Božje na brdu Fourviere kod Liona. Tamo je posvetila svoje još nerođeno dijete i molila je: O moj Bože i sveta Djevice, ja vam posvećujem svoga prvorođenca. On je vaš! Ako vam ne bi služio čitavim srcem, nego bi se pokvario, uzmite ga sa svijeta odmah nakon krštenja!

Znameniti kardinal Pie, nadbiskup Poitiersa sam opisuje čin svoje majke. Njegova se majka nalazila upravo u crkvi kod svete mise kad je prvi put osjetila pokrete djeteta u svome krilu. Odmah je to svoje dijete bacila u Božje krilo, ali se okrenula i k Mariji, pa je žarko zaprosi da bude uvijek majka djetetu koga će roditi. Njezina želja bila je ispunjena. Odmah nakon krštenja to je dijete bilo posvećeno Mariji. A malo zatim i doneseno u svetište Majke Božje u Chartres, te je posebno posvećeno Mariji. Od tog dana, kaže kardinal, traje ugovor na temelju kojega mi je Marija dopustila da bude lozinkom mojega života izreka: Tuus sum ego! Tvoj sam, Marijo!

To su samo neki primjeri majki znamenite djece, majki koje su tu svoju djecu posvetile Mariji, predale Mariji, koje su željele da Marija bude zajedno s njima majkom njihove djece. Te su majke znale najdivnije obnoviti krasan prizor i tajnu Marijina pohođenja Elizabeti.

* * *

Ne bi li, međutim, bilo vrijedno da i naše majke obnavljaju tu veliku tajnu? Ne bi li bilo vrijedno da se i u našim kršćanskim kućama obnavlja tajna Marijina pohođenja? Ne bi li bilo vrijedno da i naše majke svoju djecu posvećuju i predavaju u ruke majke Marije od prvoga časa njihova života?

Marija ima pravo na vašu djecu. Kao što sveti Pavao govori za Isusa da je prvorođeni prije svakog stvorenja i da je u njemu sve stvoreno što je u nebu i na zemlji: sve je po njemu i za njega stvoreno, tako isto vrijedi i za Mariju. Ta ona je prva Božja misao zajedno s Kristom! Sve je zato na zemlji i na nebu stvoreno za Mariju. Pa kad je Bog namislio i vaše dijete, i njega je namislio stvoriti za Mariju. I ono je stvoreno za Marijino kraljevstvo. I to vaše dijete stvoreno je da bude zvijezda Marijina neba. Već kao stvorenje ono pripada Mariji.

* * *

A što da kažemo kad se sjetimo svrhunaravnog određenja djeteta? Dok vam je dijete još pod srcem i dok još na sebi ima istočni grijeh, već ono više za Marijom. Znadete li, naime, što je istočni grijeh na duši djeteta? On je manjak milosti posvetne koju bi dijete moralo imati. A zašto bi moralo imati? Samo zato jer je određeno za viši red postojanja za božanski red svrhunaravi. Kad ne bi bilo tog određenja, ne bi ni bilo istočnog grijeha. Istočni grijeh tako pokazuje baš to određenje djeteta da se rodi na svijet ne samo kao vaše dijete, nego da se rodi za nebeski život, da postane dijete Božje i Marijino. Istočni je grijeh zato krik vašeg djeteta za majkom Marijom. I dok dijete vaše ne može plakati za vama i za vašim mlijekom, ono plače za svojom nebeskom majkom i za mlijekom njezine milosti. Veće je dakle Marijino pravo na vaše dijete, nego je samo materinsko pravo.

* * *

No vrhunsko pravo majke Marije nad vašim djetetom izvire iz svetog krsta. Krst je svrhunaravno čovjekovo rođenje. Po svetom krstu postajemo Božja djeca ali tim samim i djeca majke Marije. Na krstu se obnavlja tajna križa i ljudskoga spasenja, a to je tajna djela Isusova na križu i Marijina djela pod križem. Nije zato bez razloga Isus baš s križa uskliknuo svojoj majci: Evo ti sina. Kad se vaše dijete na svetom krstu nađe uz Kristov križ da primi silu

i blagoslov križa, njemu također Isus dovikuje: Evo ti matere! a svojoj majci Mariji: Evo ti djeteta! Mariji ga predaje u ruke kao dijete. Baš zato na svetom krstu postajemo članovi svete Crkve. Crkva je samo vanjsko obličje majke Marije. Majka Crkva predstavlja majku Mariju pred svijetom. Pripasti Crkvi zato znači pripasti Mariji.

* * *

Marija dakle ima pravo, sveto i božansko pravo na dijete. A Marija i neizrecivo žudi za tim svojim pravom. Marija neiskazanom željom čezne da bude prava majka vašem djetetu. Kao što smo čuli u evanđelju da je Marija odmah ustala i pohrlila svojoj rođakinji Elizabeti zbog njezina djeteta, tako ona i leti u svaku našu kuću da bi bila majkom vašem djetetu. Svaka žena nosi u srcu želju za materinstvom. Dijete je čežnja i ideal ženskoga srca. No to je samo iskrica ljubavi koja je iz Božjega srca pala u žensko srce. A želja Marijina srca za njezinom djecom nije samo iskrica te božanske ljubavi. Marija je postala majkom po Duhu Svetom i to ne samo svome jedinorođenom sinu, nego i sve svoje djece. Sam dakle Duh Sveti kao božanski oganj gori u Marijinu srcu i užarena tim ognjem Marija čezne za svojom djecom. Tko bi onda bio kadar shvatiti sav žar Marijine žudnje za svakim vašim djetetom?

No makar Marija neizrecivo žudi za vašim djetetom, ipak ne želi vam ukrasti vaše dijete. Sam Bog poštuje roditeljsko pravo na njihovo dijete. Crkva traži roditeljsku privolu da se dijete smije krstiti. Bez privole Crkva zabranjuje krštenje. To je samo odraz Božjeg poštivanja roditeljskog prava koje je Bog dao roditeljima nad njihovom djecom. Bog je na neki način povezao spasenje djeteta s voljom njegovih roditelja. Upravo tako i majka Marija želi da roditelji a napose majke, svojom vlastitom voljom izruče joj svoje dijete. Iz ruku majke Marija najradije prima njezino dijete.

A Marija i znade da će se ona gotovo uzalud boriti za jedno dijete ako joj ga roditelji ne budu željeli dati. Gotovo ni Marija ne može spasiti dijete koga roditelji silom predaju ili guraju đavlu. Bezbrojni su roditelji premnogu svoju djecu već istrgnuli iz samih Marijinih ruku i predali ih paklenome duhu. Baš zato Marija toliko želi i traži da roditelji, a napose majke vlastoručno izruče svoje dijete u njezine ruke.

* * *

A da li je potrebno trošiti riječi o koristi koju može donijeti posveta svoje djece i predanje majci Mariji? Kakvu je samo korist Marija donijela malom Ivanu Krstitelju kod svog pohoda Elizabeti Kakvu je korist donijela Marija i samoj majci Elizabeti! Kad ču Elizabeta Marijin pozdrav, zaigra dijete u njezinoj utrobi. Od radosti je zaigrao i mali Ivan jer je Marijinom prisutnošću bio očišćen od grijeha i napunio se Duha Svetoga. To je najljepši primjer koristi koju će primiti svako dijete koga majka predade majci Mariji. Dijete posvećeno Mariji kao da je uronjeno u more milosti. Gdje je Marija, tamo je i Duh Sveti. Tamo su zato i milosti.

A kakvu je korist primila Elizabeta? — I Elizabeta se napuni Duha Svetoga i povika iza glasa: Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! I otkuda meni ovo da dođe k meni majka Gospodina moga? Tako smo čuli riječi Elizabete u današnjem svetom evanđelju. Može li biti uopće veće sreće za jednu majku nego da majka Marija dođe k njoj i s njom zajedno postane majkom njezina djeteta? Ima li veće sreće za jednu majku nego da bude blagoslovljena zajedno s onom koja je blagoslovljena među ženama? A dati svoje dijete Mariji nije samo čast za jednu majku, nego i najveća milost. To je milost koja napunja Duhom Svetim kao što se napunila i Elizabeta kod Marijina pohoda.

Ne bi li dakle bilo vrijedno da priuštite svojoj nebeskoj majci Mariji sreću da bude majkom vašeg djeteta? Ne bi li bilo vrijedno da i samoj sebi priuštite sreću da budete zajedno s Marijom majkom istog djeteta? Ne bi li bilo vrijedno da i svom vlastitom djetetu priuštite najveću sreću da bude ne samo vaše dijete nego i dijete blažene Djevice Marije? Svaka posveta djece Mariji u pravom smislu znači tu trostruku sreću koju su doživjele Marija i sveta Elizabeta, a s njima i mali Ivan kod Marijina pohoda.

* * *

Ali posvetiti svoje dijete Mariji ne znači samo reći: Marijo, evo ti moje dijete! Marijo, tebi darujem svoje dijete! Posvetiti svoje dijete Mariji znači učiniti svoje dijete u potpunom smislu Marijinim djetetom.

A to, prije svega, znači odgojiti svoje dijete za ljubav prema Mariji. Od najranijeg djetinjstva usaditi u srce svoga djeteta ljubav, da ljubi Mariju kao pravu svoju majku.

Ali da učinimo svoje dijete uistinu Marijinim djetetom, moramo ga tako odgojiti da Marija u njemu može raspoznati svoje pravo dijete. Odgoj djeteta mora biti sličan odgoju kojim je Marija odgajala svoje dijete Isusa.

A presretna majka koja odgoji svoje dijete, svojega sina, da u najsavršenijem smislu postane Isusom, drugim Kristom, a to znači Isusovim svećenikom! Takva majka ponovi u najsavršenijem smislu tajnu Marijina pohoda Elizabeti. Kao što je Marija svojim pohodom posvetila malога Ivana za Isusova preteču, za Isusova proroka, tako Marija na poseban način posvećuje djecu za Isusove svećenike. To su izabrana Marijina djeca. To su djeca koju majke na poseban način daju Mariji.

Dajte dakle Mariji svoju djecu! Dajte ih dobrim odgojem, ali iznad svega dajte ih u što većem broju kao izabranu Marijinu djecu! Dajte ih Mariji kao svećenike! Amen.

Slavonska Požega, 1960.

Posljednji dan svibnja

PLOD MARIJANSKE POBOŽNOSTI

Pregled: Cvijeće se pretvara u plodove.
Plodovi cvijeća, marijanske pobožnosti:
već za ovaj život,
ali više za budući:
plod Božjega milosrđa grešnicima,
plod milosti,
plod savršenosti.
Ali iznad svega plod neba
jer nam Marija daje svog Isusa,
jer nas čini djecom,
jer postaje našom majkom.

Tko je živio u kraju gdje ima puno voćnjaka, ostaje mu u nezaboravnoj uspomeni proljeće u tim voćnjacima, kada se krošnje u njima obuku u svoje proljetno ruho bijelije od djevojčica koje pristupaju prvi puta k pričesnom stolu, divnije od mladenaka koje u vjenčanim odjećama pristupaju k oltaru. Voćnjaci u cvijeću — to je prava slika raja zemaljskoga u kojem je Bog stvorio čovjeka.

No tada počne padati latica za laticom, cvijet za cvijetom. Bjelina mladosti daje mjesto zelenilu ozbiljnosti. Zemlja će svojim blatom progutati mladost proljeća bijelih latica naših voćnjaka.

No da li je time svršeno s rajem u našim voćnjacima? Proljeće je svršeno, ali doći će jesen. Divno proljetno cvijeće, koje je srebrom posulo krošnje pretvorit će se u jesensko zlato vrednije od proljetnog srebra. Pa kad bacimo oko na zrele plodove koji će okititi krošnje drveća, tad ćemo u punini osjetiti blagoslov raja. Raj zemaljski nije svršio u našim voćnjacima jer je od cvijeća ostao plod.

Ta nam se slika nameće sama po sebi na današnji dan, na posljednji dan mjeseca svibnja. Ta što je mjesec svibanj nego prekrasan Marijin voćnjak u svojem proljetnom cvatu? Cvijeće Marijina voćnjaka nije toliko cvijeće koje je Marija primila na svojim oltarima. Cvijeće kojim je procvao Marijin voćnjak cvijeće je pobožnih zanosa kojima su se rascvjetala srca Marijine djece u mjesecu svibnju.

Ali kao da je svaki dan mjeseca svibnja bio jedan dašak lahora koji je skidao latice tog cvijeća Marijinog voćnjaka. Latica za laticom, cvijet za cvijetom padao je i gubio se u ponoru vremena. Na koncu mjeseca svibnja moglo bi nam se pričiniti da ćemo se naći pred golim stablima na kojima je nestalo bijele koprene cvijeća. Sa posljednjim danom svibnja kao da je pao posljednji cvijet u Marijinu voćnjaku svibnja.

Pa ipak nije tako. Marijin voćnjak ima svoje proljetno cvijeće. Ali po tom cvijeću taj voćnjak ima i svoje jesenske plodove. Marijino cvijeće nije prazno cvijeće. Marijino cvijeće nosi dragocjene plodove. — Cvijetovi moji daju plod dragocjen i bogat. Dođite k meni i nasitite se plodova mojih — tako dovikuje Marija u ustima Crkve. Naša pobožnost prema Mariji nije samo lijepa estetika, nije samo umjetničko uživanje. Naša pobožnost prema Mariji nosi zlatne plodove. To je misao današnjega dana. To je misao posljednjeg dana mjeseca svibnja.

* * *

Gotovo je nemoguće nabrojiti sve plodove pobožnosti prema B. D. Mariji. Ono što sveti Pavao kaže općenito o pobožnosti, to na poseban način vrijedi o pobožnosti prema B. M. Mariji. Apostol naime piše svom učeniku Timoteju: Pobožnost je korisna za sve imajući obećanja života sadašnjega i budućega. A to vrijedi upravo za marijansku pobožnost: Ona nosi dragocjene plodove za ovaj život, a još više za drugi.

Da pobožnost prema Mariji nosi plodove već za ovaj život, dosta je da se sjetimo Kane galilejske. Što je više zemaljsko od jednih svatova? No evanđelje kaže: Bila je ondje Isusova majka. A što je značila ta činjenica da je Marija bila na svadbi? Odmah dodaje evanđelje: A pozvan je bio i Isus na svadbu. Marija je sa sobom povukla i Isusa. Gdje je bila Marija, tamo se našao i Isus.

Već bi to bilo dosta i previše. Može li se zamisliti nešto ljepše i veće nego po Mariji dozvati i Isusa? Ali se dogodilo i više. Siromašnim mladencima ponestane vina. Nastade tjeskoban položaj koji ih je gurao u duboku sramotu. Bila je to, doduše, ovozemna briga, ali je za njihovo srce bila kao kamen koji je na početku njihova bračnog života prijetio da satre svu sreću njihove budućnosti.

Međutim, Marija je bila tamo. Sama ta je činjenica bila dostatna da skine kamen s njihova srca. — Nemaju vina! Tako će Marijine usne šapnuti svojemu Sinu, a svojim će samilosnim pogledom njezino majčinsko oko uhvatiti tog Sina za srce. Pa makar je to srce bilo na neki način okovano okovima Božje volje, ljubav će Marijina srca i te okove rastopiti. Marija će učiniti mogućim nemoguće i vino će biti na stolu.

Na pogled tog čuda može li se još koje kršćansko srce u životu pitati kakav će biti plod pobožnosti k B. Djevici Mariji dok je svojom pobožnošću zovemo k sebi? Već u samom najsvagdanijem životu mi ćemo osjetiti što znači: Marija je bila tamo. Ta tko je uopće pozvan da se brine za sitnice svoje djece nego upravo majka? Otac preuzima na sebe velike i važne stvari oko djeteta. A majka mora biti žrtva dječjih sitnica i svih djetinjarija i igrarija djeteta. Tako je nekako i u svrhunaravnom redu. Isus je bio pravi muškarac. Njemu su zato apostoli i Židovi mnogo puta dojadili svojim djetinjarijama. — Dokle ću vas trpjeti? O rode nevjerni

dokle ću biti s vama ,dokle ću vas trpjeti? Zar ste i vi još bez pameti? Tako je kao u nekoj nestpljivosti klicao Isus samim svojim učenicima. Kada dakle počnemo dosađivati Bogu sa svojim djetinjarijama, sa svojim bijednim zemaljskim željama i molbama, Bog bi mnogo puta udario vratima na nebu. Ali je zato gore naša majka. Ona ima razumijevanja i za te bijedne naše sitnice i djetinjarije. Ona shvaća brigu za bolesnu kravicu grešnika koji viče za zdravlje krave, a zaboravlja na grešnu svoju dušu. Marija shvaća naše molbe kad molimo za dobru berbu, makar ćemo taj Božji dar mnogo puta okrenuti i u svoju nesreću. Zidovi su Marijinih svetišta puni zahvalnica za Marijinu pomoć u svim ljudskim djetinjarijama. Gdje je Marija, tamo je i njezina pomoć i u svim našim zemaljskim djetinjskim potrebama.

* * *

A što onda da kažemo istom za plodove u potrebama budućega svijeta u potrebama za dušu, koji nosi pobožnost prema blaženoj Djevici Mariji? Sjetimo se samo nekih plodova koje je donijela prisutnost Marijina prema svjedočanstvu samoga evanđelja!

Isus je visio na križu. Ali nije visio sam. S njime razapeše i dva razbojnika, jednoga s desne, a jednoga s lijeve njegove strane. Oba razbojnika bijahu grešnici, veliki grešnici. — Mi pravedno trpimo — mogao je priznati sam razbojnik na križu. Zaslužili su da trpe ne samo na zemlji. Zaslužili su i vječnu smrt u prokletstvu pakla. Bila su to dva nesretnika pod čijim je nogama već bio zapaljen vječni oganj. S križa su se imala survati u njega.

No pod križem je stajala Isusova majka. Pod križem je stajala na desnoj strani tik do križa desnog razbojnika kao to misle tumačitelji, a slikaju kršćanski umjetnici. Kakav je bio plod te Marijine blizine? Što je Marija donijela svojom blizinom tom nesretniku, osuđenom u pakao? — Još danas ćeš biti sa mnom u raju! Marijina mu je blizina donijela beskrajno Božje milosrđe. Donijela mu je oproštenje grijeha. Marijine suze kao da su izazvale u Božjem srcu suzu, a to je suza njegova smilovanja i milosrđa. Vječni se Sudac pretvorio u milosrdnog Oca da zagrli izgubljenog sina. Marijina je prisutnost tog grešnika iz pakla digla do samoga neba.

To je, evo, prvi plod za dušu koji nosi pobožnost prema Mariji dok je približuje čovjeku. Ta je pobožnost izljev Božjega milosrđa. Ta je pobožnost bijeg iz paklenih ponora. Kad se grešnik približi Mariji, tad na njega padne makar jedna suza od bezbrojnih suza koje je Marija isplakala zbog grešnika. No kraj Marijine suze ne može ni oko Božje ostati suho. A suza iz oka Božjega to je milosrđe iz Božjega srca.

* * *

Ali nije to jedini plod Marijine prisutnosti, o kojem pripovijeda evanđelje. Svi mi znamo plod te prisutnosti kod susreta Marije i Elizabete. — Kad Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra dijete u njezinoj utrobi. I Elizabeta se napuni Duha Svetoga. To je bio plod Marijine prisutnosti: punina milosti! Punina Duha Svetoga! Marija je donijela milost malom Ivanu u utrobi majke. Marija je donijela puninu milosti i njegovoj majci Elizabeti. Sa suncem ide i njegov žar. S Marijom ide Duh Sveti i njegova milost. Ta ona je majka Božje milosti!

Ali još i više! Kad je Isus s križa predao svojem najmilijem učeniku svoju majku za majku, kaže evanđelje, da ju je učenik uzeo k sebi. Sveti je Ivan uzeo majku Mariju sa sobom. Ona je ostala do smrti kod učenika Ivana.

No znadete li kakav je plod imao Ivan od te Marijine prisutnosti? Uzmite samo njegovo evanđelje u ruke! Nećete li se naći pred beskrajnim morem Božje mudrosti, pred nebeskim visinama božanskih vidika? Ivan je postao orao koji je poletio i mudrošću i svetošću nad sve ostale Isusove učenike. Vrhunci mudrosti i svetosti to je bio plod Ivanova života kraj Marije.

* * *

To su uzorci plodova Marijinih! To su uzorci plodova koje nosi prisutnost Marijina. To su plodovi koje može očekivati svaka duša koja se pobožnošću približuje Mariji. Sve su to slatki plodovi marijanske pobožnosti. Ali postoji najslađi među njima. — Tko mene nađe, naći će život i crpst će spasenje od Gospodina! Tako nam dovikuje Crkva u ime B. D. Marije. Marijin je plod plod vječnoga života.

Trebam li dokazivati da je nebo Marijin plod? Trebam li dokazivati da pobožnost prema Mariji rađa plodom vječnoga života? Ta za koga je nebo nego za malenu djecu? Ako ne budete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko. Djeca su već na zemlji kao nebeski anđeli, koji zemlju pretvaraju u nebo. A što je plod pobožnosti prema Mariji nego da postajemo djeca? Sama riječ majka čarobni je štapić koji je kadar i starca vratiti u njegovo djetinjstvo, koji je kadar starca pretvoriti u dijete. Na majčinu krilu i starac postaje dijete. Koliko to više vrijedi za krilo nebeske majke! Na tom se krilu uči kršćanin onome što čini dijete djetetom i što čini dijete velikim pred Bogom. Na tom se krilu kršćanin uči biti malenim kao dijete i ljubiti kao dijete. Poniznost i ljubav plod je pobožnosti prema Mariji.

Ima li onda sigurniji zalog neba od tog djetinjstva, djetinjstva poniznosti i ljubavi?

Već bi to bilo dosta da pobožnost prema Mariji rodi plodom neba. Ali pobožnost prema Mariji ne čini samo nas sve više djecom, nego i Mariju sve više našom majkom. Pobožnošću prema Mariji čovjek sve više ulazi pod Marijino srce da ga ono sve više grije.

A baš ta toplina Marijina srca najviše je potrebna čovjeku da se rodi za nebo. Jao jajetu koje ostane izvan dohvata topline kvočke! Jao kršćaninu koji ostane izvan dohvata topline Marijine ljubavi! Marijina je ljubav najdivnije jamstvo kršćaninu za nebo.

No što da tražimo dokaze za to? Ta znamo kako je Elizabeta pozdravila Mariju: Blagoslovljen plod utrobe tvoje. A Crkva dodaje Isus. Pravi i prvi plod Marijin, njezin je Isus.

Isus kao čovjek plod je tijela Marijina. Ali još više nego tijela Isus je plod Marijina srca. Utroba u Božjem rječniku, u rječniku Svetoga pisma označuje i ono što mi nazivamo srcem. A lijepo govore Sveti Oci da je Marija začela Isusa prije dušom i srcem nego tijelom. Isus je plod želja Marijina srca i njezinih uzdisaja za Spasiteljem. Isus je plod Marijinih molitava. Isus je plod miomirisa Marijina djevičanskog srca koje ga je privuklo s neba. Isus je plod Marijine vjere: Blažena ti koja si vjerovala! Isus je plod ljubavi Marijina srca koja je pripravila toplu kolijevku Isusu u Marijinu krilu. Tako je Isus doista pravi Marijin plod.

No što je Isus nego nada naša? Što je Isus nego vječni život? — Tko vidi mene, vidi i mojega Oca — rekao je Isus. A vidjeti Boga bit će vječni život i izvor sreće i blaženstva toga života. Pa ako je Isus bio na zemlji plod Marijin, neće li onda i Isus kao život vječni biti također plod Marijina srca? Marija je majka, ali ne samo majka maloga Isusa u betlehemskoj štali, nego i velikog Isusa u nebeskoj slavi. A da i mi postanemo dio tog velikog Isusa na nebu, zato se upravo traži naša pobožnost prema Mariji. Ta nas pobožnost rađa za nebo. Plod pobožnosti prema Mariji plod je utrobe Marijine, Isus, koji će vječno živjeti u nama.

* * *

Zbogom dakle cvijeće Marijina proljeća! Zbogom lijepe svibanjske pobožnosti! Ali naša srca neće prestati cvasti tim cvijećem dok ne rode sve Marijine plodove. Neka prolaze dani, neka prolaze i godine, naša pobožnost prema Mariji neće proći dok se ne zacrveni i ne zažuti plod našega neba! Amen.

Varaždin, 1961.

Duhovi

MARIJINA VJERA VRATA DUHU SVETOMU

Pregled: *Marija je prvo svetište Duha Svetoga.*
Svojom vjerom ona je otvorila vrata Duhu Svetome u svijet.
Marija je svoju vjeru pokazala kod navještenja, kod Isusova rođenja, u Isusovu skrovitom životu, a napose u Isusovoj muci i smrti.
Svojom vjerom postala je majkom vjere kao što je Abraham bio otac vjere.
Ujedno pokazuje svojom vjerom sudbonosnost naše vjere.

Kad je blagdan kojega sveca, običaj je kršćanskog naroda da polazi na proštenje u crkvu koja je posebno posvećena tomu svecu ili gdje se nalazi oltar sveca slavljenika. No danas su Duhovi. Danas je blagdan Duha Svetoga, pravoga Boga,, treće božanske Osobe. Neće li nam samo po sebi doći na usta pitanje: A zašto smo se onda danas sastali u ovoj crkvi, u crkvi Majke Božje da u toj crkvi proslavimo na poseban način današnji blagdan Duhova? Zar je Crkva Majke Božje pravo mjesto da u njemu slavimo duhovsko proštenje?

No tko nas je doveo ovamo? Što nam je pokazalo put k svetištu Majke Božje? Nije li to bilo naše kršćansko srce, naša kršćanska duša? Kršćansko je, međutim, srce kao magnetska igla u kompasu koja se ne vara. Pravo kršćansko srce uvijek pokazuje i pravi put u životu. Pa kad nas je naše srce dovelo k Majci Božjoj da ovdje proslavimo Duha Svetoga, najbolji je znak da je to i najbolje mjesto gdje možemo slaviti Duha Svetoga. Što da tražimo svetišta, crkve i oltare Duha Svetoga kad je Marija najljepše i najpotpunije i najsavršenije svetište, crkva i oltar Duha Svetoga?

Vi ste hram Duha Svetoga — kliče sveti Pavao za sve kršćane u kojima stanuje Duh Sveti po svojoj milosti. Gdje je milost Božja, gdje je ljubav Božja, tamo je i Duh Sveti, jer se Duhom Svetim razlijeva ljubav Božja u našim srcima. No zar nije anđeo pozdravio Mariju: Zdravo, milosti puna? Milosti puna je Duha Svetoga puna. A što da kažemo za dan samih Duhova? Nije li Marija bila prva u molitvi zajedno s apostolima koji su čekali u Jeruzalemu poslije Isusova uzašašća dolazak Duha Svetoga? Nije li zato i došao Duh Sveti na Mariju posebnom silom i puninom? Ali što da idemo daleko? Anđeo je Gabrijel kod navještenja najjasnije i najrazgovjetnije izrekao svete i velike riječi Mariji: Duh Sveti doći će na tebe i Sila će te Svevišnjega osjeniti. Duh Sveti je sišao na Mariju. Duh Sveti je i ostao u Mariji. Marija je postala pravo svetište Duha Svetoga. Marija je zato doista najsavršenije mjesto gdje mogu kršćanska srca slaviti i proslaviti Duha Svetoga.

* * *

No Marija ima jednu posebnu ulogu za sve one koji žele slaviti Duha Svetoga. Marija je pokazala svijetu vrata kroz koja Duh Sveti dolazi k svijetu. Ona je, naime, sama prva otvorila ta vrata kroz koja je Duh Sveti došao na svijet.

Možda ne znate ta vrata? Neka vam kaže o njima sveta Elizabeta!

Kad je Marija nakon svoga začeća po Duhu Svetom skoknula u posjete svojoj rođakinji Elizabeti, pa kad ju je Elizabeta ugledala, napunila se Duha Svetoga i poviče iza glasa: Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Blago tebi što si vjerovala da će se izvršiti što ti je kazao Gospodin.

Blago tebi što si vjerovala! Blago Mariji što je vjerovala! Zbog svoje vjere Marija je postala majkom Božjom. Marijina je vjera bila onim vratima koja je Marija otvorila Duhu Svetomu. Ta su vrata dala pristup Duhu Svetome da se spusti na nju.

Bog je, naime htio da njegova Riječ najprije postane u Marijinoj duši misao, a onda da u Marijinoj utrobi postane tijelom Htio je da Marija najprije začne Krista u duši, a onda u svojem krilu, kako to izriču sveti Oci. A i Duh Sveti je duh pa je htio da preko duše dođe do Marijina tijela. Tako je vjera postala vratima Duhu Svetome da pristupi k Mariji i da u njoj izvede svoje najveće djelo, djelo utjelovljenja Sina Božjega.

* * *

Bog je htio da naše spasenje započne vjerom kao što je naša propast započela nevjerom. Naša je prva majka Eva započela svoj pad upravo nevjerom. Kad ju je zapitala zmija zašto ne jede voće sa svakog drveta, ona je odgovorila: da ne bi možda umrli. Bog im je rekao da će za stalno umrijeti u koji god dan budu jeli s drveta znanja dobra i zla, a Evi je ta stalnost postala možda. Eva je počela sumnjati u Božju riječ i njezinu istinu. Ono što je Eva svezala nevjerom, to je zato Marija odvezala vjerom, govori već sveti Irinej. Eva nije vjerovala Bogu, ali je tim više vjerovala zmiji koja ju je varala. Upravo iz te Evine vjere kojom je vjerovala đavlu izišao je njezin grijeh. Zato je bilo pravo da iz Marijine vjere kojom je vjerovala Bogu po njegovu anđelu iziđe spasenje svijeta. Kao što je bio upropašten čovjek nevjernom ženom, tako je imao biti i spašen i posvećen muž nevjernik vjernom ženom.

A tko da opiše visinu i širinu i dubinu Marijine vjere? Kolika se samo tražila vjera od Marije kod anđelova navještenja! Kakve sve tajne ne nosi anđeo pred Mariju, tajne nerazumljive i nedokučive za svaki ljudski um i razum! — Tvoj sin bit će Sin Svevišnjega! Tvoj sin bit će Bog — govori anđeo Mariji. Zar je moguće da stvor rodi Stvoritelja? Zar je moguće da se neizmjerni Bog zatvori u tijesno krilo svoje majke, onaj Bog koga ni zemlja ni nebo ne mogu obuhvatiti? — A kako će to biti kad ja ne poznam muža, pitala je Marija dalje. Zar je moguće da rodim dijete i ostanem djevica, čista netaknuta djevica? Ali kad Marija čuje anđelove riječi: Duh Sveti doći će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti za nju je to dosta. Ona ne pita zato da Božje tajne shvati i razumije. Ona samo želi čuti Božju riječ i tada kao ponizna Božja ropkinja sagi-

nje glavu i srce: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi! O ženo, velika je tvoja vjera — tako je uskliknuo Bog na te Marijine riječi — neka ti bude kako si vjerovala! Marijina je vjera bila viša od neba jer su istine koje je Marija tom vjerom prihvatila više od neba. Marijina je vjera bila dublja od svih mora i ponora jer tajne vjere koje je Marija prihvatila bile su dublje od svih njihovih dubina.

No začećem Sina Božjega nije svršila Marijina vjera. Marija gleda rođenje Božjega Sina u betlehemskoj štali. Marija gleda Božjega Sina kao maleno djetešce u svojim rukama i u siromašnim jaslama. Zar je to doista pravi Bog, gospodar neba i zemlje? Pa to je je dijete kao svako drugo ljudsko dijete. Ono plače slabo je i nejako kao svako drugo dijete. Sva je razlika u tome što je to djete još siromašnije i bijednije od druge zemaljske djece: rađa se u štali, leži na slami od svih prezreno i zapušteno osim od nekoliko siromašnih pastira.

Sve je to izgledalo tako nedostojno Boga. Bilo je to preveliko poniženje za Boga. Pa ipak Marija je pala na koljena pred svojim jedinorođenim djetetom i klanja se u njemu svojemu Bogu.

A evo, malo zatim jedne noći anđela: Ustanite i brže u Egipat jer Herod traži život djeteta! Što zar Bog tu ne može pomoći? Ne može li Bog zaštititi svojega Sina? Mora li sam Bog bježati? Pa tko je onda jači: Herod ili Bog? U kolikim bi se srcima rađale takve nevjerne misli! Ali Marija ne pita jer vjera ne pita, nego se pokorava.

A koliko je tajna donijelo Mariji trideset godina Isusova skrovita života pod nazaretskim krovom! Isus živi u svojo kućici: živi kao čovjek, radi kao čovjek. Ništa posebno, ništa izvanredno, ne čini čudesa, ne daje jasnih znakova svoga božanstva. A što je najglavnije, to ide iz dana u dan, iz godine u godinu. Vrijeme prolazi, a Isus šuti. Vrijeme i šutnja —to su najveće kušnje vjeri. Marijina je vjera izdržala i tu kušnju.

Ostala je Mariji samo još jedna kušnja, i to najveća kušnja za njezinu vjeru. Bijaše to muka i smrt njezina Sina.

Isus umire na križu osuđen od vrhovnog narodnog suda kao javni zločinac i bogohulitelj, a prije toga javno poružen pred Herodovim sudištem kao luđak, kod Pilata popljuvan, bičevan kao rob, divljački raspet. Sve se to zbilo, a da se gotovo nije digao jedan glas u njegovu obranu, nego nasuprot uz pljesak i pristanak cijeloga naroda.

Tko je još taj da vjeruje e je to Bog dok umire ovako na križu? Židovi nisu vjerovali da je Bog ni onda kad je uskrsnuo od mrtvih. Tko da onda vjeruje kad ga gleda mrtvoga na križu.

I doista. Sunce je pomrčalo kod Isusove smrti, ali je još više potamnila vjera Isusovih učenika. — Udarit ću pastira i ovce će se razbjeći — rekao je Isus. — Evo, đavao je tražio da vas reše ta kao

pšenicu! Na pogled raspetoga Krista uzdrmala se vjera samoga Petra i ljubljenog učenika Ivana. Na usta učenika na putu u Emaus na uskrsnu nedjelju progovorili su svi apostoli riječ svoje nevjere: — A mi smo se nadali da će on spasiti Izraela! Na srca je učenika Isusovih pala noć, prava noć nevjere.

No u toj noći ipak se nije ugasila jedna svjetiljka vjere. Nije se ugasila svjetiljka vjere Isusove majke Marije kao što je napisalo Sveto pismo za jaku ženu: Ne gasi se u noći svjetiljka njezina. Sveti Antonin kaže: Stajala je — prema riječima evanđelja — jer ju je držala uspravno njezina vjera. Isus se tuži kod proroka Izaije: Tijesak sam gazio sam i muža nije sa mnom od svih naroda. Na to dodaje sveti Toma: Isus se tuži na muža jer je ostala s njime samo blažena Djevica u kojoj vjera nije nikada ponestala. U Marijinu je srcu našla posljednje utočište vjera čitavog svijeta.

* * *

To je bila vjera Marijina. To je bila vjera koja je Duhu Svetome otvorila vrata u svijet. Ta je vjera otvorila vrata milosti i spasenju.

Razumijemo li onda zašto smo se danas na blagdan Duhova sastali u Marijinu svetištu, zašto smo se kod Marije sastali da proslavimo Duhove? Tko bi nas bolje naučio otvoriti vrata Duhu Svetome, njegovoj milosti i spasenju kao što nas to uči naša nebeska Majka? Svojom vjerom Marija nam pokazuje kako ćemo otvoriti ta prva vrata Duhu Svetomu u svoju dušu.

Isus kao da je postavio Mariju upravo prvim uzorom vjere svijetu. Sve druge kreposti mogao je Isus sam naučiti svijet .Za sve druge kreposti on je postao uzorom ljudima. Ali vjere Isus nije mogao imati. On nije mogao vjerovati jer je gledao ono što je učio. On je bio sam Božja Riječ. Zato nije mogao vjerovati u Božju riječ kao nešto sebi nepoznato. On dakle nije mogao biti uzorom i primjerom vjere. Zato je postavio svoju majku da ona bude uzorom naše vjere.

A baš zato nam je dao Mariju i za našu majku da bude ona i majkom naše vjere. Kao što je Izraelcima dao oca patrijarha Abrahama da im svojom vjerom postane ocem njihove vjere, tako je dao i nama Mariju za majku da nam svojom vjerom postane majkom naše vjere.

Tako je Isus postavio Mariju pravom vrataricom koja će otvarati vrata Duhu Svetome ne samo u svijet nego i u pojedine naše duše. Što više netko Mariju osjeti kao svoju majku, to više se u njegovoj duši po vjeri otvore vrata Duhu Svetome za njegovu milost i njegovo spasenje.

Blaženi Gonzales Silveira dođe kao misionar u crnačku državu Monomotapa na afričkoj obali da naviješta kršćansku vjeru. Sa sobom je donio krasnu Marijinu sliku. On odluči da tu zemlju osvoji po Mariji. Započne s krunicom jurišati na poganstvo. No jed-

noga dana neki rob samog poglavice dođe i vidje sliku Majke Božje. Mislio je da je živa. Zato javi poglavici kako je misionar doveo krasnu ženu neizrecive ljepote. Dođe poglavica da sam vidi tu krasnu ženu. I njemu se svidje slika Marijina pa zamoli misionara da mu je dade. Misionar mu učini po volji, a poglavica je odnese kući i postavi u najljepšoj svojoj odaji.

Iste noći ista žena u snu se ukaže poglavici u predivnom sjaju. Kod toga napuni srce poglavici tolikom slasti kakve u životu nije iskusio. No ona mu je nešto govorila. Samo je govorila nekim tuđim jezikom da poglavica nije ništa razumio. To se viđenje ponovi sljedeću pa zatim i treću i četvrtu noć. Uvijek je žena nešto govorila što poglavica nije shvaćao. To mu je bilo žao, pa pođe k ocu Gonzalesu, ispripovijedi mu viđenje te se potuži što ne može razumijeti govor lijepe žene. Otac mu tada reče: Gospođa govori nebeskim jezikom. A taj jezik ne može razumijeti nego onaj koji je krštenjem primio svetu vjeru.

Poglavica se dade odmah poučiti u vjeri i krstiti.

Vjera je dakle jezik naše nebeske Majke. To je zato materinski jezik svakog djeteta majke Marije. Tko ne poznaje tog jezika, taj nije Marijino dijete. A tko znade govoriti tim jezikom nebeske Majke, Marija će ga priznati svojim djetetom. Ali ne samo da će ga Marija priznati. On će i biti Marijino dijete. Po vjeri će Duh Sveti sići na njega i učinit će ga pravim Marijinim djetetom.

No koga Duh Sveti učini Marijinim djetetom, učini ga i svojim svetim hramom da u njemu prebiva za vječnost kao u Mariji. Amen.

Trsat, 1948.

Duhovi

MARIJINI I NAŠI SUSRETI S DUHOM SVETIM

Pregled: Veza između Duha Svetoga i Marije pokazuje se po njihovim susretima:
izričito se spominju:
kod navještenja,
kod pohoda Elizabeti,
kod silaska Duha Svetoga.
uključivo se podrazumijevaju:
kod bezgrešnog začeća,
kod zavjetovanja djevičanstva,
pod križem.
ali postoje i trajni susreti:
životom milosti,
po dijeljenju milosti.

I za nas postoje susreti s Duhom Svetim posebni i trajni.
Kakvi su ti susreti kod nas?

Velik je danas blagdan, blagdan je Duhova. Taj je blagdan za Crkvu kao kruna uskrsnog slavlja. Taj je blagdan uspomena na silazak Duha Svetoga. Ali taj je blagdan i slavlje samoga Duha Svetoga, treće božanske Osobe, pravoga Boga. Duh Sveti ostaje središte današnjeg slavlja.

Doduše mi današnji kršćani više ne doživljavamo Duha Svetoga kao prvi kršćani u izvanjskim pojavama njegovih čudesnih znakova. Doduše i danas bi htjeli neki duhovnjaci sebe prikazati kao dionicima izvanrednih darova Duha Svetoga. Ali oni više Duha Svetoga izvrgavaju ruglu nego da ga počašćuju. Nama se Duh Sveti uisitnu sakrio ako izuzmemo svece u kojima se još uvijek pokazuje. Duh Sveti nam je postao više tajna i zagonetka nego doživljaj, kako je to bio prvim kršćanima. Zato i ne znamo njegovu pravu vrijednost ni značenje koje je imao za prvu Crkvu i kršćanstvo.

Ipak mi današnji kršćani vjerujemo da je Duh Sveti treća božanska Osoba, s Ocem i Sinom pravi Bog. Vjerujemo da je Duh Sveti jednak Ocu i Sinu i zato da se s njima zajedno slavi i skupa časti. On je vrijedan slave kao Otac i Sin. Današnje slavlje Duha Svetoga zato je nužna posljedica naše svete vjere. U svojoj se vjeri pridružujemo Crkvi u slavlju Duha Svetoga.

No za nas danas nije samo slavlje Duha Svetoga. Skupili smo se ovdje u crkvi Majke Božje da proslavimo zajedno s Duhom Svetim i blaženu djevicu Mariju. Nije to samo ovdje na Trsatu. Sa spojem proslave Duha Svetoga i blažene Djevice Marije sastao sam se i na drugim mjestima. Tako i na Mariji Bistrici postoji tako zvano duhovsko proštenje za Duhove. Tako kršćanski narod na neki način u svom slavlju doživljuje susret Duha Svetoga s Marijom ili susret Marije s Duhom Svetim.

* * *

Zar nam taj susret mora biti nešto začudno? Pa tko je imao u životu više susreta s Duhom Svetim od Marije .Sveto pismo izričito spominje tri posebna susreta Duha Svetoga i Marije. Poznata su vam ta tri susreta. O prvom nam govori sveti Luka na početku svoga evanđelja u povijesti Marijina navještenja.

Svi ste vi već čuli riječi anđela Gabrijela koje reče Mariji: — Duh Sveti sići će na tebe i osjeniti će te Sila Svevišnjega, zato će i Sveto koje ćeš roditi biti sin Božji. U tim je riječima anđeo izrekao tajnu koju će Crkva tisuću puta po cijelome svijetu ponavljati kod anđeoskog pozdrava kličući: Anđeo Gospodnji navijestio Mariji i ona je začela po Duhu Svetomu. A jednako i javljati svijetu kod Vjerovanja: I utjelovi se po Duhu Svetomu iz Marije Djevice i čovjek postade.

Kod utjelovljenja se Sina Božjega prvi put službeno i javno sastao Duh Sveti s Marijom. Duhu je Svetome bila prije svega povjerena zadaća da kod začeća sačuva neokaljano Marijino djevičanstvo. To je prvi smisao anđelovih riječi. Čudo Marijina djevičanskog materinstva imalo je biti prvo djelo Duha Svetoga. Božanska je ljubav imala zamijeniti i nadomjestiti ljubav muža da se Kristovo začeće odvije u božanskim visinama, a ne u tjelesnim nizinama.

Ali to je bila samo sporedna uloga Duha Svetoga kod Isusova utjelovljenja i Marijina začeća. Djelo Duha Svetoga bilo je ne samo uzdignuće nego i samo ostvarenje tog začeća kao i utjelovljenja. To je pravi duboki smisao anđeoskih riječi prema nauci Crkve koju ponavlja u svojem Vjerovanju. Duh je Sveti prije svega u krilu Marijinu proizveo tijelo, ali je u isti čas to tijelo sjedinio s drugom božanskom Osobom. To se sjedinjenje zato i naziva u Svetom pismu pomazanjem Duhom Svetim.

To je, evo, prvi neizrecivi službeni susret Marije i Duha Svetoga o kojem izričito govori Sveto pismo.

* * *

O drugom izričito spomenutom susretu Marije i Duha Svetoga pripovijeda sveto evanđelje kod sastanka Marije sa svetom Elizabetom.

I povijest Marijina susreta s Elizabetom svima nam je poznata. Čim je Marija čula od anđela da joj je rođakinja trudna, pohitila je u judejsko gorje da joj bude u pomoć. I evanđelje pripovijeda: Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. I gle, čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz sveg glasa: Blagoslovljena ti nad svim ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Otkuda meni to da majka Gospodina mojega dođe k meni!

Marijin dolazak bio je i dolazak Duha Svetoga u Elizabetinu kuću. Po dahu Marijina glasa kao da je Duh Sveti dahnuo i u dušu Ivanovu i u srce Elizabetino. Jedan i drugi postali su puni Duha Svetoga. Ivana je posvetio za proroka, a kroz usta je Elizabetina zapjevao slavu Marijinu.

To je drugi izričiti spomenuti susret Marije i Duha Svetoga.

* * *

O trećem ne bi trebalo ni govoriti. Toliko je poznat. Isus je na svom odlasku na nebo zapovijedio apostolima da se ne miču iz Jeruzalema dok ne prime silu s visine dok ne prime Duha Svetoga koga im je obećao od Oca. I oni su poslušali Isusovu zapovijed. Ostali su na okupu u dvorani posljednje večere. Zaboravili su na čitav svijet i samo čekali i čeznuli za Duhom Svetim. Svojim su molitvama upravo jurišali prema nebu da ga dozovu.

No tko je bio središte i srce te zajednice koja je čekala i molitvom zvala Duha Svetoga? Na to nam odgovara Sveto pismo dok govori o apostolima: Bili su jednodušno postojani u molitvi s Ma-

rijom, majkom Isusovom. Marija je dala prvoj kršćanskoj zajednici glas koji je prodro do samoga neba. Njezina je molitva bila kao milopoj koji je zanio Duha Svetoga da se s neba spusti na apostole i prvu Crkvu. Marija je bila središte i srce prve Crkve kad je Duh Sveti sletio s neba. U svom najsvečanijem se silasku Duh Sveti susreo kao s prvom opet s B. Djevicom Marijom. Po Mariji se izlio na Crkvu.

Tu se posljednji puta izričito spominje Marija u povijesti Svetoga pisma. Posljednji spomen Marije dolazi upravo u susretu s Duhom Svetim.

* * *

To su dakle tri izričito spomenuta u Svetom pismu susreta Marije i Duha Svetoga. Ali nisu to jedina posebno naglašena susreta. Imamo i druga tri jednako značajna susreta.

Prvi je takav susret bio u prvom času Marijina opstanka, a to je čas njezina bezgrešna začeća. Ako se naime Marija ikada sastala s Duhom Svetim, sastala se svakako kod svoga bezgrešnog začeća Za Mariju je bezgrešno začeće po prilici isto što je za nas sveto krštenje, s tom razlikom što nas sveti krst čisti od istočnog grijeha, dok je Mariju milost bezgrešnog začeća sačuvala unaprijed od ljage grijeha. Pa ako u nama to veliko djelo čišćenja duše izvršuje Duh Sveti jer se krstimo vodom i Duhom Svetim — samo je Duh Sveti kadar izvesti to veliko djelo — koliko je više još veće djelo bezgrešnog začeća kod Marije mogao izvesti jedino Duh Sveti! Ili zar ne znate šta je zapravo bit i jezgra bezgrešnog začeća? Ta je bit bila dar posvetne milosti u prvi čas Marijina začeća. U prvi je čas Marijina opstanka nebo pozdravilo Mariju: Zdravo, milosti puna. To je bilo bezgrešno začeće. A što je milost nego najintimniji susret duše s Duhom Svetim? U svakoj se milosti duša sastaje s Duhom Svetim. A kod milosti se posvetne Duh Sveti upravo nastani u duši koju posvećuje. Razumijete li onda zašto je bezgrešno začeće kao dar posvetne milosti bilo susret Marije s Duhom Svetim?

* * *

Drugi značajni susret Marije i Duha Svetoga koga možemo na temelju Svetoga pisma i crkvene nauke zaključiti bio je u času Marijina polaganja zavjeta djevičanstva.

Od vremena svetog Augustina u Crkvi je uvriježena nauka na temelju Marijinih riječi anđelu: Kako će to biti kad ja ne poznam muža, da je Marija ne samo odlučila nego i zavjetovala Bogu da će ostati bez života s mužem, da će ostati djevicom.

Na tu odluku i na taj zavjet nikada ne bi došla obična židovska djevojka bez posebnog nadahnuća Duha Svetoga. Sveti apostol Pavao piše o daru djevičanstva ili neženstva.To je posebni dar Božji. To je posebni plamen ljubavi koji zanese dušu da se otrgne svijetu i posve posveti i preda Bogu. Sveto je djevičanstvo uvijek djelo ljubavi Duha Svetoga.

Tako je bilo i kod Marije. Duh je Sveti svojim ljubavnim zanosom uzdigao Marijinu dušu nad zemaljsko blato i ponio u visine u zagrljaj jedinog zaručnika. Tako je pripravio Mariju za dostojnu majku Sinu Božjemu. Zavjet djevičanstva bio je vrhunac toga zanosa. Duh je Sveti bio tu. Bio je to posebni susret Marije i Duha Svetoga.

* * *

Treći je takav posebni i značajni susret Marije i Duha Svetoga bio pod križem.

Poznato vam je kako govori Sveto pismo da je Isus prinio svoju žrtvu Duhom Svetim. Kalvarija je bila sva obavijena plamenom ljubavi. Plamenom Duha Svetoga izgorjela je Isusova žrtva na križu.

A pod križem je stajala njegova majka. Tako nam pripovijeda evanđelje. Plamen ljubavi, plamen Duha Svetoga kojim je gorjela Kalvarija povukao je u sebe i Marijino srce, zapalio je i Marijinu dušu. Marija je postala jednom žrtvom s Isusom Kristom. Zato je i gorjela istim plamenom Isusa Krista. To je bio veliki susret Marije i Duha Svetoga.

* * *

No to su bili samo posebni susreti, pojedinačni susreti Marije i Duha Svetoga. A cijeli je Marijin život bio samo jedan trajan susret među njima. Za nju je neprestano vrijedila riječ anđeoskog pozdrava: Zdravo, milosti puna. Čitav je život Marijin bio ispunjen milošću. Nije zato bilo časa kad Marija ne bi bila doživljavala susret s Duhom Svetim, djeliteljem milosti. A što da kažemo za Mariju kao djeliteljicu i posrednicu milosti? Ne ide li time Marija kao ruku pod ruku s Duhom Svetim, s prvim izvorom i djeliteljem milosti? Marija je kao cijev koja spaja svijet s Duhom Svetim, izvorom milosti. Pa kao što nema časa kad se svijet ne bi natapao milošću, tako i nema časa kad Marija ne bi bila spojena s Duhom Svetim da po njoj svijetu dotiču milosti.

* * *

Ne trebamo se dakle čuditi ako danas slavimo zajedno Duha Svetoga i Mariju. Nije čudo da je blagdan Duha Svetoga za nas i proštenje Majke Božje. Nije to čudo jer je to naše sveto pravo.

Ali baš zato naše slavlje Marije zajedno s Duhom Svetim zbog Marijinih susreta s tim Duhom, samo nas po sebi podsjeća i na našu vezu koju imamo s tim Duhom, sjeća nas naših susreta s Duhom Svetim. Dozovimo si malo u pamet te susrete!

Prvi i osnovni susret čovjeka s Duhom Svetim sveto je krštenje. Rekli smo da se na krstu rađamo vodom i Duhom Svetim. Duh Sveti kog sveti Pavao naziva duhom posinovljenja svojim ognjem spali sve nečisto u našim dušama i svojom vodom opere sve blato s naših duša, a tada dušu napuni tolikom ljubavlju da ona glasom Duha Svetoga usklikne: Aba, Oče. Po Duhu Svetom posta-

jemo Božjom djecom i primajući Duha Svetoga primamo kaparu neba kojega postajemo baštinici. Duh Sveti je duša Isusova otajstvenog tijela pa i nas zahvati i sjedini s Kristom.

To je prvi i osnovni susret čovjeka s Duhom Svetim. A odmah znadete i najznačajniji susret kršćanina s Duhom Svetim. Taj se zbiva polaganjem biskupovih ruku kod sakramenta svete potvrde. Za kršćanina je taj sakramenat njegovi Duhovi. U tom se sakramentu ponavlja što su doživjeli apostoli s Marijom na dan Duhova u Jeruzalemu. U prva su se kršćanska vremena kod tog sakramenta ponavljali i isti čudesni znakovi kao i na prve Duhove.

Ali ne samo kod svetog krsta i svete potvrde susreće se kršćanin sa Svetim Duhom. Kod svih sakramenata ostvaruje se taj susret. U svima, naime, sakramentima primamo milost jer su sakramenti izvori milosti. A gdje je milost, tamo je i Duh Sveti, izvor milosti. A tko bi nabrojio i druge susrete kršćanina s Duhom Svetim! Sveti Pavao govori na pr. o susretu s Duhom Svetim kod kršćanske molitve. Kršćanin ne moli sam. S njime moli Duh Sveti neizrecivim uzdisajima. A Isus govori kao o prvom plodu kršćanske molitve upravo o Duhu Svetomu.

No što ja govorim o pojedinačnim susretima kršćanina i Duha Svetoga? Nije li kršćanski život kao i Marijin život sav samo jedan susret s Duhom Svetim? Lijepo kaže jedan veliki i pobožni francuski biskup, kardinal Pie: Čovjek se sastoji iz tijela i duše, a kršćanin iz tijela i duše i Duha Svetoga. On je, međutim, time samo ponovio misao svetoga Pavla da je kršćanin spoj čovjeka i Duha Svetoga. Ako je, naime kršćanin u pravom smislu kršćanin, a to znači ako je u posvetnoj milosti koja ga čini živim udom Isusa Krista, Kristova otajstvenog tijela, nužno u sebi nosi Duha Svetoga. On je, naime, povezan s dušom otajstvenog tijela, a to je Duh Sveti. A ako kršćanin i istjera Duha Svetoga smrtnim grijehom iz svoje duše, još u njemu ipak postoje djela Duha Svetoga, kao što je vjera i ufanje. A gdje je djelo, tamo je u nekom smislu i tvorac tih djela.

Tako se kršćanin u svome kršćanskom biću sastaje s Duhom Svetim. A sastaje se i u svojim djelima. Kao što bogoslovi uče da su Kristova djela bila bogočovječja djela, djela Boga i čovjeka ,tako se može reći i za djela kršćanina kao kršćanina da su djela čovjeka i Duha Svetoga. Ona su djela u kojima uz čovjeka sudjeluje Duh Sveti: čovjek radi po svojoj naravi, a Duh Sveti s njime po svojoj milosti. Cijeli je dakle kršćanski život uistinu samo velik susret čovjeka i Duha Svetoga.

* * *

Toga nas evo sjeća današnji spoj slavlja Duha Svetoga i Marije. Kao što je Marija imala susrete s Duhom Svetim, tako ih imamo i mi. Ostaje jedino pitanje da li su naši susreti s Duhom Svetim tako srdačni i slatki kao što su bili susreti Marije s tim Svetim Duhom.

To neka bude naša molitva danas Duhu Svetome i Mariji da u svojim susretima s Duhom Svetim osjetimo istu sreću i isti blagoslov koji je osjećala Marija, pa da Duh sveti i u nama izvede čudesna djela kakva je izveo svojim susretima u Mariji. Amen.

Trsat, 1964.

Presveto Trojstvo

MARIJA I PRESVETO TROJSTVO

Pregled: Litanije Marijine započinju zazivima presvetog Trojstva da nas podsjete na Marijinu vezu s presvetim Trojstvom.
Mariji je prvoj objavljena tajna presvetog Trojstva.
A ona ima i nutarnje životne veze s božanskim Osobama:
kao majka Božjemu Sinu,
kao družica utjelovljenom Božjem Sinu.
kao majka jedinoga Sina s nebeskim Ocem,
kao prva kćerka tog Oca.
kao hram Duha Svetoga,
kao sudjeljiteljica milosti s Duhom Svetim
Zato i nas povezuje s presvetim Trojstvom.

Svi vi znate litanije Majke Božje, litanije lauretanske. To su zazivi koje kršćansko srce bezbrojno puta ponavlja u štovanju Majke Božje. U tim zazivima kršćansko srce obasiplje nebesku Majku svim mogućim cvijećem njezinih odlika da raznježi njezino majčinsko srce pa da za nas moli Boga te nas žarče zagovara kod Boga Ti zazivi započinju sa Sveta Marijo ,moli za nas da svrše s Kraljice mira, moli za nas ili u franjevačkim crkvama: Kralice reda Manje braće, moli za nas, tako da svih zaziva ima 49, odnosno 50.

Pa ipak te litanije Majke Božje ne započinju odmah sa zazivima Majke Božje. I ako su one određene za štovanje Majke Božje, ipak započinju zazivima koji su upravljeni samome Bogu ili ako hoćemo točnije, koji su upravljeni Osobama presvetog Trojstva: Gospodine, smiluj se, Kriste smiluj se, Gospodine smiluj se, pa onda Oče nebeski Bože, Sine Otkupitelju svijeta Bože, Duše Sveti Bože. A kad se obratila k pojedinačnim Osobama, zanese se u zaziv osobama zajedno. Crkva zazove cijelo presveto Trojstvo zajedno: Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj nam se!

No zar se mora čuditi što Marijino slavlje započne slavljem presvetog Trojstva? Ta sva je slava Marijina samo slava presvetog

Trojstva! Ta je slava samo odraz veze koje je Marija imala s presvetim Trojstvom. Sve su Marijine odlike samo zrake sunca presvetog Trojstva. Mislim zato da danas dok slavimo presveto Trojstvo, a došli smo da proslavimo blaženu Djevicu Mariju svibanjskom pobožnošću, bit će vrijedno ako malo izbližega pogledamo odnos i vezu koju je Marija imala i ima s presvetim Trojstvom kao izvorom svoje uzvišene slave.

* * *

Prije svega, već sama činjenica da je Bog otkrio Mariji kao prvoj na svijetu tajnu presvetog Trojstva dovoljno svjedoči koliko je Bog htio nju povezati s presvetim Trojstvom. Što je ,naime, značila vjest koju je anđeo donio Mariji kod navještenja nego otkrivanje tajne presvetog Trojstva? Na prvi pogled jasno je da je to bila vijest o utjelovlenju Sina Božjega. — Ti češ začeti i roditi sina — tako anđeo govori Mariji. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega, ili kako još jasnije malo dalje isti anđeo govori: Zvat će se Sin Božji. Anđeo dakle otkriva Mariji da Bog ima Sina i prema tome da je Bog Otac. A malo kasnije anđeo otkriva Mariji i treću Osobu u Bogu: — Duh Sveti sići će na tebe i Sila će te Svevišnjega osjeniti.

To je dakle izvještaj iz navještenja kako ga je sama Marija opisala i predala prvoj Crkvi. Nitko ne može tvrditi da Duh Sveti nije mogao prosvjetliti pamet blaženoj Djevici te ona i razumije riječi koje joj je anđeo govorio. Ona je te riječi zapamtila. Bog joj je te riječi predao. Nije joj govorio tuđim jezikom koji Marija ne bi shvaćala. Ona je bila pozvana u najbliže veze s presvetim Trojstvom. Sigurno je zaslužila da se barem donekle i svojom pameću i umom približi tajni presvetog Trojstva. Bog joj nije uskratio tu milost prosvjetljenja. Tako je ona bila prva koja je ušla u tajnu presvetog Trojstva.

* * *

Ali kad je Marija kod tog prvog svog svjesnog sastanka s presvetim Trojstvom izrekla svoju riječ: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj, tad se zbio događaj koji je Mariju stvarno i životno uzdigao do samih visina presvetog Trojstva uvukavši je da govorimo ljudskim jezikom, u samu obitelj presvetog Trojstva. Tada je naime, Marija postala majkom jednoj Osobi od presvetog Trojstva. Marija je postala majkom Sinu Božjemu.

Materinstvo Božje, materinstvo Sinu Božjemu, temeljni je odnos kojim se Marija povezala s presvetim Trojstvom. Iz njega zapravo izviru svi drugi odnosi koje je Marija stekla prema presvetom Trojstvu ili pojedinim Osobama presvetog Trojstva. Taj temeljni odnos nije samo neki lijepi pjesnički ukras na liku blažene Djevice Marije. On je najstvarnija činjenica: kao što je Bog Otac pravi otac Sinu Božjemu tako je i Marija prava majka istome Sinu Božjemu.

Marijino je materinstvo najsavršenije materinstvo. Ono je upravo najsličnije Božjem očinstvu. Kao što Bog daje čitavu božansku narav svojemu Sinu, tako i Marija majka daje čitavu njegovu tjelesnu narav. Ona je djevica i majka. Isus nije imao ništa od zemaljskog oca jer je sve imao samo od svoje majke. Kod rađanja Sina Božjega kao čovjeka samo Marija ima roditeljski odnos i nitko drugi na ovome svijetu.

To je temeljni odnos Marije prema jednoj božanskoj Osobi, i to prema drugoj božanskoj Osobi, prema Sinu Božjemu. No prema tom Sinu Božjemu Marija ima i drugi odnos po njegovoj službi i zadaći za koju je on došao na svijet i postao čovjekom.

Kako znate, Bog je odvijeka zamislio i odredio da njegov Sin postane čovjekom kao najuzvišeniji ideal čovjeka, prauzor čovjeka i kralj i svrha svega stvorenja. On je prva Božja misao u planu stvaranja. Kao sliku tog prauzora čovječanstva Bog je stvorio prvog zemaljskog čovjeka, a to znači Adama. Adam i znači zapravo čovjek. Taj prvi Adam bio je slika koja je naviještala drugog Adama, pravog čovjeka, ideal čovještva u Isusu Kristu.

Ali kao što je Bog prvom Adamu dao družicu koja će biti njemu slična i združio ju je s Adamom u ljubavi kao zaručnicu i ženu. Tako je u Božjem planu i pravi Adam, Isus Krist, odmah dobio i svoju družicu koja će biti s njime združena u ljubavi. A to je nova Eva, blažena Djevica Marija. Ona je kao Eva imala postati majkom svih živih. Iz ljubavi Kristove i Marijine imala su se roditi sva Božja djeca na zemlji.

To je, evo, odnos Marije prema drugoj božanskoj Osobi, prema Sinu Božjemu.

* * *

Ali odnosom prema drugoj božanskoj Osobi Marija je dobila i svoj odnos prema prvoj Osobi, prema Bogu Ocu. Kao majka Sinu Božjemu Marija je majka istom sinu kome je Bog otac. Istom sinu kome je vječni Otac klicao: Ti si Sin moj, ja sam te danas rodio, mogla je i blažena Djevica kliknuti: Ti si sin moj, ja sam te rodila. I ako s drugoga temelja. Bog Otac zove Isusa svojim sinom jer ga rađa po njegovoj božanskoj naravi a Marija ga zove sinom jer ga je rodila po njegovoj čovječjoj naravi. Tako Bog Otac i Marija majka imaju zajedničkog sina kao što i na zemlji imaju zajedničko dijete zajednički očevi i majke. I još više! Zemaljski otac i zemaljska majka zovu svojim djetetom isto dijete, ali mu oni daju samo dio njegove čovječje naravi. A Bog Otac daje svojemu Sinu čitavu njegovu božansku narav, a Marija daje istom sinu čitavu njegovu čovječju tjelesnu narav. Pa ako nema ništa što bi toliko povezalo muža i ženu kao što ih poveže njihovo zajedničko dijete, njihovo očinstvo i materinstvo prema istom djetetu, koliko je onda Marija pvezana s Bogom Ocem dok je povezana s njime u svojem zajedničkom sinu, Isusu Kristu?

No Marija ima i drugi poseban odnos prema Bogu Ocu. Taj izlazi iz drugog odnosa prema Bogu Sinu. Rekli smo, naime, da je Marija dana Isusu kao nova Eva novom Adamu da mu bude družicom. Ali kao što je Bog htio da Eva bude nešto jedno s Adamom i time što je iz njega stvorena i time što je za njega stvorena da se sjedini da budu dvojica u jednom tijelu, tako je Bog htio da i nova Eva bude stvarno nešto jedno s Novim Adamom, da Marija bude jedno s Isusom Kristom. Krist je određen da bude glavom, a Marija njegovim tijelom. Marija je prajezgra Crkve. No time što je Marija jedno s Kristom prima i njegovu značajku Božjega djetinjstva. Krist je Sin Božji i svi koji su u Kristu postaju djecom Božjom. Tako je i Marija koju je Bog prvu u Kristu zamislio i prva kćerka Boga Oca među čistim stvorenjima. Zato Crkva riječima knjige Mudrosti govori o Mariji kao o prvorođenoj kćeri, rođenoj prije svakog stvorenja.

* * *

No Marija koja ima tako divne odnose i veze sa Sinom i Ocem ima i svoje posebne odnose i prema Duhu Svetome.

Svaka duša u milosti Božjoj stan je Duha Svetoga, hram je Duha Svetoga, kako kaže sveti Pavao. Koliko je onda stan i hram Duha Svetoga Blažena Djevica Marija koju je sam nebeski anđeo pozdravio: Zdravo milosti puna! A tko bi dušu mogao učiniti djetetom Božjim i sjediniti je s Kristom da bude njegovo tijelo nego jedini Duh Isusa Krista? Jer onaj je Kristov koji ima Duh Kristov, po riječima istoga apostola. No što da idemo dalje? Nije li sam anđeo kod navještenja najavio Mariji: Duh Sveti sići će na tebe i Sila ćete Svevišnjega osjeniti? Kao što je na kovčeg zavjetni u jeruzalemskom hramu sišla u slici oblaka Božja slava, tako je i na Mariju kod utjelovljenja Sina Božjega sišao Duh Sveti. Ona je postala kovčegom zavjetnim Novoga zavjeta. Ona je kovčeg novozavjetnog Božjeg hrama koji je Bog sagradio u svojem narodu da prebiva među njima. Duh Sveti kao sjajan oblak obuhvaća taj kovčeg kao što je obuhvatio Krista na gori Taboru.

Tako je Marija posvema prožeta Duhom Svetim. Ali je ona napunjena Duhom Svetim ne samo za sebe nego da prelijeva tog Duha i na sva druga stvorenja. Ona je milosti puna da i sve druge ispuni milošću Duha Svetoga. Ona je hram Duha Svetoga da se po tom hramu Duh Sveti nastani u svijetu. Ona je postala nositeljem Duha Svetoga svijetu. Sva milost Duha Svetoga dolazi svijetu po Mariji. Marija je postala suradnicom Duha Svetoga dok dijeli darove svijetu. Po Marijinim rukama Duh Sveti dijeli te darove i milosti čovječanstvu.

* * *

Sve nam to doziva u pamet današnji blagdan presvetog Trojstva na pogled naše nebeske Majke Marije. Današnji nam blagdan

doziva u pamet sjajne odnose i veze naše nebeske Majke s presvetim Trojstvom.

A dok promatramo sve te sjajne odnose i veze Marije s presvetim Trojstvom, samo po sebi će nam doći na usne pitanje: A tko bi onda mogao i nas bolje povezati s presvetim Trojstvom od te naše majke Marije koja je s njime toliko povezana? To je upravo i zadatak te naše majke! Ona je kao most svijetu do presvetog Trojstva kao što je most presvetom Trojstvu do svijeta. Po Mariji je Bog Otac poslao svijetu svojega Sina. Po Mariji je Sin Božji došao svijetu. Po Mariji Duh Sveti radi na svijetu. Ali zato po Mariji i samo po Mariji svijet nalazi put do Boga kao svog Oca u njegovu Sinu. Po Mariji, naime, i samo po Mariji nalazimo Isusa kao svog brata. Po Mariji i samo po Mariji nalazimo riznice milosti Duha Svetoga. Zato ćemo po Mariji naći i vječni život presvetog Trojstva, a to je naše vječno blaženstvo. Amen.

Slavonski Brod, 1970

Srce Marijino

SRCE MARIJINO I DJEVOJAČKO SRCE

Pregled: Simboli Marijina srca:
iz njega izrasta ljiljan — čistoća,
u njega zaboden mač — boli i žalosti
ovjenčano ružama — radosti
iz njega suklja plamen — ljubav.
Djevojke su prve pozvane da budu slika Marijina srca.

Sigurno ste čuli kako sveta Margareta Marija Alacoque opisuje svoje veliko viđenje presvetog Isusova Srca. Vidjela je to presveto Srce na prijestolju plamenova, probodeno dubokom ranom, okrunjeno vijencem oštroga trnja, a iz njega se dizao križ. Srce je Isusovo time našlo svoje simbole ili znakove da se predstavi svijetu. I s tim simbolima ga kršćanski slikari i prikazuju.

No kad je kršćansko srce zaželjelo da kraj Isusova Srca stavi i srce njegove Majke, kad je uz Isusovo Srce željelo staviti Marijino srce, bilo je prisiljeno da prema uzoru na te simbole Isusova Srca pronađe i simbole, znakove Marijina srca. I u tome su se u posljednje vrijeme natjecali različiti slikari.

Jedan je slikar uspio to na poseban način ostvariti. Naslikao je Mariju sa srcem na prsima. A to srce sa svojim simbolima. Kao što se iz Isusova Srca diže križ, tako se iz Marijina srca diže ljiljan Kao što je Kristovo srce ranom probodeno, tako je Marijino srce probodeno dugim oštrim mačem. Kao što je Isusovo Srce okrunje-

no trnjem, tako je Marijino srce okrunjeno ružama. A kao što iz Isusova Srca suklja plamen, tako suklja i iz Marijina. U tom su njihova srca jednaka. To je dakle slika Srca Marijina sa svojim simbolima.

* * *

Prije svega simbol je tog srca ljiljan koji izrasta iz srca. Taj je ljiljan predivan znak i simbol prve značajke Marijina srca kog Crkva neprestano zove prečistim i neokaljanim srcem.

Postoji lijepa priča koja dočarava kako je ljiljan došao na svijet. Kad su Adam i Eva bili istjerani iz raja — pripovijeda ta priča — Bog se smilovao toj dvoje nesretnika, pa im je dao anđela kao pratnju u život. No njihovo je srce ostalo neutješno kad su se morali rastati s prekrasnim cvjijećem svojega raja. Zato zamole Boga da im barem jedan cvijet dade kao uspomenu na izgubljeni raj. Bog im doista ispuni molbu i pruži im jedan cvijet iz raja. Bio je to bijeli ljiljan.

To je samo priča. Ali ta je priča našla u Marijinu srcu najdivnije ostvarenje. Marijino je srce pravi raj zemaljski. Iz zemlje tog vrta želio je Bog izvesti tijelo novoga Adama .Dok je cio svijet bio istjeran iz raja, u Marijinu je srcu ostao kutić tog raja. Marija je bila začeta u prvotnoj nedužnosti raja zemaljskoga. Njezino je srce bilo kao kap jutarnje rose raja zemaljskoga.

A baš odatle je niknuo najljepši cvijet tog srca. Iz rajske nedužnosti izrasla je u Marijinu srcu klica prebijelog ljiljana njezina djevičanstva. Iskonska nedužnost bezgrešnog začeća koja nije znala za požudu, a koja je cijelim srcem letjela k Bogu, rascvala se u Marijinu srcu bijelim laticama ljiljana djevičanstva. Kad je Marija pred anđelom uskliknula: Kako će to biti kad ja ne poznam muža, kad sam ja cijelo svoje biće ,srce i tijelo potpunoma predala Bogu, tad se na našoj zemlji u svem svojem sjaju i bjelini pokazao ljiljan zemaljskoga raja.

Toga nas sjeća prvi simbol Marijina srca koji se diže iz tog srca.

* * *

Da shvatimo drugi simbol tog srca, oštri mač koji ga okrutno probada, nije potrebno tražiti u legendama. Samo nam sveto evanđelje pokazuje taj mač koji je probo Marijino srce.

Kad je starac Šimun uzeo u ruke Marijinu žrtvu koju je Marija donijela u jeruzalemski hram, bijelo Marijino Janje, maloga Isusa, njegovo je oko ponio Duh Sveti u blisku i daleku budućnost. Pred njegovim se okom pokazao strahovit bijes kojim će sotona i ljudi zajurišati na to Djetešce. On je ugledao i sve boli koje će mu ti njegovi neprijatelji zadati. Ali u isti čas pred njegovim očima zasjala je u svem svojem mučeničkom sjaju i krvava rana Marijina srca. On je gledao mač, oštriji od svakog zemaljskog mača, koji će doprijeti ne samo do tjelesnog srca nego će prodrijeti do same duše

da probode srce same Marijine duše. — I tebi će samoj mač probosti dušu! Tako je tada uskliknuo Duh Sveti kroz usta starca Šimuna.

Mač u srcu majke Marije — to je Marijina bol, to je Marijina žalost. Taj je mač spojio srce Majke sa Srcem njezina Sina i bol Sina s bolju njegove Majke .Po tom je maču Marijino srce postalo kao more puno boli svoje i svojega Sina.

Ali to je more postalo izvor života. Kao što je na početku svijeta more bilo izvor života zemaljskoga, tako je i more boli u srcu Isusove majke postalo izvorom života nebeskoga. Rana na Isusovu Srcu dokaz je njegove smrti. Mač u srcu majke Marije dokaz je života. U svojim bolima Marija je postala majkom. Taj je mač zato dokaz porođajnih boli u kojima je Marija sav svijet rodila za nebo.

Tako je mač u Marijinu srcu simbol žalosti ne samo majke Isusove nego i majke cijeloga čovječanstva.

* * *

A što znače ruže oko Marijina srca? Zašto je Marijino srce okrunjeno ružama?

U knjizi Mudrosti čitamo o bezbožnicima kako pozivaju svoje drugove: Ovjenčajmo se ružinim pupoljcima dok ne uvenu! Zar možda ruže oko Marijina srca znače nešto slično tome? Zar te ruže znače životne radosti? Doduše, Marija je imala u svom srcu radosti. I te radosti predstavljaju ruže na njezinu srcu. Ali te ruže radosti nisu bile radosti ovoga svijeta. To nisu ruže kojima cvate zemlja, prokleta od Boga. Užitaka i slasti ovoga svijeta Marijino srce nije bilo željno. — Raduje se duh moj Bogu spasu mojemu — tako je klicalo Marijino srce.

Ruže dakle na Marijinu srcu znače dakle radosti, ali radosti u Bogu. Bile su to radosti koje je Marija crpila iz svojih kreposti. Svaka je krepost bila kao ruža na Marijinu srcu. Svojim je krepostima Marija veselila Božje srce. A time je Marija punila veseljem i svoje srce.

* * *

A da li je potrebno isticati što znači plamen kojim suklja Marijino srce poput Isusova Srca? Taj je plamen žarkog ognja kojim gori zapaljeno vječnim ognjem. Taj je plamen znak ognja kojeg je u njemu zapalila božanska Ljubav, Duh Sveti.

Duh će Sveti sići na tebe — tako je obećao anđeo Gabrijel Mariji kod navještenja. Taj je Duh Sveti zapalio u Marijinu srcu toliki oganj da se iz tog ognja rodio život samoga Boga. A što je onda Duh Sveti učinio u samom Marijinu srcu u kojem se nastanio? Već u prvom času Marijina začeća kad je Duh Sveti unaprijed preplavio Marijino srce svojim ognjem ljubavi, taj je oganj bio toliko jak da je pročistio samo Marijino začeće. U njemu je izgorjela svaka zemaljska misao i želja. Bio je toliko jak da je rasplamtio Ma-

rijino srce puninom milosti. Bio je toliko jak da se iz punine tog plamena zapalio čitav svijet. Marija je privukla oganj Duha Svetoga na čitav svijet.

Shvaćamo li dakle što znači plamen koji se diže iz Marijina srca? Znači ljubav i milost Duha Svetoga koji napunja Mariju da ispuni čitav svijet. Plamen iz Marijina srca plodna je ljubav tog srca koja je rodila Boga i koja sve nas rađa za nebo.

* * *

To su, evo simboli Marijina srca! To su znakovi koji divno predstavljaju srce naše nebeske Majke! Ali baš ti simboli Marijina srca imali bi biti i simboli naših srdaca. Zar simboli srca majke ne bi imali biti i simboli srca njezine djece? Pravo je da djeca nose u sebi srce svoje majke.

Marijino je srce bilo vjerna slika srca njezina Sina. Ili ako hoćete bolje, Isusovo je srce bilo vjerna slika Marijina srca. Isus baš zato nije htio imati na zemlji oca da mu srce bude slika samo majke. Ne bi li onda dolikovalo da i naša srca, srca otajstvenog Krista, budu posvemašnja slika srca svoje nebeske majke?

Svi bismo morali imati srce po uzoru Marijina srca, svi bismo morali nositi u grudima samo Marijino srce. Ali ipak netko bi to morao više od svih drugih. Netko je pozvan više od drugih da bude slikom Marijinom i da mu srce bude slikom Marijina srca. A to su one koje kao da predstavljaju Mariju na svijetu. To su kršćanske djevojke. Srce kršćanske djevojke moralo bi biti srce Marije. Djevojačko srce — Marijino srce!

* * *

Kršćanske djevojke da li je vaše srce doista Marijino srce? To je prvo pitanje koje postavlja na vas samo Marijino srce.

Mi živimo u svijetu kada su nebrojena srca djevojačka postala kao prokleta zemlja na kojoj raste samo trnje i drač. U baruštini tih srdaca kao da ne može izrasti drugo nego otrovno cvijeće među kojim se savijaju i oko kojeg se pletu paklene zmije. Ili zar se ne osjeća pakleni zadah kojim odišu nečista srca mnogih djevojaka?

Kako je dakle divno ako se nađe u kojem djevojačkom srcu još koji kutić zemaljskog raja u kojem niče rajsko cvijeće bijelih ljiljana!

Koja od vas ne zna za nježnu modernu sveticu, svetu Mariju Goreti? Za svoje je djevičanstvo ona pošla u smrt. A takvih Marija Goreti bilo je više i u moderno doba. Samo da spomenem jednu od njih. Ana de Rosa bila je djevojka od 18 godina u Napulju. Bilo je to 1893. godine. Jedan nasilni mladić navalio je na nju. Ona je uskliknula: Radije umrijeti, nego Boga uvrijediti i svoju nevinost izgubiti! Pod udarcima tog mladića ona je pala mrtva.

Ta siromašna djevojka bila je pokopana kao kneginja. Svu zasutu cvijećem osam je konja vuklo njezina svečana mrtvačka kola. Svećenici, bijelo obučene djevojčice i djevojke, vojnici ,nepregledne mase svijeta, zvonjava svih napuljskih crkava, kiša cvijeća s prozora i balkona otpratili su je na počinak. Sam kardinal nadbiskup Napulja blagoslovio je njezino mučeničko tijelo. Bila je to prava slika nebeskog slavlja djevice i djevičanstva.

Svako bi kršćansko djevojačko srce moralo biti takvo srce u kojem raste bijeli ljiljan barem do njezina kršćanskog braka. A kako bi bilo divno da i u naša vremena bude opet takvih djevojačkih srdaca koja bi se poput velikih svetih djevica odlučile da poput Marije do smrti sačuvaju svoje ljiljane i da ih izruče samome Bogu! One bi doista nosile Marijino srce u svojim grudima.

* * *

Ali kršćanska djevojka mora znati presaditi iz Marijina srca ne samo ljiljan nego i mač. Srce kršćanske djevojke mora biti ne samo djevičansko nego i mučeničko srce.

Svaka je djevojka određena da bude mučenica jer je određena da bude majka. Majčinstvo je smisao djevojačkog srca. Ili je određena da bude tjelesna majka ili da bude duhovna majka. Žensko biće koje nije u svom životu ni tjelesna ni duhovna majka promašilo je svoj život. A što je svako majčinstvo nego mučeništvo? Majka je život koji umire da drugi živi.

Baš zato djevojka ako želi ispuniti cilj svoga života u materinstvu mora biti pripravna na mač koji će joj se zabiti u srce. Djevojka koja nije naučila biti spremnom na žrtvu nikada neće biti pravom majkom. Upravo zato i ima danas tako malo majki, a više krvnica na svijetu. Od svog djetinjstva one su se naučile samo uživati i trčati za uživanjem. A tko želi samo uživati, taj će prije piti tuđu krv nego da za drugoga dade svoju krv, kako to mora učiniti majka za svoje dijete.

* * *

A što da kažemo za vijenac ruža kojim je ovjenčano Marijino srce? Ne bi li taj vijenac divno prstajao na svako djevojačko srce? Ne bi li dolikovalo da srca kršćanskih djevojaka budu ovjenčana vijencem Marijinih kreposti?

Ljepota je ideal svake djevojke. Zemaljska je ljepota ideal djevojaka ovoga svijeta. Nebeska je ljepota zato ideal djevojaka drugoga svijeta, ljepota kršćanske djevojke. Flavia Domitilla, djevojka iz prvih kršćanskih vremena, bila je visokog roda rimskog najvišeg plemstva i zaručena za Aurelijana, odličnog zaručnika jednakoga roda. Da se dopadne svom zaručniku, cijeli je gotovo dan bila pred zrcalom da se poljepša i dotjera. No jednom joj njezin rob Nerej rekne: O gospodarice, kad bi htjela toliko vremena upotrijebiti za svoju dušu da je učinite lijepom za nebeskog zaručnika, kako bi bila blažena i sretna! Te su riječi kršćanskog roba toliko djelovale na

tu odličnu djevojku da se počela zanimati za kršćansku vjeru. Pokrstila se. Odrekla se i zemaljskog zaručnika, te zajedno s Nerejem i Ahilejom pretrpila mučeničku smrt za svog vječnog zaručnika pod carom Trajanom.

Već sveti Petar piše kršćanskim ženama: Ne kitite sebe izvana pletenjem kose i postavljanjem zlata i sjajnim haljinama ,nego kitite sakritoga čovjeka srca s neraspadljivim nakitom krotka i mirna duha. Krepostima se kitite! To je Marijin vijenac na srcu kršćanske djevojke!

* * *

A da li smije manjkati na srcu kršćanske djevojke i posljednji simbol Marijina srca? Smije li manjkati plamen ljubavi kojim je gorjelo Marijino srce?

Ljubav! Ima li čarobnije riječi za djevojačko srce? O čemu to srce više sanja nego o ljubavi? Kao da su svi kucaji djevojačkog srca usmjereni samo prema toj meti, prema jedinoj ljubavi. Kao da to srce nije za drugo stvoreno nego da bude ognjište na kojem će se zapaliti veliki oganj ljubavi.

Ali koliko puta taj oganj ljubavi koji se zapali u srcu premnoge djevojke, nije vatra duha, a kamo li Duha Svetoga koja je gorjela u srcu majke Marije .Koliko puta je to samo vatra tijela i tjelesne požude! Kolikoj su već djevojci opržena anđeoska krila na vatre te ljubavi!

Za kršćansku djevojku nijedna ljubav, pa makar započela u tijelu ne smije svršiti u tijelu. I tjelesna ljubav kršćanskoj djevojci mora biti prožeta ognjem Duha Svetoga. Ljubav koja ne smjera prema oltaru, koja ne smjera prema sakramentu ženidbe, gdje Duh Sveti posvećuje zemaljsku ljubav i pretvara je u ljubav Isusa i Marije, u ljubav Isusa i Crkve, to nije ljubav kršćanske djevojke. Svaka takva ljubav nije zapaljena na nebeskom plamenu Duha svetoga nego na paklenom plamenu nečistoga duha. Prva ljubav svakoga srca, pa i djevojačkog, pripada jedinome Bogu. Samo djevojka koja ljubi Boga može ljubiti pravo i sveto i svoga zemaljskog zaručnika.

Neka dakle srce kršćanske dejvojke plamsa plamenom, ali plamenom nebeskim, a ne paklenim! Tada će to srce biti doista srce majke Marije. Ali tada današnji blagdan, blagdan srca Marijina, bit će slavlje ne samo Marijina srca, nego i vašega srca. Slavilo bi ga nebo i zemlja ,sada i u vječnosti. Amen.

Slavonska Požega, 1960.

Dodatak

1. nedjelja Došašća

KRALJICA PATRIJARHA

Pregled: *Došašće sjećanje na patrijarhe.*
Ali ujedno na Mariju.
Ona je kraljica patrijarha:
ona je jezgra njihove nade,
u njoj je punina njihove nade,
po njoj je ispunjena osobito nada Abrahama, Izaka i Jakoba.
A napose im je kraljica jer su oni Crkva kao počeci Božjega kraljevstva.
Značenje štovanja Kraljice patrijarha:
obzirom na pretpovijesne narode,
na poganske narode,
na židovski narod.

Današnjim danom započinjemo sveto vrijeme Adventa ili Došašća. To je vrijeme za Crkvu prije svega vrijeme uspomene i sjećanja na tisućljetno čekanje i očekivanje Spasitelja svijeta. Vremenom Adventa danas čekamo Božić, na rođenje Krista u Betlehemu, na uspomenu kako su ljudi čekali to rođenje od dana prvog grijeha do prvoga Božića. Nekada su mislili da je to čekanje trajalo četiri tisuće godina. Danas se, međutim, znade da je to čekanje trajalo neizrecivo dulje. Neki već govore o stotinama tisuća, da ne govorimo o desecima tisuća godina. Počeci naime roda ljudskoga sve više odmiču u tamu tisućljeća.

No u toj tami tisućljeća, kao na tamnome nebu svijetle zvijezde, probijaju svijetli likovi koji premošćuju ta tisućljeća. Bog je u raju zemaljskom obećao svijetu i dao nadu u Spasitelja. Bog je čovječanstvu dao vjeru u Spasitelja. I on nije htio da ikada sa svijeta nestane te vjere i nade u Spasitelja. Zato si je odabirao ljude koji će biti u tim tamnim tisućljećima čovječanstva kao neki štafetni nositelji olimpijske vatre vjere i nade u Spasitelja.

Ti su odabrani Božji ljudi predavali svojem potomstvu tu vatru nade i vjere u Spasitelja. Svojim očinskim ugledom oni su dakle prenosili tu vjeru i nadu. Zato se i zovu patrijarsima, a to bi značilo velikim ili davnim ocima, prvotnim ocima.

No to očinsko prenošenje vatre prvotne objave počelo je prijetiti da će se ta predaja izgubiti u velikoj noći krivoboštva koja je sve više padala na svijet. Izgledalo je da će se njezino svjetlo rasplinuti u tami laži i zabluda. Zato je Bog posebno izabrao jednog muža kojemu je rekao: Ostavi svoju kuću i svoga oca i idi u daleku zemlju, daleko od svoga roda. Bog ukida staro očinstvo da stvori novo. Ja

ću te postaviti ocem mnogih naroda — tako reče Bog tom čovjeku. On je, prije svega, imao postati ocem jednoga naroda koji će biti Božji narod. Tom će narodu biti upravo prvotna svrha da čuva i predaje štafetnu vatru vjere i nade u Spasitelja. Taj je muž bio Abraham sa svojim sinom Izakom i s njegovim sinom Jakobom postali su novi praoci naroda, čuvara vjere i nade u Spasitelja. Oni su na poseban način dobili ime patrijarha, velikih očeva s većim pravom nego što su to ime nosili prijašnji patrijarsi.

Vrijeme nas dakle Adventa prenosi u te davne dane čovječanstva. Prenosi nas, prije svega, k ovim velikim muževima, praocima vjere i nade čovječanstva. Prenosi nas k svetim patrijarsima.

* * *

Ali dok oko Crkve leti k tim velikim muževima prvih i dugih tisućljeća svijeta, dok Crkva svoje oko pase na tim zvijezdama tamne noći svijeta, to se njezino oko samo po sebi zaustavlja na divnom mjesecu oko kojega se skupljaju sve te zvijezde. prema kojemu sve te zvijezde i gledaju. Dok Crkva misli na svete patrijarhe, ona se obraća Kraljici patrijarha. Vrijeme je Adventa ne samo vrijeme posvećeno patrijarsima ,nego i posvećeno Mariji, Kraljici patrijarha.

Među liturgičarima, a to znači ljudima u Crkvi koji se posebno bave bogoslužjem, našlo se u posljednje vrijeme takvih koji su prigovarali čak i pučkom štovanju B. D. Marije koje se obavlja u mjesecu svibnju pod izlikom da posebna pobožnost k Mariji spada u vrijeme Došašća, a ne poslije Uskrsa. Makar je taj prigovor neumjestan, ipak dostatno pokazuje kako je Mariji posebno mjesto upravo u Adventu. U prijašnja vremena postojale su tako zvane Zornice. Bile su to mise kroz čitavi Advent posvećene upravo B. D. Mariji. A još i danas Crkva neposredno pred Božić, na IV. nedjelju Adventa pravi poseban spomen B. D. Marije. Ona osjeća da se Božić može dočekati samo s Marijom, Isusovom majkom. Kao što je dakle Advent povezan s patrijarsima, tako je i povezan s Marijom.

A to nije ni čudo kad znamo koliko je Marija povezana s patrijarsima. Naslov koji Crkva daje Mariji kad je naziva kraljicom patrijarha nije prazan naslov. Sama se Marija osjeća povezanom s patrijarsima, a osobito s najvećim patrijarsima, s Abrahamom i njegovim rodom. Ona pjeva u svojoj velepjesmi slavu Bogu koji je izvršio obećanje ocima našim, Abrahamu i potomstvu njegovu dovijeka. Marija je po Duhu Svetom osjećala u srcu duboku tajnu koja ju je vezala s patrijarsima.

* * *

Patrijarsi su bili, kako smo rekli, čuvari i nositelji vjere i nade u Spasitelja. Čitav njihov život bio je usmjeren na to da svojemu potomstvu osiguraju neprekinuti doticaj i vezu s prvotnim Božjim obećanjem koje je Bog učinio u raju zemaljskom. No što je bila ta zapaljena sveta vatra koju su oni prenosili? Što je bilo prvo evanđelje, prva vesela vijest spasenja na kojoj se temeljila vjera i nada u Spasitelja? — Neprijateljstvo stavljam između tebe, paklena zmijo i Žene! Tako su započele velike riječi prvoga evanđelja, koje su poput baklje gorjele u rukama svetih patrijarha da ih predaju svojoj djeci. Svete riječi o Ženi koja će svladati đavla po svojem djetetu plamtjele su kao oganj koji su predavali svojoj djeci.

Kroz desetke, da ne kažemo stotine tisuća godina ta je sveta vatra nošena od koljena do koljena: Žena će sa svojim djetetom voditi rat protiv sotone i satrti mu glavu — ta je žena ostala neizbrisiva misao u dušama svetih patrijarha. Ona je nošena ustima dok nije stigla do ušiju proroka Mojsija da je zapiše na prve stranice svoje prve Božje knjige na zemlji.

Vjera dakle i nada u Spasitelja u dušama patrijarha bila je najtješnje povezana sa Ženom, s velikom Ženom, pobjednicom na sotonom. Oko te Žene skupile su se i usmjerile sve misli i osjećaji vjere i nade svetih patrijarha. Marija je bila doista u njihovoj noći kao mjesec oko koga su se zvijezde tamne noći skupljale. Već bi to bilo dosta da nazovemo Mariju kraljicom patrijarha. a to znači prvom mišlju i željom patrijarha, idealom njihova srca, središtem njihove vjere i nade u Spasitelja.

* * *

Ali time dolazi pred nas i drugi razlog zbog kojega se Marija naziva i jest kraljica patrijarha. Marija je vrhunac veličine patrijarha . Marija je najveća u onome po čemu su patrijarsi veliki.

Patrijarsi su veliki po svojoj vjeri i nadi u Spasitelja. Njihova je zasluga da se ta vjera i nada održala i sačuvala čovječanstvu. Njihova je zasluga da se ta vjera širila i množila u čovječanstvu. Baš zato im je Bog i dao veliko potomstvo da se raširi vjera i nada u Spasitelja. No ako usporedimo svu vjeru i nadu u dušama sviju patrijarha, svu vjeru i nadu i u njihovu potomstvu, koja je imala izvor u vjeri i nadi patrijarha, sve su te vere samo sićušne iskrice ako ih usporedimo s vjerom i nadom i željom za Spasiteljem kakva je stvorena u duši one koja je nadom provalila u želju za Spasiteljem da ga je upravo prisilila da se spusti s visina. Ta je vjera i nada našla milost kod Boga, milost Spasitelja.

Sva je vjera i nada u Spasitelja u dušama patrijarha smjerala upravo prema jednom cilju da se stvori jedno srce u kojem će se rasplamtjeti tolika vjera i nada u Spasitelja da bude dostatno jaka da tog Spasitelja privuče s neba na zemlju. Tako je sva vjera i nada patrijarha imala za svoj cilj vjeru i nadu blažene Djevice Marije. I to je razlog da je Marija prava kraljica patrijarha.

* * *

Ako je Marija kraljica svih patrijarha, ona je na poseban način kraljica onih patrijarha koji su na poseban način patrijarsi ili veliki oci kao praoci Božjega naroda iz kojega je došao Spasitelj. Marija je na poseban način kraljica Abrahama, Izaka i Jakoba.

Bog je rekao Abrahamu: Zaklinjem se samim sobom: u tvojem će sjemenu biti blagoslovljeni svi narodi. To svečano obećanje učinilo je Abrahama pravim velikim ocem ili patrijarhom, kako će učiniti i njegova sina Jakoba, na koje je prešlo Božje obećanje. Ali Bog nije odmah izvršio to svoje obećanje. Obećanje je to čekalo ispunjenje još dvije tisuće godina. Kad je Bog Abrahamu obećavao sjeme koje će biti blagoslov svemu svijetu, njegovo je oko već gledalo u daleku budućnost na jednu Abrahamovu kćer po kojoj će ispuniti to svoje obećanje. Bog je promatrao Božje i ljudsko materinstvo kojim će obdariti Mariju. To će materinstvo dati sjeme blagoslova čitavome svijetu. Očinstvo je Abrahamovo došlo do svoga ispunjenja u Marijinu materinstvu. Abraham je pravi patrijarha po Mariji.

Čitamo u životopisu svete Male Terezije kako ju je njezin otac zvao svojom kraljicom. Ne bi li onda Abraham još s većim pravom mogao i morao zvati Mariju svojom kraljicom?

No sva je kraljevska čast o kojoj smo do sada govorili, samo čast u prenesenom smislu. A Marija je bila i jest kraljica patrijarha i u pravom doslovnom smislu. Patrijarsi su bili prvi počeci Božjega kraljevstva na zemlji. Bili su prvi državljani Božje države. Bili su zameci Kristove Crkve. Sveti Augustin lijepo kaže da je Krist osnovao Crkvu u patrijarsima i prorocima. Crkva ili Božje kraljevstvo počelo se skupljati s prvim ljudima i s prvim pravednicima. Bog želi da njegovo kraljevstvo, njegova Crkva živi od početka svijeta do konca svijeta. I usred opće pokvarenosti svijeta Bog je nalazio ljude poput Noe koji će održavati neprekinut slijed njegove Crkve na zemlji. Tako je u patrijarsima vječno živjela Crkva. Patrijarsi su bili predstavnici Crkve na zemlji.

No gdje je Crkva, tamo je i Marija. Gdje je Božje kraljevstvo tamo je i Marija kraljica. Crkva i Marija su u biti nešto jedno, samo lice i naličje iste tajne. Tim samim što netko pripada Crkvi, pripada Mariji. Nije zato bez razloga da je Bog u prvom evanđelju istakao lik Žene. Žena je imala stati na čelu Božje vojske koja će ratovati protiv sotonina kraljevstva na svijetu, te osvajati svijet za Božje kraljevstvo.

Tako Marija nije bila samo kraljica patrijarha u prenesenom smislu nego i u pravom doslovnom smislu. Marijino se kraljevstvo proteže kao što i Kristovo kraljevstvo po riječima svetog Bernardina. A Krist je Kralj patrijarha. Zato im je i Marija kraljica.

No nakon svega će toga možda tko pomisliti: Ali čemu sve to? Što znači za nas ljude dvadesetog vijeka što je Marija kraljica ljudi prije stotina stoljeća?

Na to bi nam pitanje dala odgovor prije svega znanost dvadesetog stoljeća. Ta se znanost naime posebno voli baviti ljudima koji su živjeli na zemlji prije stotine stoljeća. Svaku kost, koju nađu zakopanu u zemlji, od čovjeka koji je živio u ta pradavna vremena,

današnja znanost istražuje i proučava kao najveću dragocjenost. Današnji će ljudi poubijati milijune ljudi koji s njima žive zajedno, a jedna mrtva kost kakvog pretpovijesnog čovjeka za njih je neizmjerna dragocjenost.

A zašto ljudi toliko lete za tim starim kostima? Pa dobro znate. Željeli bi naći nekog čovjeka u zemlji koji ne bi bio čovjek. Htjeli bi naći nekog polumajmuna i polučovjeka.

Nije li onda važno da baš mi ljudi dvadesetog vijeka štujemo na poseban način Mariju kao kraljicu patrijarha? Taj nas Marijin naslov sjeća da je Marija kraljica i našeg krapinskog pračovjeka, da je Marija kraljica i kineskog pračovjeka, javanskog i afričkog pračovjeka, i ako se nađu kosti i još kakvog starijeg pračovjeka. I toga je čovjeka Marjia kraljica. Svi su ti ljudi nasljiedili barem tračak svjetla iz štafete koju su nosili kroz tisućljeća stari patrijarsi. I oni su bili makar daleki baštinici praobjave koju su patrijarsi čuvali i prenosili. Badava se dakle mučila ljudska laž da te ljude svrsta u životinjsko carstvo. Oni pripadaju u Marijino kraljevstvo.

A naslov Kraljica patrijarha ima i svoje drugo značenje. Pralјude ne nalazimo samo zakopane u zemlji kao ostatke kostiju. Pralјudi žive još i danas. Ostaci patrijarha, nasljednici praobjave patrijarha žive među takozvanim primitivnim narodima. Svi ti narodi sa svojim krivoboštvom čuvaju i iskrice praobjave koju su im namrli sveti patrijarsi. Oni su na taj način potomstvo svetih patrijarha kojima je Marija kraljica.

Možemo li dakle štovati Mariju kao kraljicu patrijarha, a zaboraviti tu djecu patrijarha, zaboraviti siromašne pogane? Marija, Kraljica patrijarha, traži tu svoju izgubljenu djecu, da ih dovede u svoje pravo kraljevstvo. Kraljica patrijarha želi vidjeti djecu patrijarha u svetoj Crkvi katoličkoj. Tko priznaje Mariju kraljicom patrijarha, taj mora svim silama raditi za misije i misijski pokret.

Konačno, Marija kao kraljica patrijarha, na poseban je način kraljica Abrahama, Izaka i Jakoba. Zato ona kao kraljica patrijarha na poseban način misli na narod Abrahama, Izaka i Jakoba. Sveti je Pavao obećao tom narodu, a to je židovski narod, da će doći dan kad će Bog skinuti s njihovih očiju zastor koji im ne dopušta da vide Isusa, svoga kralja i Mesiju. Sveti je Pavao obećao židovskom narodu da će doći dan kad će se cijeli taj narod obratiti i pokrstiti te ući u Kristovo kraljevstvo. Onaj koji štuje Mariju kao Kraljicu patrijarha molit će Boga da što prije dođe taj dan obraćenja Židova. Marija kao Kraljica patrijarha uzdiše za tim danom kad bude cijeli svoj narod vidjela pod svojim kraljevskim žezlom. Ona je sretna ako joj u tome pomognemo svojim molitvama.

To je posao svetog vremena Adventa. To je posao koji nas sjeća svetih patrijarha i Marije kao Kraljice patrijarha. Molimo se za stare i nove pogane kao i za Židove da svima svane pravi Božić, da svima Marija rodi vječnog kralja. Amen. *Slavonska Požega, 1959.*

POGOVOR

Aeternitati pingo! To je bio moj ideal i želja: da stvaram ne za prolaznost nego za vječnost. Želio sam se uhvatiti u koštac s vremenom čiji zub izjeda svako ljudsko djelo. Nikada mi nije bio ideal trka za novostima, nego za vječnim vrednotama. Drugim riječima želio sam stvarati propovijedi koje će imati trajnu vrijednost.

Hvala Gospodinu koji mi je pokazao put do te vječnosti. A taj je put Božja riječ koja je živa i vječna. Sva prolaznost propovijedi ima svoj izvor u ljudskim mišljenjima koja su kao pjena na valovima mora. Sva vječnost ima svoj izvor u Božjoj riječi koja je vječno more.

Ta je Božja riječ zapisana već u naravi po stvarnosti. Sve što jest izrečeno je od Stvoritelja, plod je njegove riječi. Tko dakle čita u stvarnosti, čita u knjizi Božje riječi. Ali prava je Božja riječ svrhunaravna riječ. To je riječ koju je Bog izrekao po svojoj Riječi u objavi. Ta riječ odjekuje svijetom u Svetom pismu i u živom predavanju Crkve. Tko je kadar prisluhnuti tu riječ, nalazi se na izvoru vječnosti. Nebo će i zemlja proći, ali ta riječ neće proći.

Pobjeći pred presušnim potočićima i pjenom ljudskih mišljenja, a uroniti u more Božje riječi — to je postao zato moj ideal kod stvaranja propovijedi. Nikada nisam tražio svoje nadahnuće kod pjesnika i romanopisaca, i to ne samo kod poganskih, nego i kršćanskih. Svoja sam nadahnuća tražio u svetom evanđelju, kod svetog Pavla i drugih svetih pisaca, zatim u Svetih otaca, tih prvih prenosnika božanske predaje i apostolske misli, te konačno u učenju Crkve, njezinih sabora, od nicejskog do II Vatikanskog, ne isključujući nijednog, te svetih otaca Papa. Tražio sam nadahnuće svuda gdje sam se mogao sastati s nadahnućem Duha Svetoga. Proklet čovjek koji se uzda ili naslanja na čovjeka smrtnika! On je kao biljka u pustinji koja se nužno suši i vene. Blago čovjeku koji se uzda i naslanja na Gospodina i na njegovu riječ! On je kao drvo zasađeno pokraj potoka kojemu lišće ne opada, cvijeće ne vene, a plod ostaje. Ta me je dakle misao vodila kod stvaranja propovijedi. To im daje njihovu trajnu vrijednost.

Ali moj ideal bio je uz vječnost i sigurnost. Nisam želio stajati na vodi nego na pećini. Zbog toga će mnogi moje pro-

povijedi nazvati triumfalizmom. A svakako su triumfalizam svima koji stoje na raskršćima svijeta i pitaju: Što je istina. Svima pristašama slijepih rizika, relativizma, skepticizma, jednostavno agnosticizma. Za mene nije bilo nikada slijepih rizika. Uvijek sam, hvala Bogu, znao kome vjerujem i zašto vjerujem.

Sjećam se iz dječaštva kako mi je jednom došla u glavu luda misao: kad toliki sumnjaju u vjeru, kako bi bilo da i ja pokušam u nešto sumnjati. I pokušao sam. Ali nisam našao ništa u što bih mogao sumnjati. Sve mi je bilo tako jasno i tako sigurno da mi je bilo jednostavno ludo u nešto sumnjati.

Ima pisaca koji tvrde da postoji neka dječja vjera u kojoj si dijete predstavlja Boga na neki dječji način. Hvala Bogu, ne sjećam se da sam ikada i u najranijoj mladosti ili čak i djetinstvu imao neki dječji pojam o nekom Bogu kakvog nije bilo niti će ga biti. Od prvih dana moga svjesnog života Bog je za mene bio upravo onakav Bog kao što mi je danas, apsolutno biće, duhovno i transcendentno, a vječno prisutno. Sve mi je vjersko učenje bilo tako blisko i jednostavno kao da mi se vadi iz duše. Sve mi je kasnije proučavanje bilo samo nadogradnja djetinskog znanja i uvjerenje, tako da jednostavno nije bilo nekog prekida niti krize vjere u meni. Svi su prigovori protiv vjere i vjerskih istina za mene bili naivni i upravo smiješni. Za svakog sam imao već unaprijed pripravljen odgovor.

Na poseban mi je način Bog još i time pomogao što sam pronašao svoj ključ u metafiziku i uopće u filozofiju kojim su mi se otvorila vrata u dubine stvarnosti da mi je odgovor i na pitanja svijeta postao kao na dlanu. Taj mi je naravni put do sigurnosti osigurao još veću sigurnost u pitanjima vjere.

Dok dakle plovim sigurno i preko najvećih valova, sa sažaljenjem mogu gledati koprcanje jadnika u tim valovima. Ono što drugima izgleda često nerješiv problem, za mene je kao neko dječje pitanje. Ništa mi zato i nije odbojnije od novostvorene riječi u rječniku vjere: slijepi rizik. I ako gledamo u ogledalu i zagonetci, mi stojimo na Bogu i u naravi i u svrhunaravi. A tko stoji na Bogu ,stoji na pećini, a ne nad ponorom slijepih rizika. Baš zato u svojim propovijedima ne iznosim neka nagađanja i pogađanja nego sigurnu nauku u koju vjerujem i za koju imam svjedočanstvo od Boga u koga vjerujem.

A ako sam igdje napisao jednu riječ koja nije u skladu s naukom svete Majke Crkve, anathema sit! Neka bude izbrisana da joj ni traga ne bude! Neka iz mojih propovijedi odzvanja i ori svijetom samo Božja riječ, predana Crkvi, svetoj, katoličkoj i rimskoj! To će konačno biti njezina vječnost i sigurnost.

Pisac

S A D R Ž A J

Bezgrešno začeće:	BRANA GRIJEHA	5
	MARIJINA POVLASTICA — NAŠA BORBA	9
Nova godina:	POČETAK NOVOGA SVIJETA	14
Bogojavljenje:	MAJKA SVIH NARODA	18
	BLAGDAN CRKVE I MARIJE	22
2. nedjelja kroz godinu C:	MAJKA DOBROG SAVJETA	28
Svijećnica:	BOŽJA SVIJEĆA	34
	MAJKA SVEĆENIKA	38
Gospa Lurdska:	POZIV NA POKORU	43
	MJESTO MARIJINA SLAVLJENJA BOGA	47
	KUĆA DOBRE MAJKE	52
Blagovijest:	VJESNIK PROLJEĆA	56
3. vazmena nedjelja A:	UKAZANJE USKRSNULOGA B. D. MARIJI	61
1. Svibnja:	SVIBANJ I MARIJA	67
	OTVARANJE VRATA RAJA	71
	KRALJICA MLADOSTI	75
Trsatska Gospa:	BOG S NAMA U KUĆI	79
	BLAGOSLOV DOMA	83
Pohod Marijin:	PREDANJE DJECE MARIJI	88
Posljednji dan Svibnja:	PLOD MARIJANSKE POBOŽNOSTI	94
Duhovi:	MARIJINA VJERA VRATA DUHU SVETOMU	98
	MARIJINI I NAŠI SUSRETI S DUHOM SVETIM	103
Presveto Trojstvo:	MARIJA I PRESVETO TROJSTVO	109
Srce Marijino:	MARIJINO SRCE I DJEVOJAČKO SRCE	113
1. nedjelja Došašća:	KRALJICA PATRIJARHA	119

Imate li

Magnifikat misli,
marijanske propovijedi?

S Marijom,
marijanske duhovne vježbe?